

MAGYAR MOLNÁROK LAPJA

BELFÖLDI ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
EGY ÉVRE 10.— P. FÉLÉVRE 8.— P. NEGYEDÉVRE 4.— P
KÜLFÖLDI ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
EGY ÉVRE 20.— PENGÓ, FÉLÉVRE 10.— PENGÓ

Kishirdetések ára: a kishirdetési rovatban előfizetők részére egy szó egyszeri közlése 10 fillér, vastag betűkkel 20 fillér
A legkisebb hirdetés (10 szóig) egy pengő
A hirdetés díjak előre fizetendőek

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, V., KATONA JÓZSEF-UTCA 14. SZ., FÖLDSZ. 2.

TELEFONSZÁM: 118-489

Magyar királyi postatakarékpénztári csekkiszámla száma: 11.450

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON
Aki a lapot az előfizetés lejártát követően 8 nappal írásban nem mondja fel, annak megrendelése ugyanolyan időre meghosszabbítottan tekintendő, mint az előző megrendelése szolgált

Nagyhirdetések ára: egy hatodszázados (35 mm széles) milliméteres egyszeri beiktatása 20 fillér
Szövegoldalón (75 milliméter széles) 60 fillér
A hirdetések tartalmáért nem vállalunk felelősséget

BETÖLTENDŐ ÁLLÁSOK

Azonnali belépésre keresek ötven évtől fiatalabb, szorgalmas, fizetéses munkára. Fizetés havi 50 pengő és teljes ellátás. Lévy János, Veréb, Fejérváros, 3036

Molnárt keresek visszautasított munkában, aki 6 hónapos bűzmalomban az őrlelet önállóan is le tudja vezetni. Hibján malom, Kemence, Szabolcs megye, 6700

Azonnali belépésre keresek 3-járátú villany-malomban szorgalmas molnárségedet. Fizetés megegyezés szerint, részkereset vagy készpénz. Várady malom, Oskó, 3081

Háromjártú vízimotor malomba keresek azonnali belépésre molnárségedet állandó állásra. Fizetés megegyezés szerint. Tukora malom, Látrány, Somogy megye, 3079

Gépész 130 HP fagázómotor kezelésére azonnali felvezet. Csak gyakorlatlalt rendelkezők ajánlatát kérem. Hengermalom, Jászkarajenő, 3075

Keresek két molnárségedet visszautasított munkában, azonnali belépésre. Fizetés megegyezés szerint. Visegrády, Sajószentpéter, 3071

Nőtlen molnárségedet keresek azonnali belépésre, fizetés 50 P, teljes ellátás. Juhász Lajos, Jósóvá, 3076

Azonnalra keresek olyan molnárt, aki a szereléshez és visszautasított munkához ért. Szabó József, Nyírsácsi, Malom, 3059

Azonnali belépésre keresek állandó munkára egy molnárségedet, aki visszautasított munkában önállóan dolgozik. Fizetés részkereset és teljes ellátás. Berdár István malombérlő, Somogyvár, 6695

Egy molnárséged azonnali belépésre kerestek. Szabó M. József, Szigetszentmiklós, 3064

Azonnali belépésre keresünk szorgalmas molnárségedet, fizetés megegyezés szerint. Kulcsár Lajos és Társa, Szalkszentmárton, Kiss malom, 6709

Azonnali belépésre keresünk fiatal molnárségedet, kinek néhány éves gyakorlatja van, az automatikus visszautasított rendszerű őrleletben, s aki önállóan tud dolgozni. Ajánlatokat fizetés megjelöléssel kér. Kisszékelyi Hengermalom, Tolna megye, 3096

Szorgalmas napszerű, jóírástú mázsálói állást keresek azonnali belépésre kerestek. Fizetés heti 40 pengő, biz. nyitvány-malomban állított ajánlatot Princz Lajos, Olaszliszka címre küldendők. 6705

Visszaöntésben gyakorlatlalt felvezet azonnali. Simon István, Lovasberény, 3094

Azonnali belépésre keresek 4-járátú visszautasított munkára állandó munkára molnárségedet. Csak olyanok pályázzanak, akiknek az őrleletben nagy gyakorlatuk van és hasonló malomban ilyen minőségben hosszabb ideig dolgoztak. Személyesen jelentkezni kell. Fizetés heti 32 pengő. Utiköltés nem térítik. Müller Antal, Fadd, Tolna megye, 6707

Azonnali belépésre keresek két munkabíró molnárségedet visszautasított munkában, koszt nélkül, havi 100 pengő fizetéssel és lakással, Szonygy Péter malom, Zámoly, Fejérváros, 6704

Azonnali belépésre keresek fiatal molnárségedet. Fizetés 50 pengő és ellátás. Dénes József molnárt, Telek, 3091

Azonnali belépésre keresek segítséget keresek, lehetőleg nő legyen. A visszautasított bűzmalomban az őrlelet értelmét kell. Turucz Ferenc, Kákucs, Gózmalom, Pest megye, 6708

Azonnali belépésre egy gyakorlott, józanleltű, munkaszerető molnárséged felvétetik. Kincses, malom, Vésztő, 3088

ÁLLAST KERESŐK

Főmolnár aki eddig jobb közép-malomban volt főmolnárnak, mindenféle őrleletben jártas, állást keres bármikor belépésre. Radvány Sándor, Solt, 3041

Főmolnári állást keres azonnali 40 éves tanult szakember, úgy várom mint kereskedelmi, visszautasított munkában. Komár Ferenc főmolnár, Fehérgyarmat, Főmolnár, 3080

Kezelői vagy jobb segédi állást keresek 34 éves, kiscsaládú, nő molnár állandó munkára. Kereskedelmi és visszautasított munkában per-fekt. Fizetés megjelöléssel kérem. Halász Ernő, Naszály, Komárom megye, 3078

Kezelői mázsálói állandó állást keres bármilyen malomban 38 éves, nős, mestervizsgázott és iparengedéllyel rendelkező molnár bármikor belépésre. Szives meghívást üzem és fizetés megjelöléssel kér. Töbel István, Sárkeresztúr, 3077

20 évi gyakorlatlalt bíró főmolnár, főmolnári vagy jobb kezelői állást keres azonnali. Szalai Gábor, Vársárosnamény, 3074

Szakképzett molnár iparigazolvánnyal, önállóan dolgozik, állást keres mellobb. Hunyadi Sándor, Budapest, VIII, Losonci-u. 21. l. em. 26. 6700

Hadmentes kiscsaládú molnárséged állást keres fizetés és munkaidő megjelöléssel. Takács Sándor, Kemestaródfa. U. p. Szentgotthárd, 3072

Főmolnári kezelői állást keresek, 38 éves, nős, kiscsaládú szakember vagyok, úgy kereskedelmi, várom vagy csere-malomban, szerelést, átalakítást vállalom. Gyenes Miklós molnármester, Búdszentihály, 3070

38 éves hadmentes, nő-tlen molnárséged állást keres bármikor. Czupák Imre, Zalaszentgyörgy, 3069

Állandó állást keres korosabb főmolnár, bármilyen rendszerű malom vezetését vállalja. Tóth Gyula, Csenge, 3068

Kaució részes molnár állást keres, mázsálói állást keres, mázsálói állást keres, mázsálói állást keres. Megkereséseket Takács János tőzsdés címre kérek. Szegetes Miklós, molnár, Gesztenyehegy u. p. Nagyréce, 3067

Szakiskolát és mestervizsgát végzett hadmentes molnár, 28 éves, szakképzett, román kat., főmolnári vagy kezelői állást keres, bármikor. Tóth József molnármester, Kisfalud, Sopron megye, 6696

Malmi könyvelésben jártas könyvelő állást keres. Makovei Tivadar, Kétegyháza, 6692

Állást keres középkorú minden információt kibíró, rendszerető, józanleltű, iparral rendelkező, tökéletes szakismerettel bíró kezelőmolnár, automatikus és visszautasított rendszerű gyakorlatlalt rendelkezik. Szives meghívást kér fizetés megjelöléssel Molnár János, Kunszentmárton, Zrínyi u. 527. 3062

30 éves nős, gyermektelen, hadmentes, szakképzett molnárséged, hadmentes, állandó alkalmazást keres. Kosa Ferenc molnár, Demecser, Szabolcs megye, 3090

Kezelői vagy jobb segédi állást keresek mellobb nő kiscsaládú, hadmentes szakképzett molnár. Szives meghívást kér „Állandó helyről 3053” jellegre fizetés megjelöléssel a kiadóhivatalba. 3053

Azonnali belépésre keresek állást fiatal nős, szakképzett molnár. Szives meghívást kér Szalay Zoltán, Tapsony, 3058

27 éves molnárséged kisebb és nagyobb malmi gyakorlatlalt állást keres azonnali. Szives meghívást kér fizetés megjelöléssel Karkus Gyula, Békéssámon, Burghardt-malom, 3061

Kezelői vagy jobb segédi állást keresek 32 éves, nős molnár állandó. Jelenleg 3-vagons malomban 3 éve önállóan dolgozik. Állást szeptember 1. vagy 15-re óhajtaná változtatni. Megkereséseket „Hadmentes 6690” jellegre továbbít a kiadóhivatal. 6690

Főgépész állást keres 33 éves kiscsaládú, nős elsőrangú szakember, nagy malmi gyakorlatlalt, különféle motorokról és vezérmechanikáról vizsgázott, tanult géplakatos, esztergályos, hengerőrvákolást önállóan végzi, valamint villanyzerelést és autovezetést. Jelenleg 3 vagonos malom gépész, ahonnan azonban üzembeszűnés miatt kell állást változtatnia. Szives meghívást kér Báthori István, Mezőtúr, kereskedelmi malom, 6694

Főmolnári kezelői állást keresek szeptember 1-én, esetleg azonnali is. 45 éves, nős főmolnár vagyok, hosszú főmolnári gyakorlatlalt és iparigazolvánnyal, most szereltem le a katonaságnál. Vállalom várm., csere-, kereskedelmi malmok önálló vezetését és szakszerű kezelését, megfelelő őrleménykiadást és őrlelettel való bánásmódot személyes garanciával vállalom. Csak olyan malomban ajánlatot kérek, ahol a munkabéremet meg tudják becsülni és csak állandó helyről fizetési feltételek feltüntetésével. Molnár István főmolnár, Nagybajom, 6689

Főmolnári kezelői állást keresek azonnali rendszerű malomban hadmentes főmolnár. Schwartz Miklós, Sajta, Szatmár megye, 3054

Hadmentes 28 éves gépész, 12 éves gyakorlatlalt. Jelenleg gózmalom és téglagyár algépész vagyok több mint 7 éve. Üzemeltetés miatt gépészi vagy motorkezelői állást keresek azonnali. Mikics József, Szekesfehérvár, Zámoly-utca 43. 3086

1000 pengő biztosítékkal állást keres, mázsálói vagy rakárnoki és az összes malmi könyvek vezetését vállalom. Rendszerető munkaadók meghívást kérem, szombaton is dolgozok. Katz Arnold, Vamospércs, 3087

Szerelőfőmolnár 40 éves gyakorlatlalt állást keres. Dezső István, Pestszentlőrinc, Ferenc József-utca 112. 3022

Mestervizsgázott 29 éves, nős, gyermektelen, hadmentes, önálló munkakörű állandó munkára helyezkedne. Szives meghívást kér üzem- és fizetés megjelöléssel Váradi József, Siófok, 6702

Nőtlen molnár kezelői vagy azonnali belépésre keresek. Rozs. és bűzmalomban jártas vagyok. Papp Sándor, Kisujtás, Csokonai-út 23/2. 3093

Főmolnári állást keres azonnali malom műszakilag is képzett, hadmentes, a szerelést is tökéletesen értő szakember, hosszú bel- és külföldi gyakorlatlalt, a malmaszat összes ágazatában tökéletesen jártas. Megkereséseket kérem a lap kiadóhivatalába. 3099

VEGYESEK

Legolcsóbb a motorüzem. Atalakitom malmában garanciával megújított alsózárvány fagázógenerátort kétaknára. 30%-kal kevesebb fogyasztás, 15%-kal több lőerő. Nincs bűz, nincs kátrány. Nyersolajmotorokat átalakítok, javítok, üzembe helyezek óra- és napibérért: Bukovits, Budapest, Wahrmann-u. 9. Váci-útnál, 2065

Vegyestípusú hengermalom és villanytelep megbízható, komoly, tökével rendelkező reflektánsnak bérbeadó. Felvilágosítást ad: Fischer Kálmán, Budapest, Mester-utca 22. 3066

Keresek malomban felelős vezetőket, ki vállalná ennek vezetését 5000 pengő befektetéssel. Buzater-ná vidék, iparengedély szükséges. Fábry Kálmán, Lukácsné, Nógrád megye, 6693

Malombérlő molnár társat keresek mellobb. Részletes leírást adok érdeklődőknek levélben. Megkereséseket „Pest-környék 6691” jellegre kérek kiadóra. 6691

Darálóköveket elismert kiváló minőségben teljes jótállással készíti Nagy Ferenc Működő-Malomkőgyára, Dunaföldvár. Ezüsléremmel kitüntetve. 2335

Eladó jömenetlalt daráló a helyiséggel együtt Zala megyében. Csabrendek nagyközség főterén. Érdekléltelek személyesen vagy válaszolva levele válaszolunk. Vitéz Gyümölcs Imre, Csabrendek, 6714

Malomgépek műszaki cikkei legelőnyösebb beszerzési forrása. Szab. Rekord darcéroló és kőpaklióroló, László Medvego egyetemes őr- és zúzógép, Hülladé (ocsvitógép, trióntógép, nedvesítőgép, háromfogú, vetőmagtisztogató, hámozógép, kőöntőanyagok, mérleg, felvonó és malomló vasrészek, hengerekfogaskerekek, filterláncok, eredeti svájci Dufour szítmelyek, drótszövetek, koptatószövet, heveder, serleg, serlegesvar, sikszitaflanel, porzsűrítő, anyag, filc, lámpabél, szegőszalag, lakkvaszon, kartács-szeg, plomba, sikszitaolaj, gépszij, gumiszij, varroszj, Polip szijragasztó és szájkenő, Lafia malomkövek és darálókövek, kölesítő szerszámok, kőszűrők, zsáktagla fából eddig még Magyarországon nem létezett formában zsáktagla, „Lafia” szab. malmi százelőelő léc, transzmisszió, részek, golyócsapágó és javítása, csapágóelemek, olajok, zsírok, olajregeneráló készü-lék, szerszámok, kazánész, körfűrész, tömítés, díjmentesen megküldjük fentiekre vonatkozó előny árjegyzékünket. László és Fia műszaki-és gépkereskedők, Budapest (V., Alkotmány-utca 25.) Telefon: 118-431, 117-752. Táviratcím: Lafia, Budapest. 2398/a

Bérlét Tolna megyében lévő, 5 járatú, szivógázmotoros, csuvarmentes, állandóan üzemben lévő malombérlémet, mely most lett újonnan átszerelve, az egyszerű-törvény miatt átadom, vagy olyan iparigazolványos molnártársat keresek, akinek a malom átvehesse. Évi bér 90 mázs. Steuermann Miklós, Kajda, 6713

Leszerelt gózmalom-lelepedés összes épületeivel eladó. Elías Jakab, Karcag, 3097

Nagykörzetű egyedülálló, konkurencia és csuvarmentes 8-járátú bűz-óránként 3 q, 9-járátú rozs-óránként 7 q teljesítményű, félmagas őrlelet, kétemeletes gózmalom, 42” darálókő és káshántolóval. Uri lakás és melléképületekkel, a község központján 1200 ló területen, teljesen jókárban, 14 éve egy kézben, más vállalkozás-miatt eladó. A malom minden nap üzemben. Kollársz, Jászszent-lászló, Pest megye, 6710

Golyócsapágó csapágóházak, használtak, újak, transzmissziók, alkalmi áron: Nánási Sándor, Budapest, V., Thurzókőz 4. (Lehel-téri templomnál). 2036

Eladó 6 HP 10 atm. 1905. évi MÁV eredeti magánjáró, ez évben volt nyomáson. A gép kifogástalan üzemképes, ára 2200 pengő, vagy elcserehető Hofherr 30-32 HP traktorral érték szerint. A traktor lehet hibás is. Kósa géptulajdonos, Markóc, U. p. Drávafook, 6698

Kefegépek és kefecsigák több méretben raktárról kaphatók. Kemény Manó, Budapest, V., Akadémia-utca 21. 2401/5

Eladó négy hold területen fekvő 5-járátú gózmalom négy nagy épülettel, 10.000 pengővel átvehető, 10 HP szivógázmotor, 38-as forgó smirglő, Haggemacher darágép, hasábszítók, szijkerék, transzmissziók, gyapjúkártyoló gép. Válaszlevellel válaszolok. Gózmalom, Boldogasszonyfa. 3066

Darálóköveket és hámogózpökeket legjobb kivitelben szállít: Varga Ottó Lajos esztergályos, Budapest (VI., Fővény-utca 89.) Tel.: 291-493 2377

Villanymotorok dinamók eladása, vétele, csere, gombolyítás és szakszerű javítása: Szabados, Budapest, V., Váci-út 18. 2042

Hengerszék fogaskerekek, nagyközség, főtérén. Érdekléltelek részletesen, közzelölme-alkatrészek és az összes malombereendezési cikkek jutányos áron beszerezhető: Geiger Benő, Budapest, XIII., Gömb-utca 36. Tel.: 291-438. 2037

Ganz hengerszék 22/65 dupla vasszekerényes, 29/60, 9/14, 21/a, 21 dupla faszekerényes, kintű állapotban azonnali kaphatók. Rácz Armin és Társa, Budapest, VI., Ó-utca 7. 2356/2

Kalapáccsos malom „Atomo” Heid Stockerau-gyártmány, 32 kalapáccsal használt kapható: Kemény Manó, Budapest, V., Akadémia-utca 21. 2401/k

Hofherr gyártmányú négy és fél HP petró-leumüzemű lokomobil 3 collos árszótávval eladó. Borbély gépjármű, Hatvan, 6066

„Rábe” tányéros modern kivitelű detasórók raktárról kaphatók: Rácz Armin és Társa, Budapest (VI., Ó-utca 7.). 2009

Hidraulikus olajútó eladó. Rakonczay András, Szakmár, Pest megye, 3055

Malomkövek darálásra és kőrlelésre, valamint gózmalomokból és górog smirglőből minden méretben kaphatók: Kánn és Heller Rt. 70 éves malomkőgyára, Budapest, V., Vilmos császár-út 62. 2190

Szalmaprészt erőhajtásosát bérléni vagy venni. Ajánlatokat kér Tek-nés A. Tótor, Aszód, 3057

Daratisztogató eredeti „Regina” 4-osztályos, kintű állapotban olcsón kapható. Rácz Armin és Társa, Budapest, VI., Ó-utca 7. 2356/10

Középtur községben, 3-járátú jól berendezett bűzmalom 10 éves bérléte családok miatt azonnal átadó. A berendezés a bérlőé, a bérlés csekély. A körzet nagyon jó, víz van állandóan. A berendezést át kell venni. Cím Könyvi János, Dunakeszi, 3060

Sürgösen keresek 45-50 lőerős szivógáz- vagy egy félstabilfallal felkeresett társat. A malom 4-járátú és egy Máyerszky-féle olajjár. Rácz Sándor malomtulajdonos, Laskod, Szabolcs megye, 6699

ALKALMI VÉTEL:

Hengerszék: 22/80-as szimpla vasszekerényes
Sikszita: 2-4-6 rétvű szabodlonlengő
Koptató: 1. sz. függőleges triórrel
Malomjárát: 36 collos
Függőleges daralók: 17, 19, 24 collos, Jindrich új és használt
KANN és HELLER Rt., Budapest, V., Vilmos császár-út 62. 2367/1

Eladó 1 drb 7½ HP villany-motor kintű állapotban. Ára 300 P. Czirik László, Kápolnásnyék, 3082

Malomszerelést beőrzést, diagram-készítést önállóan vállalom. Műhelyemben átalakítok, készítek és eladok sikszitákat, darágépeket, felvonókat, darálóköveket igen kedvező áron, újban is. Szabó Imre szerelő főmolnár, Budapest, Vilmos császár-út 76. III. eml. 5. 2330

Gabonaminőség mérlegetesítve ¼ literes kivitelben kaphatók. Kemény Manó, Budapest, V., Akadémia-utca 21. 2401/a

Barnaszengenerátorok szabadalmozott salaklevágó-és buktatóröstellal, úszávar kizárva. Kátránykiválókat, minden öntvényű külön is adok generátorokhoz. Készítek hengerfűrészeket, dugattyúkat, karikákat, gőzhengert helyszínen fűrészek. Mindennemű malomigé-vasalkatrészeket készítek: Bartók György gépzéme, Budapest, XIII., Szege-di-út 48. 2012

Automatikus gabona nedvesítő, golyócsapágóval kapható. Kánn és Heller Rt., Budapest, V., Vilmos császár-út 62. 2367/2

Eladó esetleg bérbeadó Kees-kemény állandó üzemű berendezésű, napi 3 vagon őrleletképes, kintű állapotban azonnali kaphatók. Rácz Armin és Társa, Budapest, VI., Ó-utca 7. 2356/2

Traktor- és stabil-hengerek, löteggépek legprezisebb köszőrlelet modern amerikai rendszer szerint. Dugattyúk, dugattyúgyűrűk, csap-szegek, szelepek stb. legolcsóbban, gyári garanciával: Solymosy és Társa, Budapest (VIII., Tavaszmező-u. 6.) 468

Szivógázdaráló, szel-malomban épületben bérbeadó lakással Tápén. Cím: Selmeczy, Szeged, Kormányos 3. 3073

Elektromotorok dinamók, generátorok minden nagyságban és áramnerem jutányosan kaphatók, cserélhető, javíthatók garancia mellett: Kékkő István, Budapest (VI., Nagymező-utca 66.). 2011

Kettő darab légszivattyú kondenzátorral 100 és 150 HP-s eladó. Tarján és Társa, Budapest, V., Szent István-körút 11. sz. Telefon: 118-471. 6584

Mérlegek újak és használtak állandóan kaphatók. Javításokat a legolcsóbban vállalja: Fodor Andor, Budapest (VII., Dembinszky-u. 9.) Tel.: 349-810. 2194

Golyócsapágókat csapágóházakhoz, traktorokhoz, malomgépekhez minden méretben, gyári garanciával, javítható. Új golyócsapágókat, csapágóházakat legolcsóbban szállítunk: Solymosy és Tsa, Budapest, Tavaszmező-utca 6. 469

Eladó 6 község központján, kövesutak mellett, egyedülálló, kintű forgalmú vármalom, úri lakással. Csak személyesen tárgyalj Hornung Lajos, Henczida, 3095

MAGYAR MOLNÁROK LAPJA

BELFÖLDI ELŐFIZETESI ÁRAK:
 EGY ÉVRE 16.— P. FÉLÉVRE 8.— P. NEGYEDÉVRE 4.— P
KÜLFÖLDI ELŐFIZETESI ÁRAK:
 EGY ÉVRE 20.— PENGÓ, FÉLÉVRE 10.— PENGÓ

Kisírdetések ára: a kisírdetési rovatban előfizetők részére egy szó egyszeri közlése 10 fillér, vasúti betűkkel 20 fillér
 A legkisebb hirdetés (10 szóig) egy pengő
 A hirdetési díjak előre fizetendők

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
 BUDAPEST, V., KATONA JÓZSEF-UTCA 14. SZ., FÖLDSZ. 2.

TELEFONSZÁM: 118-489

Magyar királyi postatakarékpénztári csekk száma: 11.450

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON
 Aki a lapot az előfizetés lejártá előtt 8 nappal írásban nem mondja fel, annak megrendelése ugyanolyan időre meghosszabbítottan tekintetik, mint az előző megrendelése szolgált

Nagyírdetések ára: egy hatodszoros (35 mm széles) millimétersor egyszeri beiktatása 20 fillér
 Szövegoldal (75 milliméter széles) 60 fillér
 A hirdetések tartalmáért nem vállalunk felelősséget

1940 augusztus 21.-én d. e. 10 órára Budapestre, a Baross-szövetség nagytermébe (VIII., Muzeum-utca 17)

gyűlésre hívjuk a magyar molnárságot.

Célunk: ÚJ MALOMIPARI ÉRDEKKÉPVISELETNEK, A

MAGYAR ŐSKERESZTÉNY MALMOK SZÖVETSÉGÉNEK megeremtése.

Elégedetlenek vagyunk a magyar molnárság mai sorsirányításával. Nem látjuk a gerincet, az erőt, a teremtőképes és sikeres vezetést. Nemzeti, s benne egyéni sorsunk nagy fordulásán, mikor az egész világot a bátor kezdeményezők csodálatos eredményei alakítják: megdöbbenve érezzük szakmánk tehetetlen jövőnékiül árvaságát.

Elég volt a Pilátusként mosakodásból a „korszelem“ mosdótálában, a jobbra és balra folyton bocsánatkérően hajlongásból. Elég volt a széljárások mentén mindig csak óvatoskodva sodródásból. Mert

az ilyen laza, erőtlen és ingó talajból sohasem nőhet ki a magyar malomipar igazi érdekképviselője

Világosan érezzük magyar fajtánk ritkán napfényre engedett, legtöbbször saját szakmai gyengeségünk miatt lebecsült iparteremtő értékeit.

Ezeket keressük, ezeket akarjuk öntudatosakká tenni. Habozásnélküli, kemény szakmai és egyéni erővé edzeni.

A magyar malomipar soha még össze nem fogott, tehetetlenül mindig csak szétejtett erőit akarjuk eggyé kovácsolni.

Hirdetői akarunk lenni iparunk gyorsan alakuló új rendjének. Bátor és erélyes fejlesztői. Letörölve a tábláról a régi habozásokat, tévelygéseket és félcselekedeteket:

ÚJ LENDÜLETTEL ÚJ UTRA VINNI A MAGYAR MOLNÁRSÁGOT.

Többi szakmai érdekképviselőtünkkel nem keressük a harcot. Éljenek, ahogy akarnak és tudnak. Egyetlenegy célra szögeztett tekintettel

MEGYÜNK ELŐRE: ALKOTNI AKARUNK.

Szűz talajból merőben új malomipari érdekképviselőt, s ebbőlminél előbb, minden erőnkkel, a
MALOMIPARI KAMARÁT.

Ez az út vezet szakmánk tisztas munkalehetőségéhez, igazi nemzeti értékeléséhez, erőink öntudatos összefogásához és megmutatásához.

Világosan látjuk a célt, erős akaratunkal megyünk felé és bizunk a sikerben. Nem alkudozunk, nem ingadozunk, mert érezzük, hogy miénk a jövő. Hogy meg is tudjuk csinálni, amire vállalkoztunk.

Nincs szükségünk a tépelődőkre és latolgatókra. Csak az jöjjön velünk aki elszánt akaratú, hogy létrehozzuk végre a magyar molnársághoz igazán méltó érdekképviselőt, a

MAGYAR ŐSKERESZTÉNY MALMOK SZÖVETSÉGÉT.

Budapest, 1940 augusztus 16-án.

A szervezőbizottság tagjai:

Bárczay János
 országgyűlési képviselő
dr. vitéz Miskolczy Hugó
 országgyűlési képviselő

Csiha Győző
 malomtulajdonos, Hajdunánás
dr. Pajor Győző
 országgyűlési képviselő

Jókay Imre
 malomtulajdonos, Für
Vadnay Viktor
 malomtulajdonos, Siklós

A szervezőbizottság elnöksége:

Achim László
 malomtulajdonos, Békéscsaba,
 a Békésvármegyei Malomszövetség elnöke
Benedek Zsigmond
 malomtulajdonos, Vajszló

Bagó Soós Gergely
 malomtulajdonos, Kalocsa

Bárczay József
 malomtulajdonos, Felsődobsza

Dócsay M. Pál
 malomtulajdonos, Gádoros

Bugyi Gyula
 a Csanádmegyei Malomszövetség elnöke,
 Apátfalva,
ifj. Erdélyi Antal
 malomtulajdonos, Bodrogfalva
 a Zemplénmegyei Malomszövetség elnöke

Cseuz Gyula
 malomtulajdonos, Kunszentmárton

Feeske Sándor
 malomtulajdonos, Jászberény
 a Jász-nagykunszőlők vármegyei Malomszövetség elnöke

Friedrich Antal
 malomtulajdonos, Kalocsa
 a Délpestmegyei Malomszövetség és a Kalocsavidéki
 Paprikamalomszövetség elnöke
dr. Komoróczy Zoltán
 malomtulajdonos, Hodász

Fatudi Sándor
 malomtulajdonos, Szeged
 a Szegedvidéki Paprikamalomszövetség elnöke
Kamasz Mátyas
 malomtulajdonos, Szegvár

Kiss Mihály
 malomtulajdonos, Újkiralyos

Paksy János
 malomtulajdonos, Makó
Práff Nándor
 malomtulajdonos, Eger
 a Hevesmegyei Malomszövetség elnöke
Schmidt Lajos
 malomtulajdonos, Mohács

Kurucz Lajos
 malomtulajdonos, Forró
 az Abaújmegyei Malomszövetség elnöke
Peregi Mihály
 malomtulajdonos, Szeged
Prágay István
 malom-cégvezető, Csallóközarányos

Moeskos Lajos
 malomtulajdonos, Imely
Pipis Sámuel
 malomtulajdonos, Tótkomlós

Schmidt Antal
 malomtulajdonos, Vállaj

Tenyery Mihály
 vezérigazgató, Csongrád

Scholtz Oszkár
 malomtulajdonos, Vencsellő
 a Szabolcsvármegyei Malomszövetség elnöke
Tóth János
 malomtulajdonos, Hódmezővásárhely

Tankovich János
 m. kir. kormányfőtanácsos
 malomtulajdonos, Kaposvár
vitéz Viszlai Ferenc
 malomtulajdonos, Zagyvarékás

Volenik János
 malomtulajdonos, Harta

Zsaldos László
 malomtulajdonos, Szentés

dr. Karácson Jenő a szervezőbizottság főtitkára.

A hazai malomipar nemzeti alapokra fektetése

Fenti cím alatt jelent meg vitéz dr. *Miskolczy* Hugó országgyűlési képviselő, a VIKE elnökének általános érdeklődéssel fogadott cikke az „Uj Világ” hasábjain. A cikk új korszak kezdetét jelenti be legrégibb iparágunkban, a magyar malomiparban. Ez az új korszak telve van nemes eszmékkel, nagy elgondolásokkal. Telítve van a magyar haza, a magyar faj iránti olthatatlan rajongással, szeretettel és bizalommal.

Ennek a szemünk előtt kialakuló új korszaknak hirdetésére és bevezetésére senki sem méltóbb, mint maga az illusztris szerző, aki már akkor is hajlíthatatlan meggyőződéssel, rajongó hittel és erős akarattal volt eszméinek szószólója, harcosa, amikor még az általa hirdetett elvek nem találtak kellő megértésre. Amikor még a nemzeti eszmék hirdetése gúnyral, lekicsinyléssel találkozott és kockázattal járt.

A cikk bevezetésében röviden ismerteti a mai társadalmi folyamatok közvetlen előzményeit és a kiegyezési utáni idők liberális politikájának eltévelyedéseit. Néhány találó sorban esetenként a kapitalizmus és liberalizmus harcát a nacionalista eszmékkel, majd az

utóbbiak diadalát és uralomrajutását.

Méltatja az 5.430/1940. M. E. számú rendelet intézkedéseit és kiemeli annak a rendelkezésnek korszakalkotó jelentőségét, mely az iparügyi minisztert ruházta fel annak jogával, hogy a vegyesörlelésű malmok részére gabonavásárlási engedélyt adjon. Ez a jog módot adott a miniszternek arra, hogy a magyar malomipart teljesen és tökéletesen nemzeti alapra helyezze és megszabadítsa a legmagyarabb iparágat azoktól az elemektől, melyek a mai kor diadalmas nacionalista világába már bele nem illeszthetők.

Vázolja azokat a feladatokat, melyek a malomiparban a keresztény tőkére és vállalkozásra várnak. Kifejti a magyar malomipar az iránt való készségét, hogy az átalakulás folytán esetleg alkalmazás nélkül maradó malomipari munkaszerkezeteket alkalmazza és szeretettel felkarolja.

Végül kifejti azokat a fényes lehetőségeket, melyek megújulása révén a teljesen nemzeti és keresztény alapon álló magyar malomiparra az új gazdasági rendben kétségtelenül várnak.

Ügy legyen!

Séta a búzavilágpiacra

A hét eleje az amerikai nagy búzapiacokon ismét a lánghasas jegyében kezdődtek, az üzletek és a szeptemberi buza árfolyama Csikagóban f. hó 13-án 73.50 centre süllyedt. Ez az árfolyam is mesterséges azonban, mert az árak valódi kialakulását az U. S. A. által a búzára folyósított előleg összege akadályozza meg.

Az európai helyzetkép kezd kialakulni, noha a cséplés a legtöbb európai országban csak most vette kezdetét, tehát olyan időben, amikor más években már befejeződött. Az egész európai szaksajtó véleménye oda irányul, hogy annak dacára, hogy az ideai európai termés átlagban kb. 20%-kal kisebb a tavalyinál, a tengerentúli búzabehozatal elmaradása nem jelent katasztrófát, mert helyes beosztás és kellő megszorítások mellett az európai termés Európa népeinek ellátására elegendő kell, hogy legyen. *Ezt egyébként a Magyar Molnár Lapja még július 13-i számában, hetekkel előzően meg a világsajtót, megállapította.*

Az európai népesség buzaellátását egyébként némileg megkönnyítik a legutóbbi területváltozások. Így Szovjet-Oroszország területgyarapodása kerekén 21.200.000 főnyi európai lakosság élelmezésének gondjától szabadítja meg Európát. Igaz ugyan, hogy az ezen lakosság által lakott területek termése is elvész egyelőre Európa egyéb lakossága számára, de a mérleg Európa számára mégis nyereséggel végződik, mert a szóbanforgó területeken nem termelt annyi buza, mint amennyi lakosságuk ellátására elegendő lett volna. Ezt az alábbi táblázat bizonyítja:

	km ²	lakosság száma
Lengyelországból	194.600	11.508.000
Finnországból (a Ladoga-tóval együtt)	41.000	2.000
Romániából	48.900	3.650.000
Litvánia	59.500	2.879.000
Lettország	65.800	1.995.000
Észtország	47.500	1.126.000
Összesen	21.160.000	

Ami azonban általánosságban vonatkozik az európai népesség ellátására, az egyes országok ellátási gondjait magában véve még nem fogja megszüntetni. Ezek közé az országok közé tartozik elsősorban Észak-Franciaország és Belgium. Ezen országokban a kedvezőtlen tél is nagy károkat okozott. Súlyosbodott a helyzet akkor, amikor a háború átviharzott ez országokon és a lakosság millióinak menekülése éppen a legfontosabb aratási időben fosztotta meg a szükséges munkásoktól. Belgium egyébként is 50%-ban fedezte búzaszükségletét behozatal útján. Elégge kielezett még a helyzet Norvégiában, Lengyelországban és Spanyolországban is. Ez országokban sok függ attól, hogyan fog Németország és Olaszország termése sikerülni és mennyi exportlehetőségekkel fognak a délkelet-európai buzaexportáló államok rendelkezni, végül, hogy Szovjet-Oroszország a kétségtelenül kedvező árszint mellett részt kíván-e venni az ideai buzaexport üzletben.

Az 1935. normális év adatai szerint Európában összesen 662,8 millió buza és rozs termett, míg a behozatal tengerentúlról 35,6 millió q-ra rügött, ami a saját termésnek mintegy 5%-a. Minthogy most már az is megállapítható, hogy az ideai termés 20% kiesést

jelent, a következtetés matematice abban vonható le, hogy a tengerentúli behozatalt kétségen kívül pótolják az egyes országokban felhalmozott tartalékok, míg a kisebb termésközta hiányokon az észszerű megszorítások és adagolások vannak hivatva segíteni. Általánosságban tehát bebizonyítottnak vehetjük, hogy bárha egyes országokban sok fejtörést is fog okozni a kenyérelátás, európai komoly nélkülözésekről, de különösen éhínségről még a legpesszimistikusabb számítások mellett sem lehet beszélni.

— A Magyar Fővárosi Malomegyesület új igazgatója. A pénzügyminisztériumban teljesített még a legutóbbi napokig is szolgálatot dr. Szmertnik Imre miniszteri osztálytanácsos, akit a Fővárosi Malomegyesület és a malomegyesület kebelében működő exportlebonnyító iroda igazgatójává választott.

Értesülésünk szerint dr. Szmertnik Imre huzamosabb szabadságra ment, de a minisztériumba már nem megy vissza és a Magyar Fővárosi Malomegyesületben működését már meg is kezdte.

Franciaország ellátási nehézségei

Franciaország meg nem szállott részében, mint Vichyből jelentik, a lakosság ellátási nehézségei fokozódnak. Ennek következtében a jegyrendszert és az élelmiszerek adagolását meg kellett szigorítani. Jelenleg a következő adagolás történik: kenyér felnőttek napi 300 gr, cukor havi 500 gr, rizs havi 100 gr, tészta-nemű havi 250 gr, margarin vagy főzőolaj havi 200 gr és szappan havi 125 gr. Az összes agrártermékek legmagasabb árának megállapítása most van folyamatban. Ezt és ennél rosszabb sorsot szánták a franciák a tengelyhatalmak és barátaik népeinek. Aki másnak vermet és, maga esik bele!

A romániai mezőgazdaság új átrendezése

Mint Bukarestből jelentik, a földművelésügyi minisztérium a következő gazdasági évre új tervet dolgozott ki a mezőgazdasági termelés felosztására vonatkozólag. A terv szerint a buza vetésterületét az ideai 1,8 millió hektárral 2,5 millióra emelik fel. Napraforgót 300.000 hektáron fognak vetni, a tengeri vetésterülete pedig az eddigi 4 millió hektárral változatlanul marad.

A valódi „ZÉNOL” szíjkenőcs

az Ön üzemében is nélkülözhetetlen. Csakis eredeti minőséget szállítunk.

Gyártja:

Bachrach Testvérek mérnökök cég
Budapest, VII., Szövetség-utca 39. sz.

Legújabb rendeletek

A zsidótörvény végrehajtási utasításának kiegészítése.

A m. kir. kormány 5.760/1940. M. E. számú rendeletével (megjelent a B. K. 1940 aug. 11-i 181. számában) kiegészíti az 1939. IV. tc. végrehajtása tárgyában eddig kiadott rendeleteit azzal, hogy minden állami felügyelet alatt álló társaság, közérdekű testület és egyesület, valamint minden nyilvános számadásra kötelezett vállalat — utóbbiak külön felhívás nélkül — a rendelet kihirdetésétől számított 30 nap alatt, az 1939. évi IV. tc. rendelkezései következtében elbocsátott vagy nyugdíjazott alkalmazottakról a Közérdekeltségek Felügyelő Hatóságához (Budapest, V., Mária Valéria-u. 10.) bejelentést köteles tenni, az összes adatok felsorolásával.

A rögtönbíráskodás (statarium) kiterjesztése.

A hivatalos lap 1940 augusztus 11-i 181. száma hozza a 22.558/1940. I. M. E. számú kormányrendeletet a rögtönbíráskodás kiterjesztése tárgyában, melyet az egész országban falragaszokon tesznek közzé s így részletes ismertetésre nincs szükség.

— A tengeri átvételi árának újabb megállapítása. A 4.810/1940. M. E. számú rendelet alapján a földművelésügyi miniszter az igénybe vett tengeri átvételi árat az 1940. évi augusztus hó 16-tól kezdődő hatállyal következőképpen állapította meg: Tiszántúli állomásokon 25.10, egyéb állomásokon 24.50 pengő, paritás Budapest. A Budapesten tárolt tengeri átvételi ára 23.85 pengő.

Vitás munkaügyi kérdések elintézése

Mi a túlmunka? Pihenőnapon végzett munka minősítése.

Egy peres ügyből kifolyólag a budapesti kir. tszék, mint fellebbezési bíróság 15. Pf. 2.673/1940/8. számú végző fokon hozott ítéletének indokolásában a következő döntvényeket hozta:

„... A legkisebb munkabért megállapító rendelkezések alapján fizetendő bérek ellenértékét csak az a munka képezheti, amit a munkavállaló a legkisebb munkabérek megállapító rendeletbe meghatározott munkaidő alatt végez. Ezért mondja ki a rendelet, hogy túlmunkának kell tekinteni mindazt a munkát, amit a munkavállaló a meghatározott időn túl végzett. *Azt a munkát, amit a munkavállaló a pihenőnapján végzett, csak túlmunkának lehet és kell minősíteni.*”

Raktári munkás túlóraigénye.

A budapesti kir. törvényszék, mint munkaügyi fellebbezési bíróság egy munkaperben jogerősen hozott ítéletét a következő döntésekkel indokolta meg:

„Felperes alperes üzemében anyagraktár kezeléssel volt megbízva, amely foglalkoztatás alapján heti munkaidője a munkások részére megállapított heti 48 óra. A vonatkozó rendelet azonban jogot ad arra, hogy a személyzetnek az a része, amely munka megkezdése előtt, vagy annak befejezése után előkészítő munkát végez, naponta további egy órát át, azaz hetenként további 6 órán át foglalkoztatható legyen. *E szerint a nyersárú raktárban alkalmazott munkások heti munkaidője 54 óra lehet anélkül, hogy erre az időre túlóradíjat kellene fizetni.* Felperes minden egyes esetben 61 órát tüntet fel túlóráként. Alperes ezzel szemben azon időtől kezdve, hogy felperes keresetösszege joga megnyílt, maximálisan 54 órát tüntet fel.”

„Felperesnek az 54 órán túl végzett túlórák megfizetésére irányuló kereseti igényét el kellett utasítani, mert a túlórák megállapításához szükséges a naponta túlóra alatt végzettnek állított munkanem és munkaidő pontos és részletes felszámítása s annak ugyanilyen módon való bizonyítása, mert a túlmunka a valóságban elvégzett munkaszolgáltatást jelent és így számításba is csak azt lehet venni, amit a munkavállaló valóban elvégzett. *Felperesnek pontosan kellett volna bizonyítani, hogy az állított túlmunkát naponta hány órákor kezdte és végezte.* Felperes nemcsak hogy nem bizonyította, de tényállást sem terjesztett elő arra vonatkozóan, hogy alperes részére milyen munkanemű és időbeli munkát végzett el. El kellett utasítani a felperesnek erre irányuló kereseti kérelmét még azért is, mert a felperes által hivatkozott tanúk még valószínűsíteni sem tudták azt a tényállást, amelynek alapján a túlmunka elvégzését meg lehetne állapítani.” (15. Pf. 2.324/1940/9. szám.)

— Eredményes olajfűrészek Törökországban.

Mint Istanbulból jelentik, Anatólia déli részén, a szíriai határ közelében végzett olajfűrészek eredményesültek. A délanatóliai ásványolaj sötét színű és 25% benzint, valamint 30% petróleumot tartalmaz egyéb ismert alkotórészek nélkül. Az első kút napi 15 tonna olajat szolgáltat. Legközelebbi időkben 30 új fűrésztornyot állítanak fel, hogy az olajmező feltárása gyorsabban haladjon előre.

KARTAL TESTVÉREK MŰSZAKI KERESKEDŐK BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-U. 27.
Tel.: 118-053, 122-438. Sörg.: Kartalok Bpest

Ha jót akar, DUFOUR selymet vegyen!

Meghívó

Alulírott szervezőbizottság meghívja t. Címet
1940. augusztus 21-én d. e. 10 órára Budapestre, a Baross Szövetség (VIII. ker. Múzeum-utca 17. szám) nagytermébe, a

Magyar Óskeresztény Malmok Szövetsége

alakuló gyűlésére.

Tárgysor:

1. Gyűléselelnöki megnyitó.
2. A megalakulás kimondása, alapszabályok megalkotása.
3. Elnök megválasztása.
4. Rövid szünet.
5. Elnök beiktatása.
6. Tisztikar megválasztása.
7. Elnöki székfoglaló.
8. Szakmai célkitűzések.
9. Indítványok.

F. hó 20.-án Szent István napja lévén, a gyűlésre féláru vasúti jeggyel lehet utazni.

Budapesten, 1940 augusztus 16-án.

Pontos megjelenést kérünk.

A szervezőbizottság elnöksége:

Bárczay János
országgyűlési képviselő

Jókay Imre
malomtulajdonos, Fűr

dr. Pajor Győző
országgyűlési képviselő

Csiha Győző
malomtulajdonos, Hajdunánás

dr. vitéz Miskolczi Hugó
országgyűlési képviselő

Vadnay Viktor
malomtulajdonos, Siklós

A szervezőbizottság tagjai:

Achim László
malomtulajdonos, Békéscsaba,
a Békésvármegyei Malomszövetség elnöke

Bárczay József
malomtulajdonos, Felsődobsza

Bugyi Gyula
a Csanádmegyei Malomszövetség elnöke,
Apátfalva,

Dósay M. Pál
malomtulajdonos, Gádoros

Faludi Sándor
a Szegedvidéki Paprikamalmok Szövetségének elnöke
malomtulajdonos, Szeged

Friedrich Antal
malomtulajdonos, Kalocsa
a Délpestmegyei Malomszövetség és a Kalocsavidéki
Paprikamalmok Szövetségének elnöke

Kiss Mihály
malomtulajdonos, Újkigyós

Kurucz Lajos
malomtulajdonos, Forró
az Abaújmegyei Malomszövetség elnöke

Paksy János
malomtulajdonos, Makó

Pipis Sámuel
malomtulajdonos, Tótkomlós

Prágay István
malom-cégvezető, Csallóközarányos

Schmidt Lajos
malomtulajdonos, Mohács

Tankovich János
m. kir. kormányfőtanácsos
malomtulajdonos, Kaposvár

Tóth János
malomtulajdonos, Hódmezővásárhely

Volenik János
malomtulajdonos, Harta

dr. Karácson Jenő,
a szervezőbizottság főtájkára.

Raktáron tartunk valódi svájci

SZITASELYMEKET

minden számban. Valódi kenderből szőtt

malomhevedereket, serlegeket, serlegcsavarokat,

a legjobb minőségű gépszíjakat, varrószíjakat,
valamint porszűrőket és síkszítacszkókat, kész
állapotban, az összes műszaki cikkekkel
és mindenféle malomfelszerelési anyagot első-
rendű minőségben és a legzöldebb napi áron.

Kérjen ajánlatot!

MŰSZAKI ÉS MALOMFELSZERELÉSI VÁLLALAT

BUDAPEST, V., CSAKY-UTCA 8. SZ. TELEFON: 111-418

A magyar malomipar történeti emlékei

Iparunk vezetői a kecskeméti városi múzeumban.

Varga József iparügyi miniszter hívta fel dr. vitéz Miskolczi Hugó országgyűlési képviselő figyelmét arra az értékes malomipari vonatkozású anyagra, amelyet a kecskeméti városi múzeum tudós igazgatója, dr. Szabó Kálmán gyűjtött össze évtizedek gondos és szorgalmas munkájával.

Az iparügyek minisztere nagy súlyt helyezett arra, hogy ezt az értékes anyagot a malomipar vezetősége megtekintse, megismerje, s ekként az iparügyi miniszternek tartozik hálaival a malomipar vezetősége azért a felejtetetlenül kedves délutánért és estéért, amit a vendégszerető Kecskemét városában eltöltött.

Dr. vitéz Miskolczi Hugó, a Vidéki Középmalmok Exportegyesületének elnöke, dr. Olti Vilmos iparügyi miniszteri előadó, Jókay Imre malomtulajdonos és dr. Karácson Jenő malomegyesületi igazgató, lapunk felelős szerkesztője utaztak le f. hó 14-én Kecskemétre, s látogatást tettek a városi múzeumban, ahol dr. Liszka Béla polgármester és dr. Szabó Kálmán múzeumigazgató fogadták őket.

Annak a gazdag és értékes anyagnak a leírása, ami a kecskeméti múzeumban található, s ami méltán felkeltheti a magyar malomipar érdeklődését, egy szűk cikk keretében nem illeszhető bele, éppen ezért rövidesen gondoskodás fog történni, hogy ez az anyag, a magyar malomipar történetének megírásával kapcsolatosan és abba beleillesztve, meg legyen ismertve a magyar malomiparral.

A múzeum megtekintése után dr. Kiss Endre főispán látta a malomipar vezetőit vendégül Kecskemét város Szikra nevű szőlőtelepén.

A Kecskemét város által adott vacsorán jelen voltak Szász Lajos pénzügyminiszteri államtitkár, Kecskemét város országgyűlési képviselője, dr. vitéz Miskolczi Hugó országgyűlési képviselő, dr. Kiss Endre főispán, gróf Zichy Nándor országgyűlési képviselő, dr. Olti Vilmos iparügyi miniszteri előadó, dr. Liszka Béla, Kecskemét város polgármestere, Jókay Imre malomtulajdonos, dr. Karácson Jenő lapunk felelős szerkesztője, dr. Garzó József főispáni titkár. A mindvégig kellemes hangulatban lefolyt vacsorán élénk megbeszélés és megvitatás tárgyát képezte a kecskeméti malomipari helyzet, örömmel és meglepetéssel kellett megállapítani, hogy Kecskemét város főispánja és vezetősége a legteljesebb mértékben és a legnagyobb részletességgel ismeri a város malomipari helyzetét.

WOLFNER
GÉPSZÍJ
VILÁGHÍRŰ

Különleges célokra: „COSMOS“ vagy „AERO“ minőség
Budapest, IV., Károly király-út 26.

Szaklapunk a továbbképzés szolgálatában

Hosszabb szünet után csak ma vagyunk ismét abban a helyzetben, hogy a pályázatok közlését megkezdhetjük. A papirkoriátózó rendelet már magában véve is nagy akadály a pályázatok közlésének. Ehhez járul a mai idők száguldó eseményeinek regisztrálása, a csaknem naponta megjelenő rendeletek özöne és ezeknek részletes ismertetése, valamint azok az aktualitások, melyek a malomipart manapság a legközvetlenebbül érintik és érdeklik. Mai számunk kivételesen a rendes terjedelemben jelenhet meg. Így máris felhasználjuk az alkalmat a pályázatok közlésének folytatására. Hogy mikor kerül sor a többire, még nem tudjuk megmondani, mert a pályaművek terjedelmesekek s olyanok is vannak közöttük, melyek 36 gépirásos oldalnyi terjedelműek, tehát egy korlátozott oldalszámmal megjelenő teljes lapszám is kevés volna közlésükhöz.

Most az I. számú pályátételre beérkezett „Szébb jövőt” jellegű pályamű közlését kezdjük meg. A pályamű a közéjgyzói sorsoláson 33. számot nyerte, ami egyébként már nem fontos, mert a sorrend betartásától el kellett tekintenünk. Ajánljuk a pályaművet kartársaink szíves figyelmébe. Olvassák azt át szeretettel és jóakarattal s közölgjék velünk előbírálatukat a szokott módon.

Pályázat az I. sz. pályamunkára. Jelige: „Szébb jövőt” Összekötött 22-rendszerű búzamalom őrési vázlata.

Az előírt összes hengerhossz 18.800 mm. Ennek átlaghengerátmérete 25,36 cm.

Az előírt összes szitafelület 142,59 m². Ennek 12,4

képez. Ennélfogva 2 keret előszita 20-as vassodronnyal bevonva, 2 keret 36-os vassodronnyal bevonva, 1 keret 56-os vassodronnyal bevonva, 1 keret 85-ös platinázott sodronnyal bevonva és 4 keret egyenként 12-13-13-14-es XXX. lisztiszitáló-selyemmel. A vassodronny jó a ráfutó éles anyag miatt, a platinázott sűrűbb szövetek, hogy esetleges rozsdásodás miatt a szálkövek el ne duguljanak s a XXX. selyemszövet erőssége miatt szükséges. A lesztálás felső átmenete a 20-as szövetről megy a 2. tőretre. Ennek átejtése kerül a 36-os szövetre. Átmenete megy II. felbontóhengerre, átejtése 56-osra, 56-os átmenete megy a 4. tőret gorombadarájával a 450 mm szélességű daragépre. Ezt követi a 85-ös átmenete, amely a 4. tőret finomdarájával megy egy 400 mm-es d-gép egy részére, majd végighaladva a lisztiszitálón, ezek átmenete váltással mehet a 6. vagy 7-es derceőrlésre, a liszt 7-es lisztnek van vezetve.

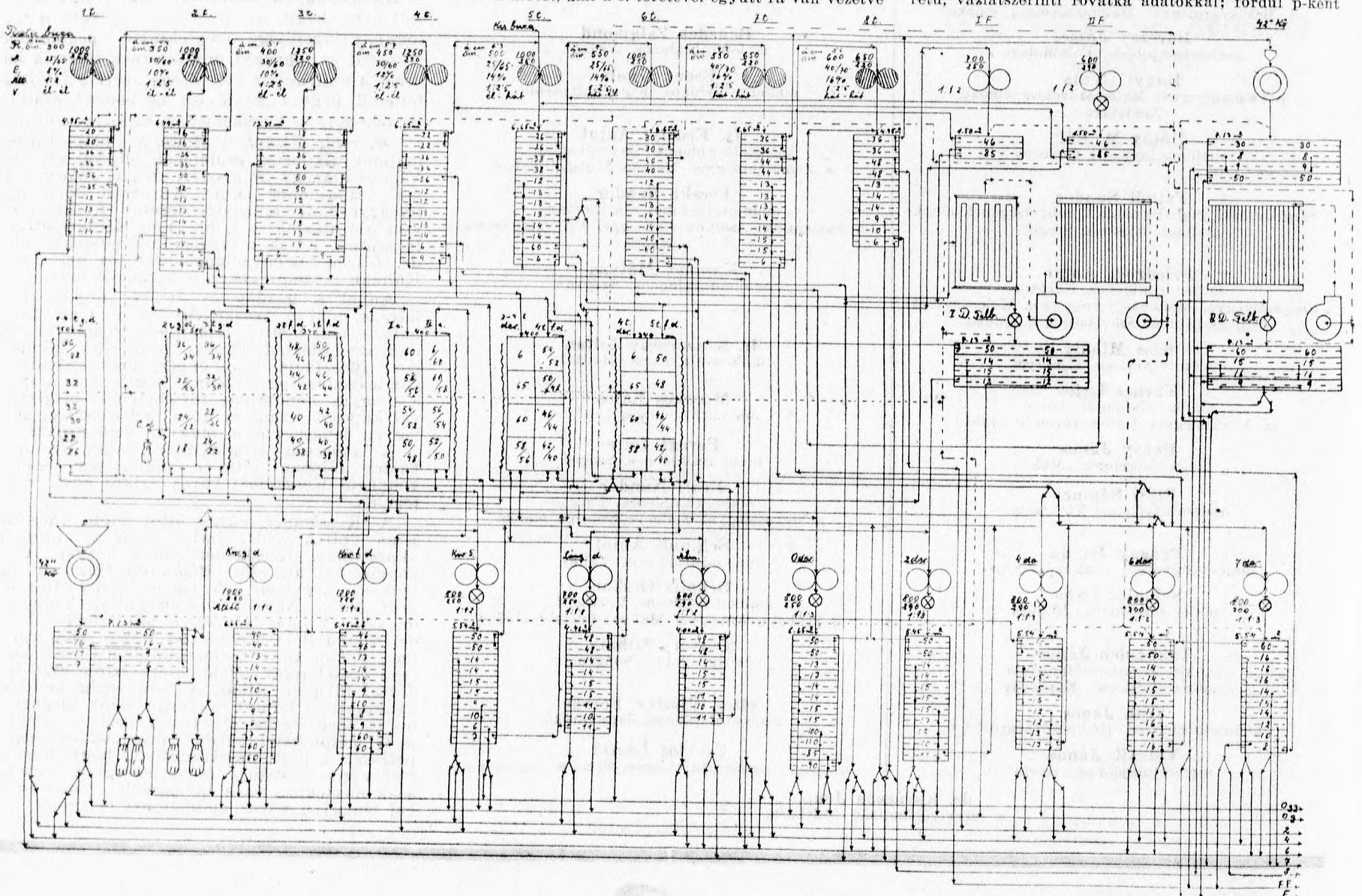
2. tőret. A 2. tőretés járata 1000/250 méretű, vázlat szerinti rovátka adatokkal; fordul 350 percnként 4,5 m. mp-kinti kerületi sebességgel. Szitafelület 6,44 m², 13 kerettel. Bevonatai 16-16 vassodronny, 36-36-64 platinázott sodronny és 8 keret egyenként 12-13-13-14-14-14-6-9-es selyem XX minőségű szövetrel van bevonva. A XX minőségű éleesebb lesztálására van itt szükség. Lesztálásnál a 16-os előszita átmenete megy a 3. tőretre. A 36-os átmenet mint gorombadara megy az 500 mm-es d-gép egyik felére, ahol 2% e asztali darát felfogunk, amiért is a 2. tőrethenger oly szorítással van vezetve, hogy a 24/26-os keret átejtése oly tiszta legyen, mint a 26-osé, ami így együtt nagyon szép darát éjt át. Az 50-es szitakeret leadja a finom darát, amit egyik 340 mm-es d-géprész letisztít. Ezt követően lesztálódik a tőretliszt, amit 6-os vagy 4-es be válthatunk és a 6-9-es keretek elválasztják a goromba derect, ami a 3. tőretével együtt rá van vezetve

2. tőret gorombaderecével együtt tisztításra.

4. tőret. A negyedik tőret járata 1250/250 mm méretű vázlat szerinti rovátka adatokkal, fordul 350 p-ként, kerületi sebessége mp-ként 4,5 m. Szitafelület 6,65 m² 12 kerettel, bevonatok 22-22 vassodronny 36-36-56 platinázott 12-13-13-13-14-6-9 XX minőségű selyemszövettel. Lesztálásnál a 22-es átmenet megy az 5. tőretre, 36-os átmenet gorombadara az 1-ső tőretével a 450 mm szélességű d-gépre, 56-os átmenete 400 mm szélességű d-gépre, mint finomdara az 1-ső tőretével, majd a liszt lesztálás, ami 4-esbe megy, ezt követően a 6-os átmenete 340 mm szélességű d-gépre mint gorombaderece, a 9-es átmenete 0-ás dercehengerre, a 9-es átejtése ID. felbontógépre.

5. tőret. Az ötödik tőret járata 1000/250 mm méretű, vázlat szerinti rovátka adatokkal. Szitafelület 6,65 m², 12 kerettel, bevonatok 26-26 platinázott, 38-38 platinázott, 12-13-13-14-14 XX minőségű selyemszövet, 60-as platinázott, 6-os selyem XX. Lesztálásnál 26-26-38-38-as keretek átmenete megy a 6. tőretre. Ezek az átmenetek szabályozzák úgy a 4., mint az 5. tőrethengerek szorítását. A negyedik tőrethenger megy él-rovátka viszonyra és itt képződik a végső gorombadara. Arra kell ügyelni, hogy a gorombadara jó is legyen és az 5. tőretre menő goromba átmenet már csak finom darát nyújtson. Idáig a gyakorlat szerint nem is szoktunk horzsolót használni, de már az 5. tőrethengerhez szükséges tollszárkefe-horzsoló, ami úgy a 6., 7. és 8. tőrethengereihez is szükséges. Az 5. tőret rovátka viszonya él-hát; örleményének további lesztálása: nyerünk tőretlisztet, ami megy a 4-esbe. A 60-as szövet átmenete finomdara, megy egy 340 mm szélességű daragéprészre; 6-os szövet átmenete váltással 4-es vagy 6-os dercehengerre, 6-os átejtése 2-es dercehengerre.

6. tőret. A hatodik tőret járata 1000/250 mm méretű, vázlat szerinti rovátka adatokkal; fordul p-ként

átlagos szitaselmezésével a malom teljesítménye búzából 400 q. A búza koptatás előtt 78-as hl-súlyú, 1,36 fajsúlyú. Koptatás után 4% koptatási veszteség. Az első tőretre 15% nedvtartalommal megy, amit nedvesítéssel 2 órai pihentetés mellett érünk el.

A mellékelt őrési vázlat szerint kiaknázhathatunk 0gg 26% + 0g 18% + e dara 2% + 2-es 8% + 4-es 16% + 6-os 5% + 7-es 3% + 8-as 4% + finom korpa 6% gorombakorpa 11³/₄% + őrési veszteség 1¹/₄% = 100. Ehhez hozzáadva a 4% koptatási hulladékot, a nyert eredmény 1¹/₄% őrési veszteséggel 103,75 kg, amihez az őrést az alábbiak szerint vezetjük.

1. tőret. Az első tőrethenger 1000/250 méretű vázlat szerinti rovátkaadattal és áttétellel, fordulat 350, kerületi sebesség mp-ként 4,5 m. Szitáló felülete 4,95 m², 10 szitáló kerettel. A hengerek beállítása olyan magas, hogy a tőretés csupán a búzaszemeket kétféle szaktja s így ez a művelet még tisztítási folyamatot

egy 400 mm-es d-gép egy részébe, a 9-es átmenete 0-ás derce, a 9-es átejtése finom őrle derce megy a ID. felbontógépre.

3. tőret. A harmadik tőret járata 1250/250 mm méretű vázlat szerinti rovátka-adatokkal; fordul 350 p-ként, kerületi sebessége mp-ként 4,5 m. Szitafelület 13,31 m²; 12 kerettel; bevonatok 18-18 vassodronny, 36-36-50-50 platinázott, 12-12-13-13-14 és a legalsó egy keret 9-6-os XX minőségű selyemszövettel bevonva. Lesztálásnál 18-as átmenete 4. tőretre, 36-os átmenete mint gorombadara az 500 mm d-gép egyik felére, amelynek 24/22-es keretátejtését szükség esetén 2% e asztali darát meghaladóan nyerhessük, amihez úgy kell ezen hengerpárt szorítani. Az 50-es átmenete finom dara megy egy 340 mm szélességű d-géprészre. Következik a lisztlesztálás, ami a 4-es lisztbe van vezetve s a legalsó keret 9-es átejtése ID. felbontógépre, a 6-os átejtése 0-ás dercehengerre, átmenete a

350-et, 4,5 m mp-kénti sebességgel. Szitafelület 6,65 m², bevonatok 30-30-40-40 platinázott sodronny, 12-13-13-14-14-15 selyemszita XX minőségben, 60-as platina, 6-os XX selyem. Lesztálásnál 30-30-as gorombakorpa megy az egyik pár 42" köre, 40-40-60-as átmenetei 7. tőretre; lisztisziták átejtése váltással 4-es vagy 6-osba; 6-os átmenete váltással 4-es vagy 6-os dercehengerre, 6-os átejtése 4-es dercehengerre.

7. tőret. A hetedik tőret járata 650/250 mm méretű, vázlat szerinti rovátka adatokkal; fordul 320-at p-ként, 3,68 m mp-kénti kerületi sebességgel. Szitafelület 6,65 m² 12 kerettel. (Bevonatok úgy ezek előszitái és valamennyi többi előszita platinázott sodronny). Előszita 36-36, ennek átmenete köre. Átejtése 44-44-es bevonatú keretekre, átmenetei az alsó átmenettel 8. tőretre. Selyemszíták 13-13-13-14-14-15-15-6 XX minőséggel. Lisztisziták átejtése váltással 4-es, vagy 6-os lisztbe. A 6-os szövet átejtése vál-

SCHWEIZ. SEIDENGAZEFABRIK A.-G. ZÜRICH
Excelsior védjegyű selyemszitaszövetek
 magyarországi gyári lerakata:
Az összes kelendő számokból állandó friss készlet

Mindennemű műszaki
 textilárúk nagykereskedése
 Filcek, síkszítazacsok, flanellok,
 porszűrőtömlők, hevederek
**GYAPJÚ RAZÓSZITAK,
 VIASZOSVÁSZNÁK,
 L Á M P A B E L E K.**

TELEFON
 189-292

KOLLIN TESTVÉREK, BUDAPEST, V., SZENT ISTVÁN-TÉR 5.

TELEFON
 189-292

tással 6-os vagy 7-es derechengerre.

8. *töret*. A nyolcadik töret járata 650/220 mm méretű, vázlat szerinti adatokkal, 320 p-kénti fordulattal, 3,68 m mp-kénti kerületi sebességgel. Szítafelület 4,95 m², 10 kerettel. Bevonatok 36-36-48-48 platinázott sodrony, 13-14-14-9-10-6-os XX minőségű szítaselyemmel. Leszítálásnál a 36-36 átmenete köre, 48-48 átmenete finomkorpába megy. A 13-14-14-os szíták átejtése váltható 4-es, 6-os, 7-es lisztbe, 9-10-es átejtése 6-os vagy 7-es lisztbe, 6-os átmenete 8-as lisztbe, 6-os átejtése 7-es, vagy 8-as lisztbe.

Korpa kőjárat. Ezen járat fordulata 160 percenként, kerületi sebessége mp 11 m. Szítafelülete 7,13 m², 4 kerettel. Bevonatok 30-30 előszita, 8-8-9-9 lisztzita XX kiváló minőségű és 50-50-os platinázott. Előszita átmenete goromba korpa lisztzita átejtése 7-es liszt, 50-50 és átmenete finom korpa, átejtése 8-as liszt.

Dara- és derecétisztítás. Első gép szimpla 450 mm szélességű, tisztítja az I. töret finom daráját és 4. töret goromba daráját. Átejtése kivonat goromba dara, átmenete megy a II. felbontó hengerre, átesapata 6. töretre.

Második gép dupla 2×500 mm szélességű. Egy rész a 2. töret, a másik rész a 3. töret goromba daráját tisztítja. A 2. töret g. d. 26-26²⁴ átejtése C asztali dara, a többi a 3. töretével együtt kiv. goromba dara. Ámenetük megy a I. felbontó hengerre, átesapatak II. felbontó hengerre.

Harmadik gép dupla 2×340 mm szélességgel. Egy rész a 2. töret, egy rész a 3. töret finom daráját tisztítja. Átejtésük kiv. finom dara, átmenetük a második gépre azonos töretű sodrony darához, átesapatak együtt átmeneteket őrölő simahengerre.

Negyedik gép dupla 2×400 mm szélességű; tisztítja egy része a kiv. goromba, a másik része a kiv. finom daraórólhengerek szitáinak alsó átmenetét. Átejtésük váltható egy 42" kőjáratra 0g őrlésre váltható 0gg lisztkező és váltható 0ggg lisztnek zsákba. Átmenete kiv. 5-ös, átesapata 0-ás derce hengerre.

Ötödik gép dupla 2×400 mm szélességű; tisztítja egyik részén a 2. és 3. töret goromba derecét. Átejtése 0g őrlésre, 0gg lisztnek és 0ggg-nek váltható. Átmenete kiv. finom dara; átesapata lángdara. A gép másik része tisztítja együtt az első töret goromba derecét és a 4. töret finom daráját. Átejtése kiv. finom dara; átmenete megy az első gépre, átesapata váltással 6. töretre, vagy a 5. töret finom dara közé tovább tisztításra.

Hatodik gép dupla 2×340 mm szélességű; tisztítja egy részén a 4. töret goromba derecét, együtt az I. felbontó goromba derecével. Átejtése váltoval 0gg, vagy kiv. finom dara. Átmenete 4. töret finom darája közé. átesapata lángdarához megy. A másik részt tisztítja az ú. töret finom daráját, együtt a II. felbontó goromba derecével. Átejtése lángdara, átmenete és átesapata 6. töretre.

Átmenetek felbontása dara- és derceőrlés.

I. Felbontó hengerjárat síma 700/250 m méretű, 320 fordulattal, mp-ként 4,16 m kerületi sebességgel, fahorzsolóval. Szita felület 1,50 m², két kerettel. Be-

vonat 46-os platinázott és 85-ös bronz. Leszítálásnál a felső átmenet megy az 5. töretre, alsó átmenete 4. töret derecével tisztításra és a 85-ös szövet átejtése ID. felbontó gépre.

II. Felbontó hengerjárat síma 600/290 méretű fahorzsolóval. Kisegítő gép: kofe felbontó. Hengerfordulata 280 p-ként, 4,24 kerületi sebességgel mp-ként. Szítafelület 1,50 m², 2 kerettel. Bevonatok 46-os platinázott és 85-ös bronz. Felső átmenete 6. töretre alsó átmenete 5. töret finom dara közé tisztításra, 85-ös átejtése 5. töret szitájára.

Kiv. gorombadara felbontása. Ez a járat 1000/250 mm méretű, fordulat 280 p-ként, 3,64 m másodpercenkénti sebességgel. Szítafelület 6,65 m², bevonatok 40-40 előszita, 13-14-14-10-11-9-6-7-es és 60-60 platinázott, összesen 12 kerettel. Leszítálásnál a felső átmenet megy lángdarára. A selyem szövetek XXX minőségűnek kell lenniük az éles őrlemény miatt, amelyekből a 13-14-14 átejtése váltoval 0g, vagy 2-eshez vezethető 10-11-9 és 0g-hez, 6-7-es váltással 0gg, vagy 0g, 60-60 átejtése 0gg-hez s ennek átmenete 4. d-gép egyik már leírt felére, amelynek átejtése mint 0ggg adódik, amit egy pár 42"-os kőre vezethetünk további felbontásra. A kőjárat evégből mint tartalék szerepel, ahol a kiv. finom darából adódott 0ggg lisztet a gorombával együtt tovább bontjuk, ha arra valamely célból szükség van, vagy ha a kőnek valamely más félékés termék őrléshez juttatunk szerepet; váltással kell, hogy lisztjei minőség szerint elvezethetők legyenek. A 6. fordulata 160, kerületi sebessége 11 m mp-ként. Szítafelület 7,13 m², bevonatok 50-50 előszita platinázott sodrony, 16-16-11-9-7-6-os XX minőségű lisztzita szövetek. A lisztet váltással oda vezethetők, ahová minőségileg megfelelnek. Alsó-felső átmenetek zsákba válthatók, vagy kiv. 5-ösre.

Kiv. finom dara járata 1000/250 mm méretű ugyanazzal a fordulattal, mint a gorombadaraé s így egész a lángdaráig, mivel egyforma átméretű hengerekről van szó. Finom dara szitamérete 5,45 m², 11 kerettel. Bevonatok 46-46 platinázott sodrony-előszita, 13-14-14-9-10-8-9-60-60 lisztzíták. A 60-as platinázott sodrony, a többi XX minőségű selyem szövet. A 13-14-14 váltással 0g, vagy 2-es lisztkező, 9-10-8-9-ről 0g 60-60 sodronyról az átejtés 0gg, az átmenet a 4. d-gép másik részébe, ugyan annak az eljárásnak megfelelően, mint a goromba kivonattal.

Kivonat 5-ös járat a goromba- és finom dara kivonatok átmeneteit kapja és a körül, ha ott 0ggg felbontásra kerül. A henger szoritása itt már őrlés, úgy, hogy egy kefefelbontó segítségét igénybe vesszük. A hengerpár fordulata és kerületi sebessége azonos a már leírt adatok szerint. Szítafelület 5,54 m² 10 kerettel. Bevonatok 50-50 platinázott sodrony, átmenete megy az átmenet őrlésre. Lisztzítái XX minőségű selyem 14-14-15-15-9-10-6-7-es. A 14-14-15-15 átejtése váltoval 0g, 2-es, vagy 4-eshez 9-10-eshez, 9-10-esről 0g, 6-7-ről váltással 0g-0gg-be, alsó átmenete 0-ás dercehez.

Lángdara járata 700/250 mm méretű, fordulata és sebessége nem változik a kiv. 5-ösétől. Szítafelület 4,46 m², 9 drb szítáló kerettel. Bevonatok 48-48 pla-

tinázott sodrony előszita, átmenete az átmenet őrléshez. Lisztzítái XX minőségű selyem szövetek 14-14-15-15-11-10-11-es. A henger kisegítő gépe verőléces felbontó és szoritása őrlés. Lisztet leszítálásból 14-14-15-15-ről váltoval 2-es vagy négyesbe, 11-10-11-esről 0g. Alsó átmenete 0-ás dercehez.

Átmenetek őrléséhez a járat 600/290 mm méretű, fordulata 240 p-ként, kerületi sebessége 3,64 m mp-ként. Horzsoló ennél a hengerpárnál lemezkés, míg az előbbiekhöz fahorzsolót vélek jónak s idáig az áttelelés — amint a vázlaton is fel van tüntetve — 1:1,2 és ezen túl már 1:1,3. Az átmenet henger szoritása őrlés, verőléces kisegítő felbontóval. Szítafelület 4,00 m², 8 drb szítáló kerettel. Bevonatai 48-48 sz. platinázott sodrony előszitának; ennek felső átmenete 6. töretre megy. Lisztzita XX minőségű selyem szövet 14-15-15-11-10-11-es sz. Lisztet leszítálásból 14-15-15-15-ről váltoval 4-os vagy 6-os lisztbe, 11-10-11-esről váltoval 6-os vagy 7-esbe, alsó átmenete váltoval 4-os vagy 6-os derceőrölő hengerre.

0-ás derceőrölés. 0-ás derceőrölő járata 800/250 mm méretű, fordulat 280 p-ként, ker. s. mp-ként 3,64 m, szoritása őrlés, kisegítő verőléces felbontóval. Szítafelület 6,65 m², 12 drb kerettel. Bevonatok 50-50 előszita, melynek felső átmenete 4. derce hengerre megy. Lisztzíták éles leszítálás végett a továbbiakhoz végig X minőségű selyemmel. Itt 13-13-14-14-15-15 és 100-110-85-90-es bronz szövet. Lisztet leszítálásból 13-13-14-14-15-15-15-ről váltoval 0g, vagy 2-esbe, 100-110-ről 0g, 85-90-esről váltoval 0gg vagy 0g, átmenete a ID. felbontásra. ID. felbontó a 0-ás és 2. derce közé iktatott táras felbontó, önálló szítával. Szítáló felülete 7,13 m², 4 drb kerettel. Erre a járatra megy 0-ás derce alsó átmenete, 2-3-4. töret finom derceje, IF. szita 85-ös átejtése és a szivórendszerű porszűrő lisztgyűjtése, amely kiv. goromba- és finom dara átmeneteinek d. géperől, 2-3-4. töret-derce tisztításából és kiv. gorombadara, kiv. f. dara, kiv. 5-ös lángdara. Átmenet 0 derce és 2. derce ventilálásából származik. Bevonata 50-50 platinázott sodrony előszita, felső átmenete az átmenet őrlésre megy. Lisztzita 14-14-15-15-15-15-ről 2-es lisztbe, 12-12-esről 0g, alsó átmenete 2-es derceőröléshez.

2. derce. A 2-es derce őrölőjárata 800/290 mm méretű, fordulata 240 p-ként, mp-ként 3,64 m kerületi sebességgel. Szítafelület 5,45 m², 11 drb kerettel. Bevonatok 50-50 platinázott sodronyszövet, felső-alsó átmenete 4-es derceére megy. A henger szoritása őrlés, kisegítő verőléces felbontóval. Lisztzítái 14-14-15-15-ös, átejtése váltoval 0g, 2-es vagy 4-es lisztbe vezethető, 15-13-12-10-11-es átejtése 0g. (Itt külön megemlítem, hogy itt dús sűrű tartalmat nyerünk s így célirányos ezen utóbbi liszt 0g-hez való felhasználása, amit a 4-es dercenél is tapasztalhatunk.)

4. derce. A 4-es derce járata 800/290 mm méretű, 240 fordulattal p-ként, 3,64 m ker. sebesség mp-ként. Szítafelület 5,54 m², 0 drb kerettel. Bevonatok 50-50-os platinázott sodronyszövet, felső átmenet 7. töretre megy. A henger szoritása őrlés, kisegítő verőléces felbontóval. Lisztzíták 14-15-15-16-os átejtése váltoval 2-es vagy 4-esbe, 12-12-13-13, átejtése váltoval 0g, 2-es vagy 4-esbe vezethető, alsó átmenete 6-os derceére.

A szabadalmazott

„TAKARÉKOS” búzamosógép

beváltotta a hozzáfűzött reményeket.

Kis helyen, kevés erővel, kevés vízzel tökéletesen mos.

Szemelvények vevőink leveleiből:

... „A szóban lévő búzamosógép helyszükséglete egy hármasteljesítést igényli, tehát nem foglal el nagy helyet. Percenkint 520 fordulattal dolgoztatjuk. Óránkint 15-16 mázsát a leg-tökéletesebben mos és többszöri utánméréseink alapján megállapítottuk, hogy

100 kg búzához 28 liter vizet használunk fel ez a meglepően kevés vízfogyasztás a tökéletes mosás mellett a szerencsés konstruálás következménye“ ...

... „Óránkint 12 mázsát teljesítményű búzamosógép tisztító rendszerében a mosógép tökéletesen dolgozik. Tekintve, hogy bő vizünk van, vízzel nem takarékoskodunk, így a gép 100 kg búza tisztításánál, illetve mosásánál 40-50 liter vizet használ el. A mosógép használata óta lisztjeink minősége megállapíthatólag jobb.

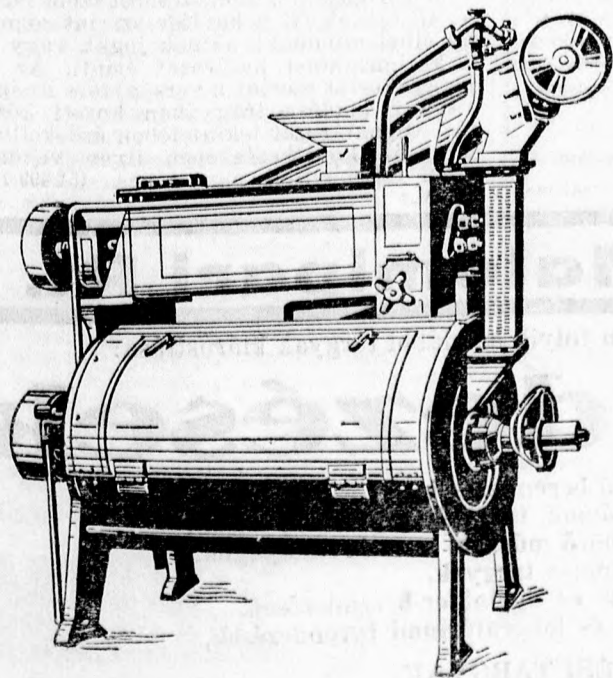
Általában megállapítjuk, hogy a „Takarékos” búzamosógép az Önök garanciájának megfelel, úgy kiállítás, mint munkateljesítmény szempontjából“ ...

Bővebb felvilágosítással szolgálnak és az idézett levelek eredetijét készséggel bemutatják:

KÁLMÁN JÓZSEF
V., Kálmán-utca 14.

KARTAL TESTVÉREK
V., Alkotmány-utca 27.

KEMÉNY MANÓ
V., Akadémia-u. 21.

6. derceőrlés járata 800/300 mm méretű, fordulata 220 p-ként, ker. sebessége 3.44 mp-ként. Erősen fogatva tárcsás felbontó kisegítéssel. Szita felület 5.54 m², 10 drb kerettel. Bevonatok 50-50-es platinázott sodrony előszita, felső átmenete 8. töretre megy. — Lisztzíták 14-14-15-15-ös sz. átejtései külön és 16-16-16-16-os átejtései külön váltóval 4-es, vagy 6-os listbe vezethetők, alsó átmenete 7-es dercére.

7-es derce járata 800/300 mm méretű, 220 fordulatal p-ként, 3.44 m mp-kénti ker. sebességgel. Az őrlés erős fogatással megy, kisegítő tárcsás felbontóval. Szita felület 5.54 m², 10 drb kerettel. Bevonatok 60-as platinázott sodrony előszítával, felső átmenete 8. töretre megy. Lisztzíták 16-16-16-16-ös sz. átejtései váltóval 4-es vagy 6-os listbe, 14-14-14-esről váltóval 6-os vagy 7-es listbe, 12-10-esről 7-es listbe, 8-as felső átmenete váltóval 8-as vagy FF, 8-as átejtése egy külön járatot képező tárcsás felbontóra, mint IID. felbontó.

IID. tárcsás felbontó mint külön járat a 7-es derceszita 8-as szövet átejtését, az 1-2-3-4-5. töret járatok, 1-4-2-3. töret gomomba- és 2-3. töret finom dara, daratisztítás ventilálása, valamint IF, IIF. felbontó hengerek ventilálásának lisztgyűjtőmentét szítja le 7.13 m² szita felületen, 4 drb kerettel. Bevonatok 60-60-as platinázott sodrony előszita, ennek átmenete váltóval finom, vagy gomomba korpába megy. Lisztzítái 15-15-16-16., átejtése 7-esbe, 9-9-es átejtése 7-es, vagy váltással 8-asba, alsó átmenete 8-as takarmány listbe.

A harmadik ventiláció, amely nincs felbontó gép fölé helyezve, ventilálja 4-5. töret finom daragépeket, 6-7-8. töretjárátokat, 4-6-7-es derceőrlést és korpás követ. Filter átmenet 8. töretre megy.

Megjegyzés. Feltételek, hogy a kisbuza külön jön a koptatóból, amit az 5. töretre rajzoltam be. Az asztali darához a 2. töret gomombadaragép átejtésének utántisztítására jó volna egy szűkebbméretű gép, ami esetleg nemcsak 3-szoros asztali daramegnyitást adna, hanem a tisztaságot illetően kockázatot mentesítne. A harmadik töret szítja ha 1/6-dal kisebb felületű és a 4. töret szítja annyival nagyobb lenne, az IF. felbontó henger szítóját felszabadítanám és a henger alól az őrléményt a 4. töret szítójára vezetném. Itt rendelkezésre állna 1.50 m²-es felületű szitarész a 2-3. és 4. töret finom dercének egy tárcsás felbontó beiktatásával való feldolgozására, mert egy jobb minőségű búzával, ahol több közepes termék adódik, így zavart okozhat a kiaknázás minőségének a rovására, vagy a teljesítményre. Ennek ekkénti megelőzésére véltem helyesnek az egyik kőjárat ilyen felhasználását, mint az a vázlatba be is van rajzolva.

Az első töret elé kondicionáló oszlop beállítását tartom időszzerűnek. Csak hogy nem hőkezeléssel, hanem mélyen lehűtött fagyasztással, akként, hogy amíg két órai pihentetett búzával a hűtőben van a víz, megfagyasztani. A fagyasztással fellazul a mag belsejéről a hűtő éppen úgy, mint ahogy a megfagyott víz jege széjjel nyomja az üveget, vagy akár egy vastag öntvényű motor fejet is. Aprómalomban télen kézzel nedvesítve és megfagyasztva, meglepő sok darát nyertem és az őrlése is kisebb erővel történhetett. Ezt úgy érthetjük meg, ha tudjuk, hogy a jégben geometriai pontosságú kristálysugarak alakulnak 60 ívfokon egymáshoz hajolva és így alakul ki a jég csillaga. A jégcsillag közepén egy kis gyöngyöcske képződik, amely teljesen légüres teret zár körül és amennyi az ilyen jéggyöngyök térfogata, annyival terjed a megfagyó víz térfogata is. Mindenesetre ahhoz elég, hogy a maghéjat a liszttesttől egy kissé meglazítsa, anélkül, hogy a buza minőségét megsértené. Ez a megfigyelésem készlet arra, hogy a jéggyöngyöt utánozva az itt mellékelt vázlaton a 2-3-4. töretek rovátkáit 30°/60° alakúra jégyezzem be. Az ilyen rovátka ívfoka egyik oldalon alulról felfelé, a másik oldalon felülről lefelé ugyanolyan, mint a jégcsillag kristálysugara s ha egy pár henger így érintkezik egy bizonyos elhajlással, hát ott van már egy esomó csillag átmetszve. Ehhez — ha még a buzát már előre meg is fagyasztjuk — elgondolhatjuk, hogy a hengernek mennyivel könnyebb a munkája. Ugyanakkor — ha ilyen hideg levegőt boesátánánk be pótlással a kiszívott levegő helyett — az őrlémények és a gépek hűtésén kívül a lisztmoly kiirtását is előmozdítanánk. Még ha elgondoljuk azt, hogy nyáron egy hideg esőre a légköri páratartalomtól hogyan és mennyi rakódik le, (megfigyelhetjük egy pohár friss víz merítésekor) rájövünk arra is, hogy a malom nyári tűzveszélyessége is esökken. Úgy gondolom, érdemes erről egy olyan malomnak közelebbi tapasztalatokat szerezni, amely mellékesen műjéggyártással is foglalkozik — ráfizetéssel.

Balesetelhárítási jutalom pályázat

Az Országos Társadalombiztosító Intézet igazgatósága az 1940. év folyamán a balesetelhárítás terén eredményes munkásságot kifejtő munkavállalók részére a következő jutalomdíjakat tűzi ki:

1. három, egyenkint 300 P-s jutalmat mérnökök, illetőleg műszaki tisztviselők;

2. hat, egyenkint 150 P-s jutalmat művezetők, illetőleg hasonló alkalmazásban állók;

3. hat, egyenkint 100 P-s és tizenkét, egyenkint 50 P-s jutalmat munkások részére.

A balesetelhárítás terén kifejtett eredményes munkásság alatt a következők értendők:

Valamely újfajta vagy újmegoldású és az üzemi gyakorlatban eredménnyel bevált védőkészülék, védőfelszerelés vagy védőberendezés. Akár gépi, akár egyéb üzemi berendezés mellett történt bármilyen munkafolyamatnak technológiai, munkásszervezeti vagy egyéb hasonló értelmű olyan javítása, racionalizálása, amely az annál a munkafolyamtnál dolgozó munkavállalók biztonságát számottevően növeli. Az üzemi balesetelhárítási szervezet kiépítése, működésének helyes irányítása. Üzemi baleseti statisztikák kimunkálása. A lélektani balesetelhárítás (propagan-

da, a munkavállalók biztonsági nevelése és oktatása) terén kifejtett eredményes munkásság; eredeti és bevált propagandaötletek; stb.

A jutalomdíjak odaítélésének feltételei a következők:

a) jutalomdíjban csak az Országos Társadalombiztosító Intézetnél baleseti biztosításra kötelezett üzemek munkavállalói részesülhetnek;

b) a jutalomdíjak mindegyikére pályázni kell. A lehetőleg gépírással pályázatot 1941 január 15-ig kell, az Intézet baleseti, kárfedezeti osztályához címezve, beadni;

c) a pályázatban ismertetni kell a pályázó alkalmazási minőségét, beosztását, munkakörét, a balesetelhárítási tevékenységét és az utóbbi téren elért teljesítményeit;

d) a pályázatot a munkaadó igazolásával is el kell látni;

e) a jutalomdíjakat az Intézet balesetelhárítási szakbizottsága ítéli oda. Az odaítélés legkésőbb 1941 március 31-ig történik;

f) a jutalomdíjakat az Intézet a munkaadók útján fogja a pályadíjnyertesekhez eljuttani.

Hozzászólás a „Szabadalmazott új őrlési eljárás”hoz

Átolvasva Matisz János tollából a Magyar Molnár Lapja júl. 27-iki számában a fenti cím alatt megjelent cikket, gondolkodtam rajta és engedje meg, hogy mint minden újdonságot a malomiparban, úgy ezt is vitassuk meg szépen, megértően. Egyik-másik dolognak világosabb mivoltát, avagy egy előadás keretében az ősmertését lenne szives előadni, vagy tovább menve, egy meglévő malom megfigyelését átvenni, amelyik már át van az Ön rendszere szerint szervezve, ha már van ilyen, mert úgy engem és azt hiszem egész malomipart érdeklí, a szakembereivel együtt.

A töretést 8 töret alapján kezdi, amint a cikkből kitűnik. A 3. töretnél fogatja meg jól, a 4. töret még magasan lesz vezetve, vagyis a szemet felaprózza dararészekké, ami nem fog adni héjmentes darát. Az 5. töretben nem bírom, hogy a korpát ki tudja őrlöni, mert a ritka rovátkák apró jó anyagot hagynak a héjon, különösen ha jó szívós a buza. Lehet, hogy az elhajlása és a sebességkülönbség segít valamit, de a kiörlési százalék azért aligha lenne meg, különösen ha a sima henger felbontások felső átmeneteit a korpába dobja, mert azt még sima hengerre vezetve, illetve azon tovább lapítva, erőt igényel és kevés liszt hozamot ad, ha tányér felbontója van akkor is. Mindenesetre visszaöntéses őrlésnél már sokat megfigyelve kísérleteztem és egy jó szívós búzából nyert darák átmenet őrlésének a felső átmenete, ami még jó anyag, értem alatta I. II. felbontás átmeneteit a 75%-os kiörlés mellett még nem lehet korpába dobni, de egy sűrű rovátkájú nagy elhajlású hengerőrlő dercét elég jól kiad a szitán átosztályozva. A ritka selymeken való szitálást, illetve a gomombaszemesjű lisztet, ma már minden malom — azt lehet mondani — magáévá tette, különösen a rövidrendszerű és ugyancsak amely jól nedvesít, de különösen amely malom mos is. A vidéki hasonló malmokat értem alatta.

A többek közül egyet említetek meg, még a mult 10-ed elején történt, hogy akaratom ellenére egy tizenhét (17) rendszerű malomnál ehhez hasonlóan őrlöttem. Hat töret, egy korpás kő és tíz sima. Az első törettel roppantok, illetőleg ma is így dolgozik a malom, 2. 3. 4. törethől a dara kivonva, 5. 6.-ból dercét és a tíz sima mind szépen foglalkoztatva; köztük egy derce jót is, mely fehéret őrlött. Harmine százalék 0gg-re ment a kiaknázás és ma is 75%-ig könnyen

Székesfehérvár szab. kir. város polgármestere
14.101/1940.

Malombérlet

Székesfehérvár szab. kir. város tulajdonát képező „Kalló” vízimalmot 1940 november 1-től 1946 október 31-éig bérbeadja. A malompülethez két szoba, konyha és mellékhelyiségekkel álló lakás, nagy istálló, fűszer és megfelelő ólak tartoznak. A malom berendezése teljesen üzemképes. A malom közvetlenül a város melletti fekszik és műút vezet hozzá. A bérleti feltételek és a szükséges felvilágosítások a városi gazdasági hivataltól szerezhetők be. A pályázatok szeptember 1-éig a városi iktató-hivatalban adandók be s a borítékon jelezni kell, hogy a beadvány a Kalló-malom bérletére vonatkozik.

Székesfehérvár, 1940 augusztus 10.

A polgármester nevében:

Dr. Paulovits Béla sk. tanácsnok.

kiörlől. A teljesítmény csak a szita felületbővítéssel és a diagramm rendbehozásával több lett óránként 5 q-val, a szénfogyasztás 2.80-3 kg lett több óránként. Az első töret előtti búza nedvessége 15¹/₂-15³/₄%-ig van. A gomomba lisztekkel, illetve azok gyártásánál erőt takarítunk és az őrlést rövidítjük; annyi bizonyos, de 8-9 rendszerű malomnál az Ön által elgondolt őrlési művelettel, hogy ki lehessen őrlöni, azt kétségbe vonom és éppen azért jó volna, ha azt előadás keretében az illetékes szakemberekkel ismertetné.
Dedk Illés főpolnár.

Bírói határozatok

Mennyi ideig érvényesíthető a munkabérgény?

A budapesti kir. törvényszék, mint fellebbezési bíróság — végső fokon eljárva — egy több évre visszamenően követelt munkabérgények megfizetése iránt indított perben hozott ítéletét a következőkkel indokolta:

A munkaviszony egyes kérdéseinek szabályozásáról szóló 1937. évi XXI. tc.-nek a legkisebb munkabérről vonatkozó rendelkezései 1938. évi február hó 1. napján léptek életbe. E törvény 9. §-a, illetve 5. §-ának 2. bekezdése akként rendelkezik, hogy a valóban fizetett és a rendelet alapján megállapított legkisebb munkabér közötti különbséget címén támasztott követelést attól a naptól számított egy év alatt lehet érvényesíteni, amely napon a munkavállaló megkárosításáról tudomást szerzett.

Ha tehát a felperesnek az volt a nézete, hogy az alperes őt a fizetésnél megkárosítja, köteles lett volna keresetét a fenti törvény hatálybalépésétől (1938 február 1) számított egy évi záros határidő alatt megindítani.

A felperes 1939. évi június hó 2. napján, vagyis elkésve adta be keresetét. Ennélfogva a fellebbezési bíróság az elsőbíróság részben marasztaló végítéletét megváltoztatta és a felperest keresetével teljesen elutasította.

Az elsőbíróságnak az a jogi felfogása, hogy a felperes a munkabérgényét megfizetése iránti követelését a kereset beadásától visszamenőleg egy évre érvényesítheti, a kir. törvényszék felfogása szerint nem helytálló, mert mind az 1937. évi XXI. tc. 5. §-ának 2. bekezdése, mind a 3.000/1938. Ip. M. számú rendelet 25. §-ának 2. bekezdése az egy évi érvényesítési határidőt nem a megkárosítás tényleges bekövetkeztétől (vagyis a csekélyebb munkabér tényleges átadásától), hanem a megkárosításról való tudomásszerzéstől számítja. — (27. Pf. 10.081/1939/14.)

KÖZIGAZGATÁSI IPARI JOGGYAKORLAT

A versenytárs jogorvoslati joga.

A közigazgatás rendezéséről szóló 1929:XXX. tc. 47. §-ának (1) bekezdése szerint jogorvoslati elhatározat mindenki, akinek jogát, vagy érdekét a közigazgatási határozat érinti. Az állandó joggyakorlat szerint a versenytárs az iparjogorvoslati véghatározat tekintetében érdekeltnek nem minősül, következésképpen ilyen véghatározat ellen fellebbezési joga nincs. (54.499/1940. K. K. M.)

Az Egyesült Magyar Malomipari Rt.

Budapesti telepén, (Pesti Victoria Gőzmalom) és a vidéki telepein folyik az alábbi tárgyak kiárusítása:

Malomberendezések

Stabil és a legmodernebb félstabil gőzgépek, mőhelygépek, tengeri morzsolók, szárító berendezések, villamos berendezések, motorok, szivattyúk, közlőművek, tengelyek, szíjtárcsák stb. minden méretben, tizedes mérlegek és automatikus mérlegek

szállító berendezések, szerszámok, tartalék géprészek, szíjak, különböző műszaki vas- és faanyagok, installációs tárgyak, tüztöltő- és Sprinkler-berendezések, iroda- és laboratóriumi berendezések,

ÉS MINDENMÉLY EGYÉB BERENDEZÉSI TÁRGYAK.

Felvilágosítások a vállalat irodájában: Budapest, V., Ujpesti-rakpart 39. Telefon: 292-279.

Eszik-e a lisztmoly lisztet?

Ezzel a kérdéssel foglalkozik dr. Ernst Berliner, a darmstadti gabonakémiai kutatóintézet vegyész-e egy alapos tanulmányában. A tudós hosszú időn át folytatott ebben a tárgyban tudományos megfigyeléseket és kísérleteket s arra az eredményre jutott, hogy a lisztet, illetve a gabona lisztes részét nem eszi meg és egészséges lisztben nem is él meg. Ezzemenete a következő:

Altalában az a vélemény a lisztmolyról, hogy ez lisztet, tehát a gabona részeivel táplálkozik s ezért málni kártevőnek és a gabona- és lisztkészletek elenségeként tekintendő. En magam a lisztmolyról csak a gabonában és lisztben fellépő penészgomba kísérő jelenségének tartom. Ezek a molyok többnyire gombostüfejűek és a laikusok csak akkor veszik észre, ha nagy mennyiségben lépnek fel.

Azt minden molnár tudja, hogy csak dohos lisztben vagy gabonában találhatók. Az 1910. évben a következő megfigyeléseket tettem: Sohasem sikerült lisztmolyokat dohos lisztből egészséges lisztbe áttelepíteni tenyésztés céljából. Ha a liszt száraz és egészséges volt, a molyok néhány nap alatt kivestek. Tehát csak ott élnek meg, ahol a lisztben elegendő nedvesség van, mégpedig olyan mértékű, hogy a liszt penészedni kezdjen s ezáltal nyirkossá és dohossá váljék.

Ha a molyok eléggé nedves lisztbe kerültek, akkor ott szaporodtak is, de mindig meg lehetett állapítani az egyidejű penészképződést is. Minden molnár tudja, hogy nem szabad lisztmintát légmentesen zárt dobozban (bádogdobozban) eltenni, mert megromlik. Ha mikroszkóp alatt vizsgálunk ilyen légmentes tartályban levő lisztet, abban mindig számos penészgombát és lisztmolyt találunk. A zárt dobozban ugyanis a liszt - lélekzése folytán - annyira megnedvesedik, hogy a penészgomba képződésének előfeltétele meg van adva. Ha pedig - mint rendszerint - a lisztben peték vannak, akkor egyidejűleg azok is kikelnek és szaporodnak, mert a penészgomba táplálja őket. Tehát kétségen kívül mindig meg lehet állapítani a penészgomba és lisztmoly közötti összefüggést.

Ezt egyébként akként is megállapítottam, hogy penészgomba tenyésztet helyeztem mikroszkóp alá, melybe néhány molyt telepítettem. Rövidesen meg lehetett figyelni, hogy a molyok a penészgombákat legelni kezdték, mint a tehén a mezőn a fűvet. A mikroszkóp alatt a molyok minden életmegtáplálását, tojáshelyét, szaporodását minden részletében meg lehetett figyelni. Nyilvánvalóvá vált előttem, hogy a lisztmolyok minden liszt- vagy gabonakészletnélkül jól tenyésztek és szaporodtak. A penészgomba nélkül lisztben vagy gabonában pedig éhen pusztultak.

Egy reggel észrevettem, hogy egy több milliméter hosszúságú molyokcsapat egy már régi, azért meglehetősen kiszáradt és túlnépes penészgombakultúrából kivonul és egy élesztőkultúrával telt, eddigi otthonától kb. 10 cm távolságra álló másik eszékébe bevándorol. Az élesztőkultúrának erős szaga volt. Minthogy a molyokcsapat minden tétovázás és kerülgetés nélkül egyenesen az élesztőkultúra eszéke felé vette útját, bizonyos, hogy szaglóérzéke vezette nyílegyenesen a nedvűs, bő legelőt ígérő élesztőkultúra felé. Ebben az esetben is megfigyelhető volt, hogyan legelik le a molyok az élesztősejteket s hogy áttetsző belük miként duzzadt a lenyelt tápláléktól. Ezen a talajon is kitűnően tenyésztek, mint azt a hamarosan megjelenő peték és lárvák bizonyították.

Az év folyamán több ízben is megújított kísérleteim végleg meggyőzték arról, hogy a lisztmoly semmi esetre sem lisztet, hanem penészgombával és egyéb mikroorganizmusokkal táplálkozik. Teljesen hasonlóképpen viselkedtek a régi sajtóról lekerült sajtukukacok is és a kétféle kukac között semmiféle különbséget megállapítani nem tudtam. Lisztmolyt sajtra és sajtukucacot dohos lisztre mindig könnyű volt áttelepíteni és továbbtenyészteni. Igen valószínű tehát, hogy egy és ugyanazon fajról van szó. Mindkét fajta belében és váladékában egyaránt penészgomba mycéliumot, gombaspórákat és baktériumokat találtam.

Néhány esetben dohos gabonán megtaláltam az aszaltgyümölcs kukacot is, melyet szintén penészgombakultúrán lehetett továbbtenyészteni s így az aszaltgyümölcsön, pl. aszaltszilván szintén inkább a penészgombával táplálkozik, mint az aszaltgyümölcsevel.

A felsorolt s eddig még kevésbé ismert tények alapján meg kell állapítani, hogy az ú. n. lisztmoly és több hasonló, a dohos gabonában előforduló gabonakukac határozottan penész- és élesztőgombában, valamint baktériumokon él s hogy egészséges lisztben vagy gabonában gyorsan elpusztul.

Vizsgálataim során még azt az érdekes tapasztalatot is szereztam, hogy némely ember molyosonyban (allergia) szenved. Nem abban az értelemben, hogy undorodik a lisztmolytól, melyet legtöbb esetben nem is vesz észre, hanem, hogy az azzal való érintkezés a test különböző részein kóros tüneteket okoz. Ilyen molyosonyt okozhat a lisztmoly is - mondja a szerző. - Már gyermekkoromban is észrevettem, hogy valahányszor a korpával telt lisztukucacohögrébe nyúltam, hogy madaram megetessem, mindig gyulladásszerűen meg-

veresedtek szemem, ha megdörzsöltem őket, anélkül, hogy kezem a kukacokkal való babrálás után megmostam volna. Még ma is erős viszketéssel ösztökéltem, egy napig tartó szemgyulladást kapok, ha dohos lisztet, vagy gabonával foglalkozom és nem mosom meg utána kezeimet.

Tapasztalataim összefoglalva, megállapítható, hogy az ú. n. lisztmoly csak indirekt károsító, mert csak olyan lisztben vagy gabonában telepszik meg, illetve szaporodik, mely már nem kifogástalan. Az ilyen lisztet és gabonát azután gyors szaporodása, kellemetlen szaga és váladéka révén minden esetre élvezhetetlenné teszi.

A lisztmoly mikroszkópikus megfigyeléséhez csak egy csekély, mindössze 30-szoros lineáris nagyítás szükséges, azért mindenki könnyen meggyőződhetik a felsorolt adatok helyességéről.

Külföldi malomipari hírek

Nehézségek a svéd malomiparban.

A háború okozta különféle nehézségek következtében a svéd vámmolnárók országos egyesülete július 12-ére hirdett gyűlést bizonytalan időre elhalasztani volt kénytelen. Ennek közvetlen oka a benzinhány s ebből kifolyólag az autbuszforgalom nagy nehézségei, valamint az a körülmény volt, hogy az egyesület számos tagja katonai szolgálatot teljesít.

Buzabehozatali tilalom Angliában.

Angliában eltiltották a tengerentúli buza behozatalát, amiből a malomiparnak nagy kára van. Első hallásra azt lehetne hinni, hogy Anglia ugyancsak jól állhat buza dolgában. A tilalom oka azonban az, hogy a diadalmas német légi haderő akciói annyira megtizedelték az angol hajóparkot, hogy a még rendelkezésre álló hajóterre hadianyag szállítása végett van nélkülözhetetlen szükség s így inkább az annyira szükséges buza szállításáról mondott le az ottani kormány.

Új malom és kenyérgyár építése Finnországban.

Finnország egyik legnagyobb malomvállalata, a Suomen Osuuskappojen Keskusliitto r. l. a Nokia melletti Kankaantakaa községben, mely a Björneborgba vezető vasútvonal mellett fekszik, egy 10 hektár nagyságú területet vásárolt, hogy azon malmot és kenyérgyárat építsen. A malom napi 600 q, kenyérgyár kapacitása napi 100 q lesz. Az építést rövidesen megkezdik.

Nagy termése volt az idén Olaszországnak keménybuzában.

Az idei délolaszországi rekordtermés rendkívül sok keménybuzát adott az országnak, mert Dél-Olaszországban majdnem kizárólag keménybuzát termelnek, lévén arra ez a zóna igen alkalmas. Ennek folytán ismét kötelezővé teszi a kormány tésztaárak gyártásához a keménybuza lisztjének felhasználását s így több fog jutni az ország északi felében termelt lágy buzafajokból kenyérre.

Erősen terjed a buzaszisz használata a Philippini szigeteken.

Az előző évben az Egyesült Államokból 4.076.769 zsák lisztet vittek be az amerikai fennhatóság alatt álló Fülöp-szigetekre 2.638.510 dollár értékben. Minden 8 zsák lisztből, melyet a Fülöp-szigetekre bevisznek, 5 zsák az U. S. A.-ból, 1 zsák Kanadából és 2 zsák Ausztráliából származik. Miután a szigetesoport lakossága már rászokott arra, hogy legalább is napi egy étkezés alkalmával rizs helyett kenyeret egyék, számítani lehet a buzaszisz behozatal további erős növekedésére, mert a szigeteken buza nem terem. Az országban mindentől új pékségek keletkeznek, melyek állandóan növelik a lakosság kenyérfogyasztását és a liszt utáni keresletet.

Fa-, csutka- és barnaszén-tüzelésű gázgenerátoraink szívógázmotorokhoz, Dieselmotorokhoz, nagy megtakarítást eredményeznek
„Az első fagázgenerátorok gyártói.”
„150 telep üzemben.”
 Ajánlattal készpénzzel szolgálunk.
Malomhengerek rovátkolása és csiszolása
SZILÁGYI és DISKANT
MÓTOR- ÉS GÉPGYÁR, MISKOLC

JÖL ESIK A PIPA MERT OROSZLÁN A SZITA

Az OROSZLÁN védjegyű szitaselymek
 magyarországi vezérképviselője:

Roseth György

Budapest, V., Katona József-utca 27. szám
 A Magyar Molnár Lapja szerkesztőségének új helyiségével szemben.

A könnyű hektoliter-súlyú búzák értéklevonásának megállapítása

Szakértekezlet az Áru- és Értéktözsden.

Az 5.430/1940. M. E. sz. ú. n. természetkezesítési rendelet a búza alapárának megállapításánál a 78 kg-os búzát tette meg szokványbúzáknak. Elrendelte egyben, hogy ettől eltérő hl-súlyú búzák értéklevonásánál az eddigi árúüzleti szokások az irányadók.

Utóbbiak értelmében azonban a vevő nem tartozik 76 kg-nál könnyebb búzát s így a szokványok az ilyen búzára nem is állapítanak meg értéklevonásti százalékot.

Minthogy az idén sok vidéken termelt a szokvány-nál alacsonyabb hl-súlyú búza, minthogy továbbá az ideai kis termés mellett úgy a termelőközönség, mint a közfogyasztás fontos érdeke, hogy minden szem búza felhasználható, szükséges, hogy a könnyű búzák is akadálytalanul átvéssenek és ezek értéklevonásuk a 78 kg-os búzához viszonyítva megállapíttassék.

Az Áru- és Értéktözsden lefolyt szakértekezlet ezzel a kérdéssel foglalkozott és a 78 kg-nál könnyebb búzák értéklevonását megállapító következő skálát vitatta meg:

78 kg-ról	76 kg-ra	2.5 %
78 kg-ról	75.5 kg-ra	3.5 %
78 kg-ról	75 kg-ra	4.5 %
78 kg-ról	74.5 kg-ra	5.75 %
78 kg-ról	74 kg-ra	7 %
78 kg-ról	73.5 kg-ra	8.5 %
78 kg-ról	73 kg-ra	10 %
78 kg-ról	72.5 kg-ra	11.75 %
78 kg-ról	72 kg-ra	13.5 %
78 kg-ról	71.5 kg-ra	15.5 %
78 kg-ról	71 kg-ra	17.5 %

Az értekezleten megjelent malomipari képviselők a skála értéklevonásti megállapításait számszerűleg helyesnek találták ugyan, de csak abban az esetben, ha egységes, illetve keveretlen, eredeti alacsonyabb hl-súlyú búzára vonatkoznak. Nem találták azonban helytállónak a skála alkalmazását az olyan búzára nézve, melyek mesterséges úton, különböző hl-súlyú búzák bizonyos arányban történő keverése útján hozták egy előre elhatározott hl-súlyra. Ezt azzal a tapasztalattal tényre indokolták, hogy p. o. a 2/3 részben 78 kg és 1/3 részben 72 kg hl-súlyú búzából előállított búzakeverék 60 lési hozamértéke nem felel meg a már eredetileg is 76 kg hl-súlyú búza hozamértékének, hanem annál tetemesen kisebb, illetve egyenlő a 2/3 részben 78 kg-os és 1/3 részben 72 kg-os búza 60 lési hozamának összegével.

(Szakértő az ilyen keverékes búzát azonnal felismeri, mert a különböző származású búzák szemnagysága, alakja, színe, acélossága s egyéb tulajdonságai élesen és teljes biztonsággal felismerhetően elütnek egymástól. Szerk.).

Észrevételeiket és óhajtatásukat beadvány útján juttatták el a földművelésügyi miniszterhez. Egyben azt is kérték a malomipari képviselők, hogy visszavonásig elkerültesse végett tiltassék el különböző hl-súlyú búzák keverése.

A miniszter döntése legközelebb várható.

Malomgépeinek üzembiztos gazdaságos meghajtásához a fősziptól a legkisebb szíjig

EMERGÉ gumitextil-hajtószíjat vegyen.

Gyártja a **MAGYAR RUGGYANTAÁRUGYÁR R. T.**
 Budapest, X., Kerepesi-út 17.

Képviseletek és bizományi raktárak minden nagyobb városban.

Terméskatasztrófák az ó- és középkorban

Az ideiglenes bosszantartó és szigorú tél, az elmaradt tavasz és az árvizek Európáig terjedő károkat okoztak a gabonatermésben. Amíg a hó a földekről el nem takarodott, balsejtelmekkel volt tele a világ. A termés teljes pusztulásáról, valóságos katasztrófákról beszéltek az emberek és a pesszimisták mér éhínséget emlegettek. Szerencsére nem bizonyultak valóra ezek a sötét jövődölelések, bár kétség-telen, hogy az európai termés messze mögötte marad a legutóbbi ötvenes évek átlagának.

A félelem nem volt teljesen alaptalan, mert a középkor, de az újkor történelme is számos olyan időszakról emlékezik meg, amikor a termés pusztulása végzetes hatással volt egész országok lakosságára. Ezek az események egyébként eléggé közismertek. Annál kevésbé ismerik azonban azokat a valódi nagy katasztrófákat, melyek az ókorban játszódtak le és az emberiség kultúrájának fejlődését évszázadokkal vetették vissza. Ezekről az eseményekről történetírók és papiruszok, valamint sírokban és ókori templomokban talált hieroglifák nyomán meglehetősen részletes feljegyzések maradtak.

Különösen az ókori Egyiptom szenvedett sokat terméskatasztrófa miatt. Egyiptom esőben rendkívül szegény ország. Felső-Egyiptomban évente csak néhány eső esik. Luxor vidékén évek mulnak el, amíg egy-egy kisebb záporosó megöntözi a vidéket. Csak Alsó-Egyiptomban, kivált a Delta vidékén van évente, a téli időszakban, mintegy 42 esős nap. Nyáron azonban itt sem esik úgyszólván sohasem. Így ebben az országban az emberi és állati élet lehetőségére kizárólag a Niluson, illetve ennek évenként bekövetkező áradásán nyugszik.

A Nilus rendszerint július elején kezd áradni és október közepén éri el legmagasabb vízállását. Az ár azonban nem hatol el mindenhol, azért már az óslakók létesítettek esatornákat és gátakat, hogy a vizet mentől messzebbre és mentől nagyobb területekre juttathassák. Az ókor egyik leghíresebb dumasztóműve a *Moeris-tó* volt, mely a nilusvölgyi *Fajum-kerület* és határos területeinek vízellátását szolgálta. Ezt a nagy vízművet, melyről az ókori írók oly sokat írtak, a középső birodalomban még Kr. e. 2000 évvel létesítették. Eredetileg természetes tó volt, melyet töltések és gátak egész nagy rendszerrel oly módon szabályozták, hogy kb. 2000 négyzetkilométernyi területen tárolta a vizet.

Az évenként bekövetkező áradás folytán nevezték a régiók Egyiptomot a Nilus ajándékának. Mindenesetre ez tette lehetővé, hogy az ország nagy mértékben termeljen gabonát és tenyészessen állatokat s ezáltal a mainál sokkal nagyobb területen táplálja a sűrű népességet.

Az ókori Egyiptom egész közgazdasága a gabona-termelésen nyugodott. Főként két gabonafajtát termeltek, búzát és árpat. A gabona volt minden más javaknak értékmérője és gabonában fizették az állami adókat és egyéb közzolgáltatásokat is. Azonkívül az ország egyik legfontosabb kiviteli cikkét, külkereskedelmének oszlopát képezte. Megmaradt papiruszok ismételten tesznek említést Szíriába és Palesztinába irányuló gabonaszállításokról. De arról is megemlékeznek, hogy éppen megfordítva, III. Tutmosis király (1501–1447 Kr. e.) Előázsia meghódított országaitól adó fejében gabonaszállítást követelt. Ebben az időben Egyiptomnak kb. 10 millió lakosa lehetett és minden államférfiának az volt legfőbb célja, hogy mentől nagyobb gabonakészleteket halmozzon fel előre nem látható esetekre.

Sokkal pontosabb adatok maradtak fenn azonban Egyiptom népességi gabonatermelési viszonyairól a Ptolemeusok és a római uralom alatti korszak idejéből, egészen az ország meghódításáig az arabok által (280–640 Kr. u.) A Krisztus után első századokban Egyiptom, mint római provincia, gabonát és pénzt adóztott Rómának. Egyiptom gabonaszállítmányai olyan fontosakká váltak Róma számára, hogy kimaradásuk valóságos katasztrófát jelentett Rómának. Ez érthető, ha elgondoljuk, mit jelentett abban az időben Róma számára az a kb. 1,740,000 hektoliter buza, melyet a Krisztus születése utáni első században, a nagy pénzszolgáltatásokon kívül, Egyiptom Rómának adó fejében természetben szállított. Ez a mennyiség még Augustus császár idejében (meghalt 14-ben Kr. u.) lett megállapítva. A második században azonban már ötszöröse emelkedett.

Hogy ez az ország részéről milyen óriási teljesítmény volt, kitérünk a következő adatokból: Egyiptom termékeny része ebben az időben 30,000 négyzetkilométer területű volt. Ezen az aránylag kis területen 8,5 millió ember élt, melynek legnagyobb része gabonával táplálkozott és abból élt. Egy km²-re tehát 283 lakos esett. Sűrűbb volt a lakosság, mint ma Belgiumban. Elképzelhető ebből, milyen termékeny lehetett az ország és milyen nagy mennyiségű gabonát kellett termelnie, hogy az óriási mennyiségű adógabonán kívül még a lakosságot is táplálhassa.

A nagy mennyiségű gabona tárolására az egész országban gabonatárház hálózatot létesítettek. A sírok falfestményeiből ismerjük ezek alakját. Kúp alakú építmények voltak, kb. 5 m magasak és alapjuknál 2–3 m átmérőjűek, tehát mintegy 4–500 hl gabonát tudtak magukba fogadni. Egyes vagy kettős sorokban, egymás mellett 3–5 önként voltak felépítve. Voltak ezeken kívül valóban nagyméretű raktárak is, melyek egész vidékek szükségletének befogadására szolgáltak, mint az ókori városok romjainak

feltárása alkalmából megállapították. Ezek kb. 8–10,000 hl tárolására is alkalmasak voltak.

A legjobban megőrzött katasztrófa az ókorban, ha a Nilus 16 egyiptomi öltre emelkedett, a Memphis városa mellett elhelyezett vízmérőoszlop 0 pontja felett. Jaj volt azonban, ha túlnagy volt az áradás, mert akkor mindent elpusztított, amit az ár elérhetett. Még nagyobb volt azonban a baj akkor, ha a Nilus csak keveset, vagy éppen nem áradt meg. Több ilyen katasztrófális évről maradt fenn pontos értesülés az utókorra. Így Plinius is megírja, hogy egy ízben a Nilus csak harmadrésznyire áradt meg a szokottnál. Következésképpen gyenge termés és éhínség volt. Plinius szerint az éhség arra kényszerítette az embereket, hogy egymást egyék meg, de szerinte még a legnagyobb éhínségben sem bántották a szent állatokat.

Természetesen az ilyen katasztrófák véres zavargásokat váltottak ki, melyeknek a hatalma csúcsponjtján álló római birodalom buzával megrakott hajórajok küldésével vette elejét. Így Nerva császár uralkodása alatt is, a Kr. u. 96. vagy 98. évben nagy éhínség volt s ekkor Alexandrián, a Niluson felfelé irányított buzaflottillák tartalmával nyugtatták meg a népet.

A még korábbi időkben is vannak történelmi bizonyítékok rettenetes éhínségekről; így a biblia hét egymásrakövetkező szűk esztendőről emlékezik meg a Pháraó álmával kapcsolatban. A Krisztus születése előtti 2. évezredből egy grászdtal találtak feljegyezve, mely szerint „füvet esznek az emberek és vizet isznak rá. Elrabolják a disznók szájából a hulladékokat, annyira éhesek... A termés mindenütt fönkre ment... Mindenki azt mondja, hogy egy szem sem termett... A raktárak üresek és aki eddig őrizte azokat, ott fekszik a bejáratban, mert éhenhalt...”

Ezek az inkább mondászerű terméskatasztrófákon kívül a későbbi időkben már szemtanuk pontos feljegyzései maradtak meg. Így részletesen adja elő egy szintén hét egymásutáni évben történt rossz termés következményeit *Hakim* kalifa a Kr. u. 1025. év-ből. Az éhség a Nilus áradásának elmaradásából keletkezett. Az éhség az egész országban pusztított és rablóbandák garázdálkodtak mindenfelé s fosztották ki a városokat egy darabka kenyérért.

Még rettenetesebb volt az az éhség, mely legsúlyosabban Kairót és a Deltát sújtotta. Mustansir kalifa alatt ugyanis az 1065. évtől kezdődőleg az 1072. évig bezárólag a Nilus egyszer sem érte el a szokott magasságot. Ehhez járult még a katonaság lázadása is az éhínség következtében. Kairóban és a hozzátartozó tartományban leírhatatlan volt a nyomor. A kóborló rablók és fellázadt katonáktól való félelmükben a lakosság onnan is elmenekült, ahol a földek még meg lehetett volna művelni s így ezek a földek is bevetetlenül maradtak. Ekkor egy font kenyér 15 aranydénárba (kb. 350 pengő) és öt mérő gabona 100 aranyba (kb. 3000 pengő) került. Persze ezt az árat csak kevés kiváltságos tudta megfizetni.

Az emberek egymásra támadtak az utakon. Aki alulmaradt, azt megették. Emberhúst nyilvánosan árultak. A dolgok annyira fajultak, hogy házakat adtak el mindennel együtt, ami bennük volt. Ha ezek között élő ember vagy állat akadt, akkor fantasztikus árakat értek el értők. És amellet az éhség nem kínlott meg senkit. Szegény és gazdag egyaránt szenvedett terhe alatt. Egy gazdag asszony drágakövekkel ékesített aranyláncáért csak egy maroknyi lisztet tudott szerezni. Még a kalifa udvarmestere is éhen halt. Az udvar 10,000 lóból és öszvérből álló állományát mind megették. Csupán három sovány gebe maradt belőlük, amikor az éhínség végetért.

A legrettenetesebb időkben azonban a Kr. u. 1201. és 1202. években érte meg Egyiptom. Ez években a Nilus rendkívül alacsony vízállású maradt és még

BERGER ÉS PERLGRUND

BUDAPEST, V., ZOLTÁN-UTCA 16. TELEFON: 113-047

GABONA ÉS LISZTBIZOMÁNYI ÜZLET - MALOMKÉPVISELETEK
Elvállaljuk vidéki malmok gyártmányainak értékesítését.

hozzá pestisjárvány tört ki az országban. Az akkori eseményeket a nagy arab természettudós, *Abd-el-Latif* jegyezte fel, aki 10 éven át (1194–1204) a kairói *As-har-mosé*, az iszlám világának leghíresebb középkori egyetemének tanára volt. Szerinte ekkor is emberhúshoz nyúltak a kétségbeesett és minden emberieségükből kivetkőzött éhezők. Kiveszett a rend, a kultúra és a családi érzés minden hagyománya. Szülők megölték és megfőzték gyermekeiket. Egyes esetekben asszonyok éhenhalt férjük testéből szakitottak ki darabokat és nyersen marcangolták fogukkal. Sírokat bontottak fel és félig feloszlott tartalmukat megették. Férfiak valóságos hajtóvadászlatot tartottak gyermekes nőkre, hogy azokat tőlük elrabolják. Gyermekfejből készült kolbász nyilvános adásvétel tárgyát képezte.

Ehhez járult még a pestisjárvány, melyben az emberek ezrével pusztultak el. A történetírók szerint azonban a pestisben elhaltak hullájához nem nyúltak az éhezők. Alexandriában naponta átlag 700 ember halt meg, akik temetetlenül hevertek az utcákon és a házakban. Majdnem két évig tartott ez a rettenetes állapot, míg végre a Nilus ismét normálisan áradt és gazdag termést adott. A rend lassanként helyreállt és a járvány is megszűnt. Az országnak azonban évek kellettek, míg kiheverte az átélte borzalmakat.

A mai kormányintézkedések tehát, melyek a nyersanyagok, főként azonban az élelmiszerek bőles beosztását és inséges állapotok elkerülését kívánják elérni, az emberiség évezredek szenvedésén és tapasztalatain alakulnak. Azért azokat mindenkinek — saját és embertársai érdekében — tiszteletben kell tartania és teljes erejével előmozdítania.

Felmondás indokolása és időtartama.

Egy konkrét esetből kifolyólag a m. kir. Kúria a következő elvi jelentőségű határozatot hozta indoklásában:

„A munkaadó a rendes felmondási időre történt felmondást nem tartozik indokolni. Megindokolása a felmondásnak nem érvényességi kellek. Ebből következik, hogy amennyiben a munkaadó a felmondást közlő levélben a szolgálati viszony felmondás útján való megszüntetésének mégis indokát adja és a felhozott *indok valótlanul bizonyul, ez a körülmény a felmondás érvényességét nem érinti.*”

„A m. kir. Kúria 42. számú jogegységi határozatában kimondott jogelv szerint csak a munkaadó vállalatának nagyüzemi terjedelmű, az állás betöltéséhez szükséges magasabb tudományos képzettségű vagy ezt pótló gyakorlati szakismeret és az egész vállalatra vagy annak valamely önálló ágára kiterjedő és irányító munkakör *együttes fennforgása esetén* illeti meg a magánalkalmazottat egyévi felmondási idő.” (C. II. 532/1940. — 1940. V. 7.)

Szolgálati szerződéssel palástolt kölcsönügylet.

A kereset szerint felperes alperessel szolgálati szerződést kötött, amelynek értelmében felperes 8000 pengő övadékot adott, alperes pedig felperes szolgálatát fejében havi 600 pengő fizetésére kötelezte magát. Felperes az övadék hátralékos részét követeli. Alperes azzal védekezik, hogy a szolgálati szerződés csak színleges; az erről készült okiratban szereplő 8000 P tulajdonképpen nem övadék, hanem a neki adott kölcsön összege. Az általa fizetni kötelezett havi 600 P pedig a törvényes mértéket meghaladó kamat. Beszámítási kifogással él a törvényes mértéket meghaladó, kifizetett kamat összege erejéig.

A Kúria szerint: „Jogszerű, hogy az olyan szerződés, melyet a felek színleg kötnek, semmis. Ha azonban a színlelt szerződés más jogügyletet palástol, palástolt jogügylet érvényességét a reávonatkozó szabályok szerint kell megítélni.”

„Amennyiben tehát való, hogy a szolgálati szerződés színleges és kölcsönügyletet palástol, a havi 600 pengőt pedig kamat fejében kötelezte az alperes fizetni, a törvényesen követelhető kamatokot meghaladó mérvű kamatkikötés a kölcsönügylet érvényességét nem érinti, az alperes azonban a bírói úton érvényesíthető legmagasabb kamat meghaladó részét az 5.610/1931. M. E. számú rendelet 6. §-a értelmében a még hátralékos tőkertartozás törlesztésébe tudhatja be. (C. II. 6.251/1939. szám.)

— Az akkumulátorok élettartamának meghosszabbítása. A szakma sajtójának egybevágó közleményei szerint az akkumulátorokat lényegesen meg lehet javítani azáltal, ha a lemezek és rácsok ölomanyagához egy kevés tiszta kalciumot (meszet) adagolunk. Ebben az esetben az akkumulátor nem csak tovább tartja meg töltését, hanem kapacitása is növekszik és élettartama is meghosszabbodik.

MÁVAG

barnaszéngenerátor

üzembiztos, robbanásmentes.
Nagy megtakarítás a fa-, faszén-,
Diesel- és gőzüzemmel szemben.
Üzemben az ország minden részében.

MÁVAG

kőrforgó-, turbina- és dugattyús
szivattyúk, duplex gőzszivattyúk, víz-
és gőzarmatúrák, tolózárok, csapok.
Ismertetés, mérnöki látogatás díjtalan

MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMI VASGYÁRAK

KERESKEDELMI KÉPVISELETE R. T.

Budapest, VIII., Múzeum-kr. 18. Tel: 133-394

„COLUMBA-LILIPUT“

nagyteljesítményű triór

kis- és középalmoknak

Kisebbszemesvesztéssel tökéletesebben trióröz,
mint a lassúforgású triórhenger

STAHEL ÉS LENNER

TRIÓR- ÉS LEZLYUKASZTÓGYÁR RT.

Budapest, VI.,
Országbíró-utca 44—46. sz.

Az osztrák malomipar helyzete

A N. W. T. közgazdasági rovatában hosszabb cikkben foglalkozik az osztrák malomipar helyzetével. A cikk felhívja, hogy az Ostmarknak az anyaországhoz való csatlakozása előtt az ottani malomipar súlyos válságon ment keresztül. Az osztrák malomipar — a cikk szerint — a háború előtt a nagy osztrák-magyar birodalom terjedelméhez képest volt beállítva s így az 1918. évi összeomlás után egy jelentősen kisebb területtel kellett beérnie. (Ez határozottan tévedés, mert a volt monarchiát s elsősorban Ausztriát mindig és csaknem kizárólag a magyar malomipar látta el liszttel. A monarchia ellátásában az osztrák malomiparra édeskevés szerep jutott! Szerk.)

Különösen az ipari malmok szenvedték meg súlyosan ezt a változást. A viszonyok azonban jelentősen megváltoztak Ausztria visszaesésével óta és az ostmarki malomiparnak tekintélyes szerepe van a birodalmi liszttermelésében.

Az Ostmarknak jelenleg mintegy 100 gyáripari jellegű malma van, míg a kéziipari jellegű malmok száma kerekben 4500. Gyáripari jellegű malmoknak azokat tekintik, melyek napi 15 tonnát s ennél többet képesek megőrlni. Megemlítendő — folytatja a cikk —, hogy ezekben a malmokban legalább is 6-8 tört-, legalább 12-15 felbontó- és kiörlő hengerpár dolgozik. Az Ostmark ilyen jellegű malmai naponta 290 vagón örményt állítanak elő s kapacitásuk kb. 70%-ra van kihasználva. Amíg a gyáripari malmok csaknem kizárólag kereskedelmi őrléssel foglalkoznak, addig a kéziipari jellegű malmok közül csak a nagyobb teljesítőképességűek folytatnak kereskedelmi őrlést is. Egyébként a kéziiparszerű malmok őrlésének 70%-a vāmőrlés.

A malmok hajtóereje túlnyomó részben vízierő. A wieni nagymalmokat azonban elektromos erő hajtja meg. A wieni malmok napi őrlőképessége 900 tonnára becsülhető. Ezen nagymalmok közül megemlítendő a Wiener Walzmühle, azelőtt Vonwiller & Co. A. G., mely jelenleg a Schoeller-konzernhez tartozik és két malomüzemet foglal magában, napi 600 tonna az őrlőképessége, valamint a Wiener Dampmühle és a Krügermühle cégek malmai, végül az Anker Kenyér-gyár malma. Utóbbiak mintegy 150 tonna örményt készítenek naponta.

A malmok legtöbbje, különösen a gyáripari jellegű malmok, üzemüket az utóbbi években erősen modernizálták és racionalizálták, ami az értékes anyag jobb kiaknázását tette lehetővé. A nagyobb üzemek azonkívül különleges laboratóriumokkal vannak ellátva. Ezek segítségével — egyéb szükséges malomipari vizsgálatok mellett — képesek a búza optimális keverési arányát megállapítani, tekintettel a nagyjártékú, sikérben gazdag és a gyengébb minőségű búzákra s így állandóan azonos tulajdonságú örményekkel láthatják el a piacot.

Az ostmarki malmok átlagosan 50%-os arányban ottani búzát kapnak őrlésre. Rozs esetében az arány

egészen 70-75%-ra emelkedik. Amíg a kenyérmagvak többi részét korábban import útján kellett fedezni, addig most már az anyaország látja el kenyérmagvakkal az ostmarki malmokat.

Az összes malomüzemek egyenlő arányú foglalkoztatását elrendő, az illetékes hatóságok és szervezetek összedolgoznak. Mindenekelőtt megállapítják a malom átlagforgalmát a visszaesés előtti öt esztendőben, hogy azután ennek alapján és a szükséglet arányában a malom őrlési kontingensét meghatározzák és a megfelelő mennyiségű gabonát kitalálják.

A víznyomású sajtókról

Olajmalmaink mindegyike kivétel nélkül víznyomású sajtóval dolgozik. Ez a gép a növényi olajsajtóiparban nélkülözhetetlen és pótolhatatlan, mert aránylag igen esekély energiával aránytalanul nagy, szinte óriási hatásokat lehet elérni.

Azokat az óriási erőket, melyek víznyomású sajtókban hatnak, csak abból az okból lehet kifejtetni, mert a víznek — azon a tulajdonságán kívül, hogy csak esekély mértékben nyomható össze — még az a csodálatos tulajdonsága is megvan, hogy a reá gyakorolt nyomást minden képzelhető irányban egyenletesen vezeti tovább. Ha pl. egy tetszőszerinti alakú, vastagfalú edényt vízzel megtöltünk és az 1 cm² keresztmetszetű bevezetőnyílásba egy pontosan beleillő dugattyút helyezünk, érdekes tapasztalatokat szerezhetünk. Ha a dugattyúra 1 kg-nyi súlyi nyomást gyakorolunk, akkor ez az 1 kg-nyi nyomás az edényben levő egész víztömegre továbbterjed s így a víztömeg minden pontjára 1 kg nyomás, tehát 1 légkörnyomás fog nehezedni.

Ha most ezt az edényt egy szintén vízzel megtöltött és dugattyúval elzárt hengerrel akként kötjük össze, hogy az összekötő csővezeték a dugattyú alatt torkollik a hengerbe, akkor az edényben uralkodó nyomás a csővezeték útján a hengerben levő vízre teljesen hasonló erővel terjed át. A hengerben is minden cm²-nyi vízre 1 kg nyomás fog nehezedni. Ez a nyomás a henger belsejében minden oldalra egyenletesen terjed ki s így kiterjed és hat a dugattyúra is. Ha tehát a hengert 1000 cm²-nyi keresztmetszettel készítjük el, amit akkor érünk el, ha a henger átmérője 357 mm, akkor a dugattyú kerekén 1000 kg nyomással fog felemelkedni.

Ekként könnyen kiszámíthatjuk, hogy a vázolt módon elvileg határtalan erő kifejtésre vagyunk képesek. Természetesen csak elvileg, mert a fák itt sem nőnek az égig és számos olyan koefficienssel kell számolnunk, melyek a víznyomású sajtó energiájának is határokat szabnak.

Iparjogi-küzigazgatási döntvények

Saját termés darálása.

Saját terményeknek kizárólag saját célra való megdarálása nem iparüzés és ahhoz sem iparjogosítványra, sem pedig iparhatósági telepengedélyre szükség nincs. — (4.251/1940. Ip. M. sz.)

Darálóüzem áthelyezése.

A malmok létesítéséről, bővítéséről és szünetelő malmok újabb üzembehelyezéséről szóló 4.450/1938. M. E. számú rendeletet a darálóüzemek áthelyezésére is alkalmazni kell. Ennélfogva a darálóüzem áthelyezése alkalmából az új telepengedélyezési eljárás csak az iparügyi miniszter előzetes engedélyével tehető folyamatba. (52.596/1939. Ip. M. sz.)

Az ipar gyakorlásának terjedelme.

Gyárszerű ipar gyakorlására szóló iparigazolvány birtokában az ipart kézműves jellegű iparüzés keretei között gyakorolni nem lehet. (11.949/1940. Ip. M. sz.)

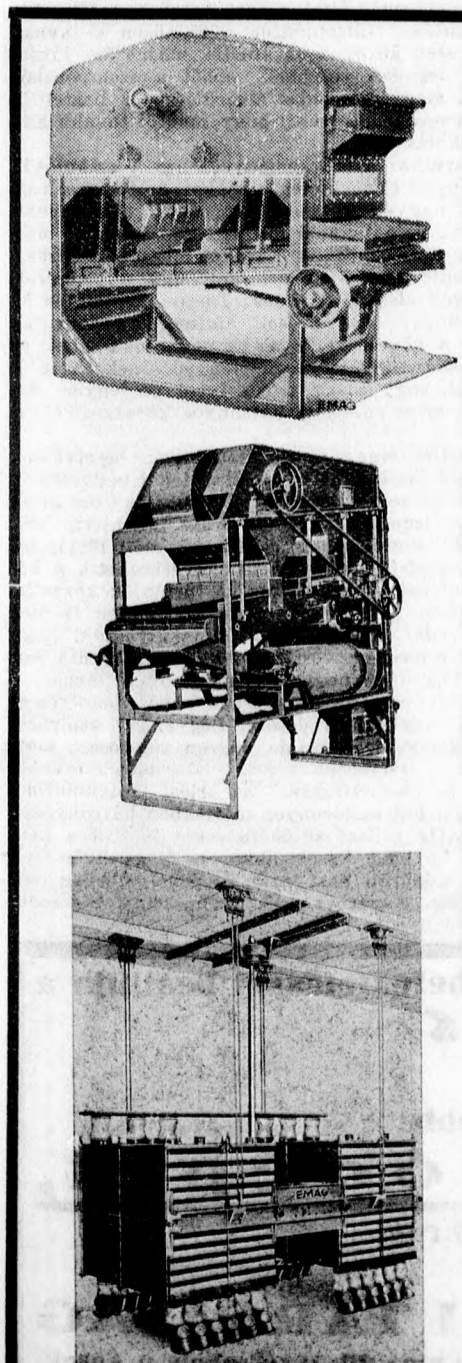
Az iparüzési jog megszűnése.

Az iparüzésnek egy éven át való szüneteltetése esetén az iparjogosítvány érvénye akkor is megszűnik, ha az iparjogosítványt annak tulajdonosa egy év után nem szolgáltatja be. (11.949/1940. Ip. M. sz.)

A hatályát veszített iparjogosítvány érvényességét az adófizetéssel fenntartani nem lehet. (11.949/1940. Ip. M. sz.)

A zsidótörvény hatálya alá tartozó tanoncok alkalmazása.

Az Értelmiségi Ügyek Kormánybiztosa leiratot intézett az IPOK-hoz, mely szerint ipari vállalatnál foglalkoztatott tanoncok nem tekintendők értelmiségi munkakörben foglalkoztatott alkalmazottaknak és ennél fogva létszámuk nincs korlátozva. Bejelentési kötelezettség alá a 7.720/1939. M. E. számú rendelet 45. §-ának második bekezdése értelmében csak akkor esnek, ha a munkaadó értelmiségi munkakörben is foglalkoztat alkalmazottat és ha a tanonek a középiskola, vagy a középfokú iskola IV. osztályát elvégezték, vgy akinek ennél magasabb iskolai végzettségük van.

Üzletfeleink figyelmébe!

Szíves tudomására hozzuk t. Üzletfeleinknek, hogy vállaljuk

teljes malomberendezések szállítását, régi malmok átalakítását

minden nagyságban, saját legjobban bevált őrlési eljárásunk szerint.

Gyártjuk az összes **malmi gépeket** a legmodernebb kivitelben, a **legkisebb malmok** részére is.

Gyártunk továbbá: siloberendezéseket, csokoládéipari gépeket, vetőmagtisztítógépeket, cséplőgépeket, EMAG-SZILVAY rendszerű motoros fecskendőket, kombinált hengercsiszoló és rovátkológépeket és menetmarókészülékeket.

Vállaljuk hengerek rovátkolását és csiszolását a legprecízebb kivitelben, Költségvetés és mérnöklátogatás díjtalan.

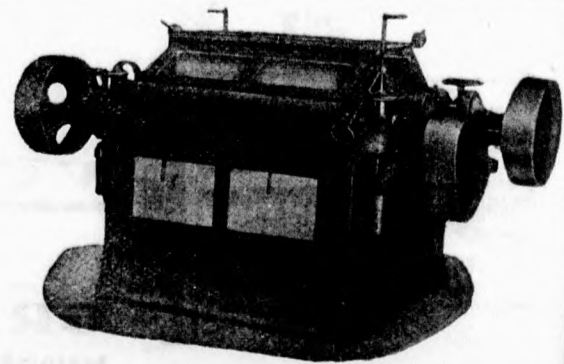
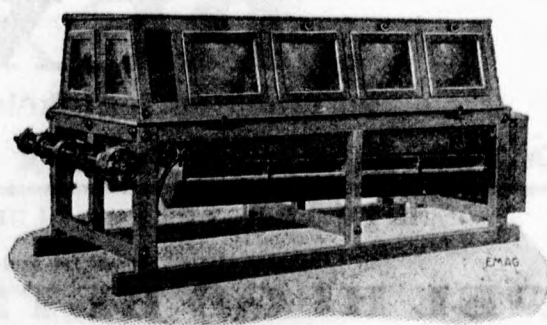
VADÁSZTÖLTÉNY-, GYUTACS- ÉS FÉMÁRUGYÁR R.-T.

(volt ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR)

Budapest, VI., Váci-út 19.

Telefon: 298-960.

Sürgőnycim: EMAG

A gabonák eredete

Körülbelül 7000 esztendő előtt kezdett a kőkorszakbeli ember leszokni arról, hogy növényi táplálékát kizárólag vadontermő növények liszt- és olajtartalmú magvaiból, bogyóiból és gyümölcseiből fedezze. Ahol a kőkorszak embere sűrűbben telepedett le, növényi táplálékáról már a föld mezőgazdasági megművelése útján kellett gondoskodnia. Egyetlen anyag állott ezen célból rendelkezésére. A fa és a kő. Az ebből készült eszközzel azonban természetesen csak igen hiányosan lehetett a földet megművelni. Egyébként kétségtelen, hogy termőföldre akként tett szert, mint akár a mai kanadai és egyéb benépesítetlen területek első települői. Meggyújtotta az erdőt, vagy a mezőségek sűrű harasztját és cserjéjét. Az ilyen föld azután már felületes megdolgozás után is termékeny és gazdagon fizet.

A gazdag termések folytán a népesség szaporodott s így mindig újabb és újabb területeket kellett mezőgazdasági művelés alá vonni. Ha Európa sík területein körülnézünk, azonnal láthatjuk, hogy a táj jellegét a kultúrnövények, nem pedig az erdei és vadnövénnyek határozzák meg. Pedig valamennyi gabonánk teljesen elűt az ősnövényzettől és kivétel nélkül idegen országokból és világtájokról származik.

A mai ember, valamint háziállatának fő tápláléka buza, árpa, rozs és zab. Ha valaki egy gabonavetés mellett elmegy, még csak sejtelve sincs róla, hogy a földművelők nemzedékeinek végtelen sorozata évezredek óta milyen óriási tenyésztői munkát végzett. Mert valamennyi értékes, kitűnő minőségű és nagyhozamú kultúrgabonánkat a legegyszerűbb ősi, vadon előforduló fajokból tenyésztette ki az emberiség. A régi vadfajokkal való egyenes rokonságot csak a legnagyobb nehézségek árán lehetett felderíteni és bizonyítani. A történelemnek, a nyelvtudományoknak, a népméneknél, a régiségtudományoknak, az őstörténelemnek és természetesen a természettudományoknak alaposan össze kellett működniük, míg ki tudták bogozni, hogy jelenlegi kultúrgabonáink milyen ősfarmakból és milyen világtájokról származnak s hogyan kerültek hozzánk?

A legrégebb buza- és árpaleletek hétezer évesek. Ezeket Egyiptomban találták. Ennek dacára olyan jó állapotban maradtak, hogy a kalászkok és magvak minden egyes tulajdonságát megmutatják. Csirázóképességüket természetesen már régés-régen elvesztették. A gabonatermesztés a legrégebb okmányait egyiptomi sírokban lelték, hol a halottak mellett, hamuval töltött eszékorsókban voltak elhelyezve. Csak ötezer évesek, tehát jóval fiatalabbak a piramisokban, templomokban, halottkamrákban előforduló leletek. Ezeket a gabonamagvakat részint feldolgozatlan természetesen állapotban, részben pedig kenyérnek felsütve, vagy téglalakúra sajtoltva és megszáritva, útravalóként helyezték a halottak mellé.

Az a régi egyiptomi szokás, hogy a sírkamrákat kicsépelet szalmával és szénával rakták tele, melyben természetesen még elég szem maradt, lehetővé tette számunkra, hogy az egyiptomi gabonaféléket a legpontosabban megismerjük. De Előázsiaiban is számos lelet maradt fenn s így ezeknek a régi kultúrországoknak gabonatermesztését és a gabonatermelés fejlődésének történetét is megismerhetjük. Kínában fennmaradt Chenning császárnak a Kr. e. 2700. évből származó rendelete, mely megparancsolja, hogy a földeket rizzsel, szójjával, búzával és kétféle kásafajjal vessék be.

A legrégebb, aránylag jó állapotban levő európai buza- és árpaleletek a kőkorszakból származnak s mintegy ötezer évesek. Cölöpépítmények között, sírokban és barlangokban akadtak rájuk. Leginkább Svájcban, Ausztriából, Észak- és Dél-Európából származnak. Megtalálhatók ókori, elhagyott bányákban visszamaradt emberi ürülékben, valamint egyiptomi múmiák beltartalmában is, melyeket tudósok szintén a legalaposabban megvizsgáltak.

A mai földműves bizonyára kemény munkát végez. De csak gyermekjáték a munkája a kőkorszak földművelőjével szemben. Ez kását, búzát és árpát termelt. Ezek kalászáinak azonban még meg volt az ősi vadformák kalászáinak nagy törékenysége. Ezek a kalászkok már egy kis szélre is darabokra törve hullottak le az érési időszakban, úgy hogy a földről kellett a kalászkokat fáradságosan felszedni. Ezért a kőkorszaki ember nem bírt aratni, kaszálni, még akkor sem, ha lett volna is ehhez való szerszáma, hanem kézzel kellett leszednie az épen maradt kalászkokat. Ha pedig a kimondhatatlan nagy munkával öszeszedett kalászkok együtt voltak, akkor egy újabb nehéz munka várt a földművesre, amiről a mai gazdának fogalma sincs.

Ha ma a búzát esépelik, akár kézzel, akár géppel, a tisztá szem kiugrik a kalászból. De a kő- és bronzkorszakban a pelyva olyan erősen volt a szemre ránó, hogy pusztán a eséplés azt nem tudta eltávolítani. A vetésnél ez nem volt fontos. De ha a szemet liszté akarták őrölni, akkor a kalászrészeket két fadarab, vagy kő között kellett dörzsölgetni, mindaddig, amíg a szem a pelyvától jólrosszul meg nem szabadult. Ezek a tönkölybuzák — ahogyan e buzafajt nevezik — a buzatermelés első

évezredeiben úgy Ázsiában, mint Európában uralkodó fajok voltak.

Később a természet könnyítette a földműves sorsán. Belső okok néha úgy állaton, mint növényen bizonyos változásokat hoztak létre, új tulajdonságokkal. Ezt a jelenséget *mutációnak* nevezik. Ilyen úton termettek egyes olyan kalászkok is, melyekből a csupas szem könnyen kiugrott. A földműves bizonyára észrevette az ilyen kalászkokat és ösztönszerűleg is összegyűjtött ilyen szemeket, abban a hiszemben és reményben, hogy ha ezeket elveti, hasonló tulajdonságú mag fog teremni. És egy véletlen változat, valamint az ember kiváló munkája révén keletkeztek a tönkölybuzából a mai csupasbuzák, a mai kultúrfajok, búzák, rozsok és árpákban egyaránt. Zabból azonban még egyelőre legnagyobb részben tönkölyfajokat termelnek.

A kőkorszakbeli buzaszemeket a vaskorszak buzával összehasonlítva — 2—3000 év lehet a különbség — az is megállapítható, hogy az elmúlt évezredek alatt a szemek észrevehetően nagyobbak lettek, ami szintén az ember kitenyésztőmunkájának bizonyítéka. Ez a munka állandóan folyamatban volt s így csak természetes, hogy a Krisztus előtti első században már mind a négy fő gabonafaj nemes alakjai meg voltak. Ha ezeket egyes tulajdonságaikban meg is javította az emberiség, alapjában véve ugyanezeket a fajokat termelik ma is az egész világon.

A mai kultúrbuzák eredete többféle vadfajra vezethető vissza. A közbenső fajokat azonban nem ismerjük. A legrégebb kultúrbuza a tönke-buza. Ebből süttöttek az egyiptomiak kenyeret s ezt termelték egész a középkorig. Babilonia és Szíria földje is ezt a búzát termelte. Ezekről a régi kultúrhelyekről terjedt el azután a tönke-buza már a kőkorszakban egészen Középeurópaiig. Sokáig azt hitték tévesen, hogy a tönke-buzát egy ősi egyiptomi vadfajból tenyésztették ki. Abessziniá növényvilágának megvizsgálása azonban bebizonyította, hogy a tönke-buzá ősi vadformája Abessziniából került Egyiptomba.

A tönke-buza mellett az *alakor* is nagyon el volt terjedve a kőkorszakban. Ennek a fajnak kis, törékeny kalásza volt, kevés maggal. Vad őse Kisázsiaiban volt otthon, ahol rendszeresen termelték, mint azt a *Hissarlik (Trója)* melletti ásatások alkalmával talált tömeges leletek bizonyítják. Alakorbuzából süttöttek kenyeret a régi görög törzsek, éppen úgy, mint Magyarország, a Rajnavölgy, Belgium és Dánia kőkorszakbeli lakói. Ez a buzafaj igen szerény igényű, lisztje sok mindenre alkalmas. Ennek köszönhető, hogy az alakort még ma is termelik Európa és Ázsia hegyes vidékein s a többek között Németországban is. Termése kemény búzát szolgáltat s ezt már az ókorban is megbecsülték jó tulajdonsága miatt.

A rozs csak a kőkorszak után vált kultúrnövényé. Először Előázsia török népei termelték rozst. Innen terjedt el termelése a Fekete-tenger mindkét partján át Oroszországba. Balti és szláv népek útján jutott el azután a Kr. e. ötödik vagy hatodik században a germánokhoz. Amíg azonban az Alpeseleők északra sok rozst termeltek, addig a Földközi-tenger melletti országokban ismeretlen maradt. Ugyancsak ismeretlen volt az egyiptom-indiai országokban is. Plinius, a római történetíró azt

Motorok szakszerű gyári javítása és átalakítása
Barnaszén-tüzelésre
MOTOR ES GEPČYAR
MARTOS ÉS HERZ
Bpest, VII., Erzsébet királyné-utca 87.

mondja a rozsról: „A rozs nagyon rosszízű s csak arra való, hogy az éhséget csillapítsa. Különösen sötét színe miatt visszataszító. Buzát kell hozzá keverni, hogy fanyar íze megjavuljon.

A rozs eredetét az orosz Babilof kutató révén pontosan ismerjük. Egy Kisázsiaiban nagyon elterjedt vad rozsfajtából származik, mely az ottani buzavetések között mint kellemetlen gyommag tenyészik. Ha egy ilyen gyomrozással kevert búzát magasabb fekvésű helyen elvetnek, akkor a rozs tenyészik jobban és a búzát csakhamar elnyomja. — Ugyanez történik nedves és hűvös években is. Azért hasonlóan a mai időkhöz már a régi korban is vetettek kétszerest, hogy kedvezőtlen időjárás esetén egyikből vagy másikkal teremjen valami. Emellett azt tapasztalták, hogy kedvezőtlen időjárás esetén a rozs mindig jobban megállotta helyét s ezért később már magában is termelték. Innen ered sok vidéken az a régi téves hit, hogy a buza idővel rozssá változik.

Az árpa és a zab is ugyanonnan ered, mint a buza és a rozs. Ma már semmi kétség sem forog fenn aziránt, hogy mind a négy főterményünk Ázsiából, illetőleg Afrikából származik.

A liszt megkeményedésének oka

A lisztnek — különösen rozslisztnek — zsákban való megkeményedését, ami már annyi kárt csinált a malmoknak, többféle tényező is okozhatja. Legelőször maga a gabona lehet a főokozó. Így megkeményedik a liszt a zsákban, ha a rozs őrlés előtt fel volt melegedve. Még akkor is, ha az ilyen felmelegedett rozst az őrlés előtt alaposan lehűtjük, a liszt összehúzóerőjét, megkeményedését alig kerülhetjük el, mert a felmelegedés által a rozs belső összetételében már átalakulások történhettek. Különösen a tavaszi hónapok s ezek közül is az április, május és június hónapok a legveszélyesebbek ebből a szempontból. Tanácsos a megkeményedés elkerülésére a lisztet jó sokáig a keverőben tartani, hogy mentől tovább hűljön a lezákolás előtt.

Hozzájárulhat a megkeményedéshez a zsákolás is, ha túlkeményen töltjük meg a zsákokat, ami kézzel való zsákolásnál nagyon gyakori eset. Ebből a szempontból a géppel való zsákolásnál egyszer jobban, máskor kevésbé erősen püfölik a zsákok meglelése közben.

Az is fontos, hogy az őrlésnél úgy a hengerek, mint a kövek élesek legyenek. Tompa henger és kő a gabonát nagyon összehúzóerővel, aminek a gabona felmelegedése a következménye. Ez pedig oka lehet az őrlemény zsákban való megkeményedésének. Arra is ügyelni kell, hogy a szitán a selyem ne legyen beaszatolva, mert ennek is hátrányos következményei lehetnek.

A nedvesítés maga nincs hátrányos befolyással. Száraz rozst őrlés előtt nyugodtan lehet nedvesíteni, de semmiesetre sem túlságosan. Nedvesítés után azonban a rozst legalább is 10—12 óráig pihentetni kell. A nedvesítés lehetőleg még a hámozás előtt történjék. Ha rozs megfelelő ideig pihent, következhetik a hámozás és kefézés. A nedvesítés ne történjék közvetlenül az I. törtét előtt, mert ebben az esetben is meg fog keményedni a liszt. Újabb hangsúlyozzuk, hogy nem szabad erősen nedvesíteni. Az őrlésre kerülő rozs legfeljebb 15,5—16% nedvesítőtartalommal bírhat.

A megszívatas általánosságban kevés befolyással van a liszt megkeményedésére. Legyen az aspiráció mindig elegendő erős, de ne húzzon túlerősen, mert akkor túlsok filterlisztet szív el, pedig ennek további lesztálása és beszortirozása az őrlési folyamatban kedvezőtlenül hat és bizonyos mértékben hátrányosan befolyásolhatja a liszt sütőképességét is. Ha a hengerek és a kő elég élesek, akkor csak gyengén kell szívatni és a kiörölt liszt lazán és pehelyszerűen hullik elő. Ebben az esetben a liszt soha sem fog a zsákban megkeményedni.

Malomipari szakemberek figyelmébe!

Az őrési technika minden ágazatában jártas, szakképzett, malomipari gyakorlattal bíró

Öskeresztény malomipari szakemberek

nagyobb malomüzemek élén **kitűnő elhelyezkedést nyerhetnek.** — Ajánlatok eddigi működés, személyi adatok, szakképzettség és igények megjelölésével „**Itt az alkalom!**” jellegű alatt a kiadóhivatalba küldendők. Eredeti okiratok csatolása mellőzendő.

Malmának jövedelmét fokozhatja, ha kevés befektetéssel beállítja a

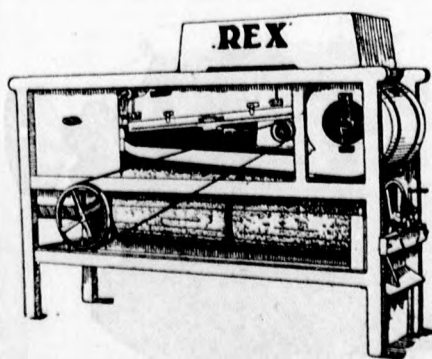
„REX“

legújabb és legfokéletesebb

vetőmagtisztító gépet, minden teljesítményre.

Ajánlattal készséggel szolgál:

GRAEPEL HUGÓ BÉTÉTI TÁRSASÁG
malomépítéset, gép- és rostalemezgyár, Budapest, X., Szilávy-utca 20-30. (Gergely-u. sarok)

Az olajmagvak és olajok forgalmának szabályozása

Előző számunkban helyszűke miatt csak kivonatossan közölhettük a m. kir. iparügyi miniszter 36.600/1940. Ip. M. számú rendeletét.

Mint ahogy számos olajmalom-tulajdonos olvasónk kérte tőlünk a rendelet részletesebb ismertetését, alábbiakban leközzöljük a rendelet mindazon rendelkező részét, mely a növényi olajsajtólóipart érinti.

Az olaj- és zsiradékpari bizottság az előző bekezdés szerint kiadott utasítással egyidejűleg azt is meghatározhatja, hogy a kiutalt anyagot milyen célra és milyen módon szabad felhasználni és feltételként kikötheti, hogy az ilyen anyag felhasználásával előállított áruval az előállító csak a bizottság engedélye (utasítása) szerint rendelkezhetik.

Az olaj- és zsiradékpari bizottság az előző bekezdésben foglalt rendelkezés alapján sem szabhatja meg a közfogyasztás közvetlen kielégítésére szolgáló zár alá nem vett készárak mikénti elosztását.

Ugyanez az olaj- és zsiradékpari bizottság határozza meg, hogy a feldolgozó iparos a 7. §. szerinti átvett olajos magból mennyit dolgozhat maga felé s mennyit köteles abból átengedni (8. §. első bekezdésének b) pontja).

15. §. Ipari feldolgozók azt az olajos magot vagy olajat, amelyet részükre az olaj- és zsiradékpari bizottság kiutal, csak saját üzemükben dolgozhatnak fel. Ezt az anyagot más üzemben való feldolgozás végett vagy bér munkára csak az olaj- és zsiradékpari bizottság engedélyével szabad átadni.

16. §. Ipari feldolgozók a maguk termelte olajos magot is — a saját háztartásuk vagy gazdaságuk szükségletét meghaladó mértékben — csak az olaj- és zsiradékpari bizottság engedélyével dolgozhatják fel.

17. §. Olajos magnak vagy olajnak bérben való feldolgozását iparos (gyáros) csak a Futurától vagy az olaj- és zsiradékpari bizottságnak — a második bekezdésben foglalt kivételt nem tekintve — esetenként adott engedélyével vállalhatja el.

Olyan olajtűk, amelyek erre az olaj- és zsiradékpari bizottságtól engedélyt kaptak, az olajos magnak bérben való feldolgozását (vámítást) elvállalhatják, ha a megrendelő a községi előjárás bizonyítványával igazolja, hogy az olajos mag saját termése és az abból előállított olaj saját háztartása vagy gazdasága szükségletét meg nem haladja.

Az olajtűt köteles az előző bekezdés alapján elvállalt olajtűtről feljegyzést készíteni. A feljegyzésnek tartalmaznia kell a megrendelő nevét, lakás-címét, birtokának nagyságát és helyét, az átvett olajos mag megnevezését és mennyiségét, az előállított és a kiszolgált olaj mennyiségét és tárolásának helyét. Azokat az adatokat, amelyekről az olajtűtnek közvetlen tudomása nincsen, a megrendelőnek kell közölnie s a feljegyzett adatok valóságát aláírásával igazolnia kell. A feljegyzéshez csatolni kell az előző bekezdésben említett községi bizonyítványokat s mindezeket további rendelkezésig meg kell őrizni.

A községi bizonyítványt benyújtott beadványok illetékmentesek. Ha a kérelmet élőszóval terjesztik elő, az erről felvett jegyzőkönyv szintén illetékmentes. A községi bizonyítványt illetékmentesen és díjtalanul kell kiállítani.

18. §. A büntető rendelkezéseket tartalmazza.

Hatálybalépítő rendelkezés.

19. §. A jelen rendelet kihirdetésének napján lép hatályba. Egyidejűleg a 62.300/1939. Ip. M. számú rendelet hatályát veszti, azokban az ügyekben azonban, amelyekben a felajánlás a jelen rendelet hatálybalépése előtt megtörtént, rendelkezéseit alkalmazni kell.

7. §. Akinek a jelen rendelet hatálybalépése előtt kötött szerződés (pl. termelési szerződés) alapján olajos mag átadására vonatkozó követelése van, köteles azt a körülményt, hogy követelése milyen olajos magra vonatkozik s előreláthatólag mennyit fog abból átvenni, a jelen rendelet hatálybalépésétől, az átvett olajos mag mennyiségét pedig az átvételtől számított nyolc nap alatt postára adott ajánlott levélben az olaj- és zsiradékpari bizottságnak bejelenteni.

Felajánlási kötelezettség.

8. §. A jelen rendelet 9—13. §-aiban szabályozott felajánlási kötelezettség terheli

a) a kereskedőt az általa beszerzett olajos magra vonatkozólag;

b) azt, aki a jelen rendelet hatálybalépése előtt kötött szerződés alapján olajos magot vett át, készletének arra a részére vonatkozólag, amelynek átengedése az olaj- és zsiradékpari bizottság felhívja;

c) az olajsajtoló iparost (ideértve a vámtűt is) minden olyan olajra vonatkozólag, amelyet a jelen rendelet hatálybalépése előtt vagy a 7. §. szerinti átvett olajos magból állított elő vagy amelyet vámtűsi díj fejében szerzett meg.

Az olaj- és zsiradékpari bizottság a felajánlási kötelezettség alól felmentést adhat, a felmentés megadása iránt előterjesztett kérelemnek halasztó hatálya azonban nincsen.

Az a körülmény, hogy a felajánlásra kötelezett az olajos mag vagy az olaj tulajdonjogának másra való átruházására kötelezte magát (pl. eladta, de át nem adta), őt a felajánlás kötelezettsége alól nem mentesíti.

9. §. A felajánlási kötelezettség alá eső árut a Futura részére kell az árelenőrzés országos kormánybiztosa által megállapított áron, ennek hiányában piaci áron vételre felajánlani. A 8. §. első bekezdésének b) pontja esetében a termelési szerződés megkötésével felmerült költségeket is fel lehet az árelenőrzés országos kormánybiztosa részéről megállapított mérvben számítani.

A felajánlás határideje:

a) a 8. §. első bekezdésének a) pontja esetében az olajos mag megszerzését követő hónap ötödik napja, ha azonban a felajánlásra kötelezett készlete már előbb száz métermázsára növekszik, a készletnek száz métermázsára növekedését követő hétköznapi;

b) a 8. §. első bekezdésének b) pontja esetében az olaj- és zsiradékpari bizottság felhívásának vételétől számított nyolc nap;

c) a 8. §. első bekezdésének c) pontja esetében az olaj előállítását követő hónap ötödik napja.

Azokat az árukat, amelyekre vonatkozólag az előző bekezdésben meghatározott határidő a jelen rendelet hatálybalépésekor már elmúlt, a jelen rendelet hatálybalépését követő nyolc nap alatt kell felajánlani.

10. §. A felajánlásnak ajánlott levélben, a Futura által elkészített, a Futuránál kapható űrlap felhasználásával kell történnie. Az űrlap szövegét az olaj- és zsiradékpari bizottság állapítja meg.

Ha kereskedő a felajánló, a felajánláshoz mellékelnie kell a felajánlott olajos magra vonatkozó átadási elismervényeket (6. §.).

11. §. A Futura köteles a felajánlott áru átvételére vonatkozó nyilatkozatát a felajánlás vételétől számított tizenegy nap alatt annak a helynek megjelölésével közölni, ahol az árut átveszi. A felajánló köteles a közlés vételétől számított három nap alatt az árut erre a helyre elküldeni (feladni).

A Futura által megjelölt átvételi hely az ügylet teljesítésének helye.

12. §. A felajánlásra kötelezettek az olajos ma-

KENDER- ÉS LEN- KIKÉSZÍTŐ GÉPEK

Törögépek. — Tlológépek. — Kócrázógépek
a legmodernebb kivitelben. Bármily nagyságban.

ORENSTEIN ÉS KOPPEL magyar r.-t.
BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31. SZÁM

got, illetőleg az olajat elküldéséig (feladásáig) meg kell őriznie és a romlástól meg kell ővnia, s az elküldéskor (feladásakor) a kellő gondossággal köteles eljárni avégből, hogy az áruban szállítás közben se essék kár.

A felajánló az áru elküldésével (átadásával) egyidejűleg köteles a Futurának megküldeni:

a) az elküldött (átadott) áru egyes tételeinek mennyiségét és súlyát feltüntető jegyzéket;

b) a számlát, mégpedig olajszállítás esetében két példányban és ebben az esetben az erre a vételre vonatkozó fázisadó kifizetését igazoló hivatalos bizonylatot is;

c) a feladást, illetőleg az átvételt igazoló okmányok másolatát.

13. §. A Futura köteles a beküldött okmányokkal igazolt számla szerint a vételárnak kilenven százalékat az okmányok és a számla megérkezésétől szülő értesítés kézhezvételétől számított három nap alatt kifizetni.

FŐMOLNÁROK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGE K Ö Z L E M É N Y E I

Gyenge Lajos főmolnár, a FOSZ társelnöke mindenféle levelezést Berettyóújfalun, Nyíri-malom címére kér küldeni. Aki eddig — nagy elfoglaltsága miatt — választ nem kapott, szíves türelmét kéri s igéri, hogy mindenkinek választolni fog.

FŐMOLNÁROKAT, VEZETŐMOLNÁROKAT és minden egyes tanult molnárt felhív a Szövetség, hogy felvételre való jelentkezésüket a Szövetség budapesti, V., Katona József-utca 14. fsz. 2. címére szíveskedjenek beküldeni, ahonnan a belépési nyomtatványt azonnal megkapják a kartársak. A tagsági díj főmolnároknak, kezelőmolnároknak (malomkezelők) és malomtulajdonosok részére évi 10 pengő, almolnároknak, molnároknak és molnársegédek részére egy évre 5 pengő; az egyszer s mindenkorra szóló beiratási díj 1 pengő. A szövetségi tagsággal az önképzőköri tagság együtt jár. Minden tanult molnárnak ebben a táborban a helye!

— Egy görög molnár tragédiája. Megrendítő dráma játszódott le egy görögországi faluban. A hegyi falu molnárja sok évi ernyedetlen munkával kis vagyont szerzett és néhány év előtt, dacára a nagy korszakok népszerűségének, a falu legszebb leányát feleségül vette. Nemrégiben a molnár egy magaslátnál elhagyatva álló szalmalmából a közeli faluba lovagolt, hogy ott egyetnást vásároljon. Távozása után rövidesen hatalmas zivatar keletkezett. Mialatt a szélvész üvöltött és az eget a villámok hasogatták, a molnár aggodalmában megfordult és hazafelé vágta. Otthon nemigen számítottak ilyen gyors visszatérte, mert feleségét unokaöccse karjaiban találta, aki egyben segéde is volt a malomban. Halkan lopózott a bűnösök közelébe és sikerült őket annyira meglepni, hogy a pároskát összekötözött. Egyenként vonszolta azután áldozatait a malomvitorlához és rákötözte őket. Akkor megeresztette a vitorlákat, melyek az orkányszerű szél ürületesen gyors forgásba hozott. Könyörgés és jajgatás nem használt; a molnár kéréseketlen maradt. Amikor a nap másnap reggel a harmattól esillogó esendőtől fölé emelkedett, arajáró emberek ijedt felkiáltással állottak meg a malom előtt és leoldozták a vitorlákról az áldozatokat. A férfi már régen halott volt. Amikor az aszszonyt is leoldozták, végső erejét összeszedve egy sziklához vándorított és a mélységbe vetette magát. A molnárt azonban ez után a rettenetes ítélet után többé senki sem látta a vidéken.

MAGYAR LAJOS

GÉPSZIJ- ÉS MŰSZAKI BŐRÁRUGYÁR
R É S Z V É N Y T Á R S A S Á G

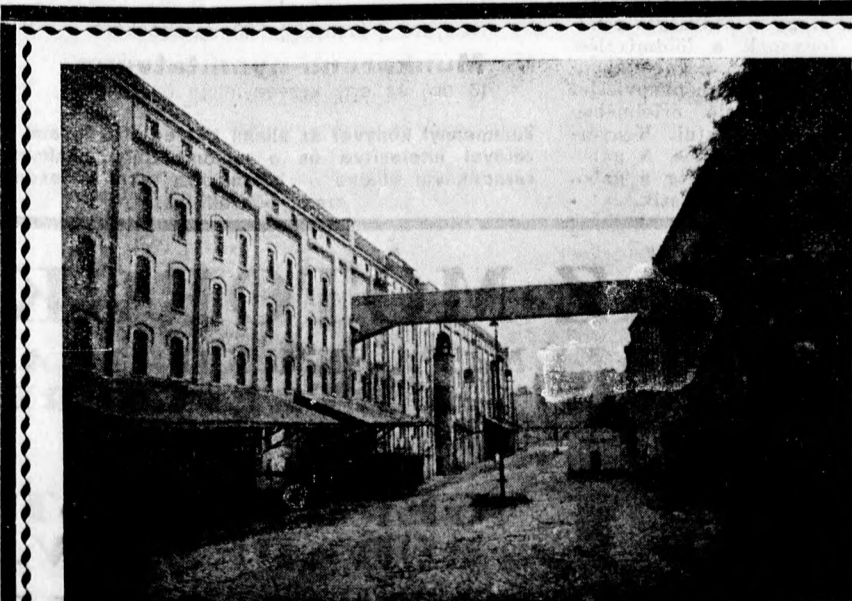
Budapest, V., Katona József-utca 9-11

Telefon: 113-703 és 120-262

GYÁRT:

bőr-hajtósíjakat, műszaki bőrárakat, textil-technikai bőrárakat legjobb minőségben, elsőrendű kivitelben. — Szakszerű tanácsadás minden szíjtechnikai kérdésben.

*Triumphflex-gépszij
a modern gépi üzem
legjobb hajtósíja*

Tekintse meg a

„Concordia“ gőzmalom leszerelését

Az összes malomgépek kaphatók.

Ganz hengerezékek 22/65, 22/80, 29/60, 29/80, 25/100, 22/125, 30/80, 30/100 hengerméretekkel. EMAG síkszíták, Reformok, porszűrők, exhaustorok, hámozó-gépek, hengerrovátkoló-gépek, felvonók, csigák, transmissiók, erőgépek stb. stb.

KENDOFF ANTAL gépészmérnök
BUDAPEST, VI., Lehel-utca 64. — Telefonszám: 298-036

H I R E K

Halálozás. *Hercz Jenő* miskolci gépgyár és vasöntőde tulajdonos 76 éves korában meghalt. A vidéki gépipar egyik régi legkiválóbb régi tagját vesztette el benne. Gyárát igen magas színvonalra fejlesztette és számos technikai újdonsággal gazdagította a magyar gépipart. A Tiszántúl malmait — különösen mótörjait és olajmalmi berendezéseit révén — általánosan ismerték és becsülték.

Malmi hírek. *Wenckheim József* gróf nagybirtokos kunszentmiklósi uradalmi hengermalomának bérlelője éveken át *Magos László* ottani földbirtokos bérlelte, kinek szakértő vezetése mellett a malom felüldült és forgalma jelentékenyen emelkedett. A bérlet májusban lejárván, a malom tulajdonosa a bérletet nem újította meg, hanem azt az eddigi bérlelő, *Magos László* igazgatása mellett házi kezelésbe vette át. A bajai *Révész-féle* malmot eddigi tulajdonosától, *Koch József*, az *Első Csátaljai Hengermalom* tulajdonosa vásárolta meg és alapos átalakításokat végeztetvén rajta, a malmot *Koch József* Bajai Hengermalma cég alatt fogja továbbvezetni. Előző számunkban hírt adtunk a ménfőcsanak *Illés-gőzmalom* égiszében. A közben lefolytatott tűzvizsgálat szerint a malmot a tűz keletkezése körül felelősség nem terheli. Minthogy azonban a tűz oka felderíthető nem volt, gyanu merült fel arra vonatkozólag, hogy az gyújtogatásból kifolyólag keletkezett. A kár — mint az eddig megállapítható — mintegy 240.000 pengő. Ennek előlében a malom csak 120.000 P-re volt biztosítva.

Lisztszállítási versenytárgyalás. *Székesfehérvár* sz. kir. város polgármestere a városi aggintézet részére szükséges lisztek szállítására 12.638. szám alatt nyilvános versenytárgyalást hirdet. A szállítandó lisztek értéke kb. 12.000 P. Ajánlatok a polgármesterhez címezve az 1940. évi augusztus 26-án, déli 12 óráig nyújtandók be a városi iktatóba. Versenytárgyalási hirdetmény és feltételek a városi kiadóhivatalban (Városháza, fldsz. 19) tekinthetők meg. Ajánlati űrlapok ugyanott kaphatók.

A lengyel főkormányzáság természetrendelete. Július végén becsátotta ki a lengyel főkormányzó új természetértékesítési rendeletét. A rendelet a termőterületek alapján állapítja meg a beszolgáltatandó mezőgazdasági termények mennyiségét. Ugy a kenyérmagvakból, mint takarmánygabonából a termelők csak saját házi és gazdasági szükségletük, valamint vetőmag és természetbeni szolgáltatások céljaira szükséges mennyiséget tarthatnak meg. Olajmogyoró teljes mennyiségben beszolgáltatandók. A gyors beszolgáltatást biztosítandó az árak akként vannak megállapítva, hogy augusztus havában a legmagasabbak az átvételi árak. A pontosan beszolgáltatandó községek a beszolgáltatott termények értékének 25%-a erejéig kedvezményes árban kapnak textilárakat, dohányt, petróleumot és szeszt.

Munkanélküli segély bevezetése Romániában. A román hivatalos lap július 24-i számában új és kivételes munkaidő rendelkezéseket közöl, melyek alapján a heti 48 órás munkaidő meghosszabbítható, más egyéb munkáltatási rendszabályok is bevezethetők és a szabadságidő felfüggesztése esetén pótlóilletményeket állapít meg. A sztrájkot és munkabeszüntetést a rendelet feltétel nélkül betiltja. A 10. szakasz alapján a munkaidőügyi minisztérium teljesen munkanélküli munkásoknak és tisztviselőknek pénzbeli vagy természetbeni segély nyújtását rendszeresíti. A munkanélküli segély mennyiségét és feltételeit külön rendelettel fogják szabályozni.

Hibaigazítás. Előző 32. lapszámunk 267. oldalán azt irtuk, hogy az Arellenörzés Országos Kormánybiztosa 16.680/1940. A. K. számú rendeletével a ricinusmag átvételi árát 43.65 pengőbe állapította meg q-ként. Ez az ár megállapítás azonban a repcérre vonatkozik. A ricinusmag téves leírás folytán került a közleménybe.

Székesfehérvári malombérlet. *Lepárh Mátys* molnármester, a Kalló-malom bérlelője, hat évi időtartamra bérbevette az ugyancsak Székesfehérvár város tulajdonát képező ú. n. Sörházmalmot is, melyet f. é. szeptember 1-én fog üzembe helyezni.

A huzagazdálkodás szabályozása Svájcban. A hadi élelmezési hivatal július 7-től kezdődőleg a tésztagyártáshoz szükséges keménybúza-liszt árát az eddigi 34 frank helyett 40 frankban állapította meg. Speciális keménybúza-liszt legmagasabb ára 45 frank lett 100 kg-onként. Egyidejűleg elrendelte a hivatal, hogy az 1940. év július 6-tól szeptember 15-ig terjedő időszakban havonta csak 1/20 részét szabad eladni, illetve megvásárolni annak az emberi táplálkozási célokra szolgáló, keménybúzából készített lisztmennyiségnek, melyet az 1938. évi július 1-től 1939. évi június 30-ig terjedő időszakban fogyasztottak. Az eddigi havi fogyasztási kontingens az összehasonlítási időszakban fogyasztott mennyiség 1/12 része volt.

Külföldi malomtűz. A dániai Ribe város malmára egy teherautó robbanása következtében teljesen leégett. A malommal együtt nagy készletek és anyagok is elpusztultak. A kár mintegy 225.000 dán korona.

Új rozsfarmákat tenyésztettek ki Oroszországban. A charkovi mezőgazdasági intézetben új rozsfarmákat sikerült kitenyészteni vegyi behatások útján, melyeknek a rozsnövényt közvetlenül a virágzás előtt, vagy annak tartama alatt tették ki. A rozskalász, melyek különféle összetételű vegyi anyagok különböző adagjai hatásának voltak kitéve, 5000 különféle rozsfarmát hoztak létre. Ezek között évelőket, ágashogásokat, toklásznélkülieket, sokkalászuakat), egészen (60 kalászik egy bokron) továbbá különösen fagy- és szárazságálló fajokat, nagy hozammal. Az új tenyésztetek elvetésénél kitűnt, hogy a kalászkok, melyek nem kezeltek rozson 60-70 szemet teremnek, 250-300 szemet is hoztak. Az egyes kalászkokon termelt szemek súlya eléri a 6,5 grammot. A toklásztalan fajok pedig különösen jó takarmányt adnak.

Halálos baleset. A szlovák megszállás alatt levő Nagyszombat városában *Gasz Imre* malomtulajdonos halálos baleset érte. Egy felrobbant benzinhordó repeszdarabjai ölték meg. Halála városszerte nagy részvételt keltett.

A jugoszláv gabonaár-rendszer. A múlt héten lépett hatályba a jugoszláv kormányának a gabonakereskedelmet, az állami búzavásárlást és az 1940-41. évi gabonaárakat szabályozó rendelete. Búzát az ideai és korábbi terméséből csak a megszabott árban és a rendelkezésben lefektetett feltételek mellett szabad venni és eladni. Az alapár 76 kg hl-súlyú, rostált, 2% idegen keveréknél többet nem tartalmazó búzára vonatkozik. Ennek ára vagónba vagy uszályba rakva, augusztus 15-ig leendő szállítás esetén 250 dinárban van megszabva. Jobb minőségűnél 81 kg hl-súlyig bezárólag az ár 12.50 dinárig emelkedik. Gyengébb minőségűnél az ár megfelelően csökken. A búzáknak szerződészerű későbbi szállítása esetén az ár aug. 31-ig bezárólag 3 dinárral, szept. 15-ig további 3 dinárral, minden további naptári hónappal március végéig bezárólag havi 2 dinárral emelkedik. Kereskedők a búzán q-ként legfeljebb 13 dinárt kereshetnek. A folyó gazdasági évben a Prizad köteles minden neki felajánlott búzát a rendelkezésben rögzített ár és feltételek mellett megvásárolni. A pénzügyminiszter ebből a célból 800 millió dinár kölcsönt bocsát a Prizad rendelkezésére.

Felhívjuk olvasóink figyelmét a Vadásztöltény-, Gyutacs- és Fémárgyár Rt. (volt Első Magyar Gazdasági Gépgyár) „EMAG” hirdetésére. Mint értesülünk, a vállalat igazgatósága elhatározta, hogy malomgép-osztályát kibővíti és az eddigi gyártást fokozottabb mérvben folytatja. Gyártmányai az eddigi megszokott és közismert elsődrendű kivitelben, a legmodernebbül elkészítve jönnek forgalomba. A gyár nemcsak a nagy- és közepmalmok részére való szállításra van berendezve, hanem nagy súlyt helyez arra is, hogy a kismalmok is előnyös árak mellett, a legelőkeltebb és legmodernebb gépekhez jussanak s ezáltal *üzemeik lépést tartva a korrallal*, előnyösebb helyzetbe jussanak.

Hitelezők jelentkezzenek. A Mátravidéki Malomipari és Kereskedelmi Vállalat Kft. felhívja hitelezőit, hogy követeléseiket hat hónapon belül, külföldi jogvesztés terhe alatt jelentsek be.

Silok és gabonaraktárak építése Jugoszláviában. A kormány ezirányú programja olyan gyors ütemben halad a megvalósítás felé, hogy a tervezett silok és raktárak egy része már a folyó évben üzembe lesz helyezhető. Tudvalevőleg 45 silo építését rendeltek el, mely a szükséghez képest az egész ország területére lesz elosztva. Ezekből jelenleg 14 db van építés alatt. A 80 db gabonaraktár építése is gyorsan halad. Ezek állítólag már az év őszén használatba kerülnek. Az építkezési tervek befejezése után a rendelkezésre álló tárházakban összesen 4500 vagón gabonát lehet majd elhelyezni.

A lisztkivitel előmozdítása az USA-ban. A földművelésügyi hivatal új megállapítása szerint minden hordó liszt után, melyet a csendesóceáni kikötőkből a Philippinákra szállítanak 70 cent, Kína, Honkong és Dairen rendeltetésénél 1,20 dollár megtérítés jár az exportörnek. Minden USA kikötőből Amerika bármely részébe irányuló kivitelnél a térítés hordónként 70 cent.

Új gabonakonstrukció Dániában. Az új természetéből Dánia arra van utalva, hogy saját gabonatermesztéséből tartsa el magát. Hogy a szükséges rendszabályok megvalósíthatók legyenek, a földművelésügyi miniszter az 1940-41. termésévre új gabonakonstrukciót dolgozott ki, melyet az ottani népképviselőlet a hó elején tárgyalta le. A konstrukció értelmében minden kenyérmagot be kell szolgáltatni. Kenyérmagvak feltakarmányozása szigorúan tilos. A gabona beszolgáltatási kötelezettség teljesítéséig a gabonakereskedelmet korlátlan tilalom alá helyezik.

ROVÁTKOLÁS és csiszolás

legtökéletesebb gépekkel jutányos áron

General lakatosüzem (FARAGÓ)
Budapest, VI., Dévai-utca 26. Telefon: 291-414.

Rizsbehozatal. Az ideai kitünő rizstermés lehetővé tette, hogy egyelőre 1000 vagón rizs behozatala biztosítható Olaszországból. A piac ellátása ezzel nagy mértékben javul s az utóbbi időben mutatkozó átmeneti rizshiányon bizonyára segítve lesz.

Egy molnár halálos balesete. Rösli Henrik turgau (Svájc) 46 éves molnár mintegy 10 nap előtt a hegyek közé rándult ki havasi gyopárt szedni. Mivel nem került elő, keresésére indultak és holtan találták a melchbergi Visisthal egyik szakadékában, ahová gyopárszedés közben lezuhant.

Tizenegy esztendeig tárolt buza. Egy amerikai sütőipari szaklap, a „The Bakers Digest” közli, hogy egy Kansas-állambeli farmon az 1927. évben, egy acéltartányba búzát tároltak be és tizenegy éven át ott tartották, nélkül, hogy a búzát megforgatták, vagy gázzal kezelték volna. Az 1938. évben Swanson A. F. ismert malomvegyész megvizsgálta és teljesen malomképes állapotban találta, sőt ennek a tizenegy éves búzáknak sütőképessége sokkal jobb volt, mint az 1938. évi termésből eredő búzáé. Meg kell jegyezni, hogy a búza tárolása nem történt tudományosan ellenőrzött feltételek mellett. Az 1927. év száraz termést hozott és a búzát száraz állapotban helyezték el a tartányban, még pedig teljesen rovarmentesen, mint az eredmény bizonyította.

MAGYAR MOLNÁROK LAPJA

KIADÓHIVATALÁBAN

Budapest, V, Katona József-u. 14

Telefon: 118-489

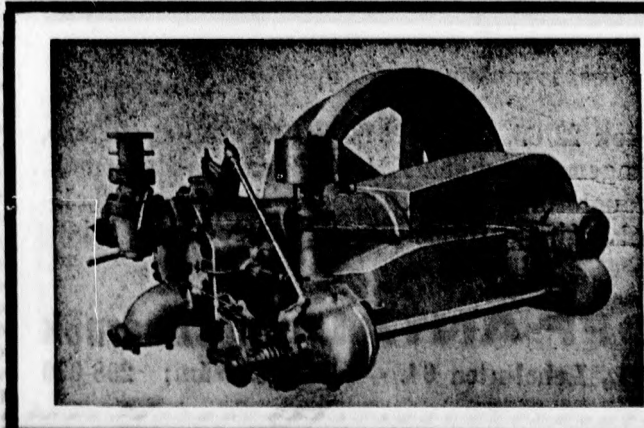
Postatakarékpénztári csekkszám: 11.450

Rendeletszerű malmi könyvek legolcsóbb beszerzési forrása!

(Összes könyvek hitelesítve).

- Vámfeljegyzési vagy Vámcserékönyv**
kis és nagy alakban. Ára darabonként P 4.—
- Vámdarálási könyv**
Ára darabonként P 2.—
- Gabonaraktárkönyv**
Ára darabonként P 2.—
- Örleményraktárkönyv**
Ára darabonként P 2.—
- Örlési (malter-) könyv**
Ára darabonként P 2.—
- Pénztárkönyv**
Ára darabonként P 2.—
- Tárolási könyv**
Ára darabonként P 2.—
- Idegenkereskedelmi örlés könyve**
Ára darabonként P 2.—
- Örletgyűjtő-könyv**
Ára darabonként P 2.—
- Alkalmazottak nyilvántartási és szabadság-könyve**
(a 3000. sz. rendeletnek megfelelően). P 3.20
- Zsákbárca**
külön a gabonához (sárga) és külön az örleményhez (rózsaszín) 500 darabonként P 1.—
- Munkarend-nyomtatvány**
(3 db) és egy kérvényminta összesen P 1.20

Valamennyi könyvet az állami bélyegjelző hivatal fémzárával hitelesítve és a malomosztály alkalmassággal záradékával ellátva — használatra tehát teljesen készen — szállítjuk.

SZIVÓGÁZ-MÓTOROK

BARNASZÉN, FA, KUKORICA-
CSUTKA, STB. ELTÜZELÉSÉRE

LÁNG L. GÉPGYÁR R.-T.
BUDAPEST, V.,
VÁCI-ÚT 152. SZ. — TELEFON: 290-835.

INNEN-ONNAN

A veszélyes üvegpalack. Minden domború üvegpalack bizonyos körülmények között valódi gyújtólenese gyanánt működhetik. Azért mindenki, aki üres üvegpalackot gondatlanul elhajt, két legyet is üt egy csapásra. Először szemtel. Másodsor igen könnyen tűzvesznek is okozójává válhatnak, ha a palackra a nap rásüt és az ekként összegyűjtött sugarak gyújtópontjába gyúlékony tárgyak kerülnek.

A gőz súlyáról. Egy köbméter gőz egy légkörnyomás alatt 0.5807 kg-ot nyom. Egy légkörnyomás minden négydeciméterre 1 kg nyomást jelent. Ha most már a gőzt 100 légkörnyomással összehajlítjuk, akkor súlya körülbelül a százszorosa emelkedik, mert egy köbméter kerekén 55.11 kg-ot nyom.

Öntvények és géprészek vizsgálata magnetikus úton. Géprészek, öntvények belső hibáinak megállapítására a röntgenkészülék kitűnő szolgálatakat tesz. De nem mindenütt van kéznél ilyen készülék. Amit azonban leírunk, az minden nagyobb műhelyben, gyárban kéznél van és azonnal használható és használata már mindenütt el is terjedt. Az eljárás minden olyan darabnál beválhat, melynek magnetikus tulajdonságai vannak. Így elsősorban a vasból és ötvözetéből készült géprészeknél. Az eljárás olcsó és egyszerű, mégis tökéletesen megbízható. A géprész egyszerűen magnetizáljuk, amit acél vagy elektromágnessel végezzük. A magnetizált darabra vasreszeléket szórunk. Amint ez megtörténik, azonnal láthatjuk a magnetikus erővonalak ismeretes kialakulását. Egészséges, belől kifogástalan darabokon az erővonalak tökéletesen párhuzamosak és egyenközűek. Hibás helyeknél, pl. ahol a géprész belsejében légüregyagok vagy egyéb öntési hibák vannak, ezek a helyek mint akadályok szerepelnek, melyeket az erővonalak megkerülnék és a szabad térre nyomulnak. Az ilyen helyeket első látásra meg lehet ismerni a vasreszelék összehalmozódásából és megtört vonaláról. Hogy az eredmény teljesen bizonyos legyen, két ízben kell az eljárást lefolytatni, még pedig két, egymásra teljesen merőlegesen álló irányban.

Építik az Észak leghosszabb turbinavíz-alagútját. Azt az alagutat, mely Stockholm főváros Jämtlandban építendő vízerőműveit a szükséges hajtóvízzel ellátja, 4600 méter hosszúra és 1.6 méter átmérővel tervezték meg. Ez a mű, mely a maga nemében Észak-Európa leghosszabb vízvezető alagútja lesz, a Kallsjö-tóból eredő Järp folyó vizét a Liten-tóba vezeti és ezáltal a vízerőműnek 70 méteres esést biztosít. A vízmű 105.000 kilowattóra elektromos energiát fog termelni. A mű építését mult év október havában kezdték meg és előreláthatólag 4 év alatt fogják befejezni, miközben 800.000 m³ sziklát és földet kell mozgósítani és mintegy félmillió kg robbantódanyagot felhasználni.

Milyen idős a taxi? A Cambridge egyetem tudós professzora, Giles tanár a kínai Tsin-dynasztiáról szóló történelmi mű tanulmányozása közben említést talált egy taxaméter társaskoeciról. A mű a Kr. u. 265-420. évekből származik. Ugyancsak megtalálta nyomát ennek a taxaméterrel ellátott társaskoecinak a 815., 820. és 987. évekről szóló leírásokban is. Ezekben már a jármű leírása is megvan, valamint a szerkezete is. Utóbbi a kerekekre szerelt fából készült fogaskerekekből állott, mely a kocsis ülése mellett elhelyezett, kis, fából faragott alakhoz vezetett. A figura mellett egy dob volt elhelyezve, amelyre a figura a kezében levő dobverővel bizonyos meghatározott távolság befutása után minden alkalommal ráhúzott. Hiába, semmi sem új a nap alatt!

Amikor egy molnár szintén feltalálta az örök mozgonyt. Az írás ugyan nem mondja, hogy molnár volt az illető, de, miután a mobile perpetuum abból a célból készült, hogy malomköveket hajtson, kétséget nem szenved, hogy a „feltaláló” csak molnár lehetett. Egyébként hadd beszéljen a régi írás, mely ekként szól:

„Az örök mozgony ismét feltaláltatott; már anynyiszor és még sem. Most egy Alfonso Raito nevű ember állítja feltaláltnak Ferrarában. A gép 8.070 frankban kerülend és oly erős lesz, hogy több malomkövet mozgásba hozhat. De ez mégsem az igazi örök mozgony, mert ha valaki e gépet elrontja, vége lesz az egész tréfának. A valódi örök mozgony az emberi lélek, mely mióta Ádám a paradicsomból kiutasított, mindig mozgásban van, soha meg nem állott még és soha megállani nem fog, ha a haladás és mozgás ellenségei minden hajokat kitépik is mérgekben és hétről-hétre kifáradhatatlanul petyegetik is el, amit a rágalom nagyító üvegein szemléltet. Nem fog mondani megállani soha a világ végeig. A világnak pedig nincs vége, az szün nélkül fordul és mozog és oly mobile perpetuum, melyet Isten készített, aki gondolt és gondolata egyszerre tökéletes mű lön.” (Atheneum, 1839, 48. szám.)

Nagy teljesítményű szivattyú. Egy angol szénbányában nemrégiben szokatlan méretű szivattyút állítottak üzembe. A szivattyút közvetlenül egy 700 lóerős motorral hajtják meg. A motor 182 méter magasságban van a szivattyú felett felállítva. A meghajtás egy ugyanilyen hosszúságú függőleges tengely útján történik. Ez a tengely 65 részből áll és magában 15 tonnát nyom. A szivattyú súlya 83 tonna és percenként 12.000 liter vizet mozgósít meg.

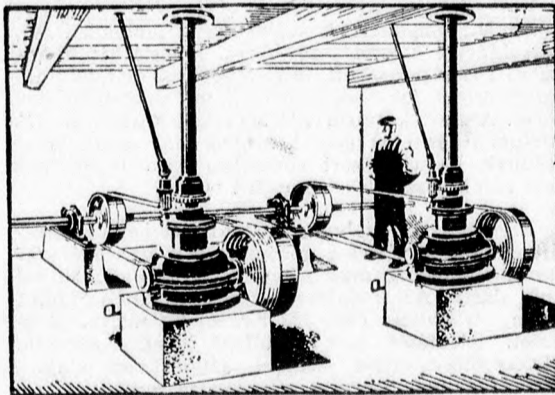
Mi a kultúra? A kopenhágai (Dánia) központi pályaudvaron néhány óre (dán rézváltópénz) bedobása után egy automatából minden emberi kiszolgálás és ellenőrzés nélkül egy írógépet lehet igénybe venni. Írópapiros és karbonpapír is jár a géphez. Még sohasem fordult elő, hogy az írógépet elvitték, vagy szándékosan megrongálták volna. Ime, ez a kultúra!

Egy óraóriás. Még a leghatalmasabb európai toronyórák is valóságos törpék ahhoz a óraóriáshoz képest, melyet egy amerikai szappangyár reklám-célra készített és irodapalotájának tetején szereltetett fel. Maga az óra lapja 15 méter átmérőjű. A peremutató 6 méter hosszú és 630 kg súlyú, míg az óramutató mindössze „csak” 5 méter hosszú, 360 kg súlyú. Az óra meghajtásáról és pontosságáról nincsenek közelebbi adatok.

Tőzeg gázmotorok Hollandiában. A nagymérvű nyersanyaghiány arra kényszeríti a holland ipart, hogy teljes erővel a tőzeget használja fel motorhajtásra, miután az ország fatermelése is minimális. Már számos üzemet alakítottak át tőzegtűzelésre. Nálunk Scholz Oszkár vencesellői malomtulajdonos, a Szabolcsvármegyei Malomszövetség elnöke folytatott szivógázmotornak tőzegtűzeléssel való meghajtására sikeres kísérleteket.

Cukor mint motorhajtó. Ismeretes, hogy némely szilárd test pora nagy mértékben robbanékony. Ilyen anyag a cukorpor is, mint azt a cukorgyárakban nem ritkán előforduló cukorporrobbanás bizonyítja. Ilyen robbanó tulajdonságai vannak egyébként a lisztporoknak is, amit minden molnár igen jól tud. Meg volt tehát az alapja annak a kísérletnek, mely arra irányult, hogy kiderítse, miként viselkedik a cukorpor, ha motor hajtásához kívánják felhasználni. A kísérlet teljesen sikerült és ez a probléma elvben és gyakorlatban meg lett oldva. A motorhenger égőterébe azonban nem kockacukrot, hanem a cukor alkoholos oldatát juttatják, melyhez még csekély mennyiségű salétromsavat kevernek. Ez a vegyület kerül szivás, vagy befecskendezés útján a hengerbe, ahol azután a rendes folyamat végbemegy.

Az első porszivót az 1869. évben készítették. Ezen év június havában kapott szabadalmat porszivókészülékre egy Mc. Gaffey nevű chicagói mechanikus. Az első készülék csaknem teljesen úgy nézett ki, mint a maiak. Volt szivóventillátora és a hozzávaló porszivóruje. Dacára célszerűségének, nem tudott a közönség körében gyökeret verni, mert minden jó tulajdonsága mellett is egy nagy hibája volt. Kézzel kellett meghajtatni.

Ez a legmodernebb malomkőmeghajtás!

Üzembiztos — Olcsó — Takarékos
Kérjen részleges tájékoztatást.

SKF SVÉD GÖRÖSCSAPÁGY RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budapest, IX., Ullői-út 55.

Sürgőnycím: ESKAEF Budapest. Telefon: 146-440.

A valódi svájci
SZITASELYEM

100 év óta legjobban bevált

A selyem méterenkint fenti védjeggyel van ellátva, mely védjegy garatálja a legnagyobb tartósságot, szítálóképességet és a nyílások egyenletességét.

Beszerezési források ügyében forduljon a következő címre:

SCHWEIZ, SEIDENGAZEFABRIK A. G.
THAL (Schweiz)

Mennyit értek a malmok Werbőczy korában?

Werbőczy István hármaskönyvének I. rész, 133. címében (Mi az ingó és ingatlan javak becsülje és miképpen történik ez?) a malmok értéke is meg van állapítva. Werbőczy a malmokat alul-felül csapó-, felülről csapó és alulról csapó malmokra osztályozta és értéküket aszerint szabta meg, vajjon szárazság idején, tehát bizonyára a nyári hónapokban milyen volt a malom vízellátása.

Eszerint az alulról, vagy alul-felül csapó malmot, melynek vize szárazság idején nem apad el 10 girára, amelyiknek vize elapad 6 girára (36. §.), a felülről csapó malmot, melynek szárazság idején vize van, 5 girára, amelyiknek vize elapad 3 girára (37. §.), elhagyott, alulról csapó malom helyét 3 girára, a felülről csapót pedig másfél girára (38. §.) becsülte Werbőczy.

Egy gira egyenlő volt négy forinttal, egy forint pedig 100 dénárral. Az egy gira értékét illetően szolgáljon összehasonlítással, hogy ugyanazon címben egy anyatemplomot, egy toronnyal és temetőhellyel 15 girára, népes nemesi telket vagy udvart 3 girára, népes jobbágytelket 1 girára, nemesek felnőtt és termőfákkal beültetett gyümölcsöskertjét, mely királyi mérték szerint egy hold területen fekszik, 3 girára, a közönséges szántóföldet, mely királyi mérték szerint egy ekealj területet teszen, 3 girára becsüli a tripartitum. Ugyancsak a 133. címben láthatjuk, hogy egy ekealj terület a javak becsülésénél százötven királyi mértékű hold földből áll (49. §.).

Eszerint egy nyáron elapadó vizű felülről csapó malom, vagy egy elhagyott, alulról csapó malom helye százötven királyi mértékű szántófölddel volt egyenlő értékű. Hej de nagyot fordult a világ azóta a 423 esztendő óta, amikor a hármaskönyvet először kinyomatták!

SILBAK

szab. motorbiztosító megóv a hengerfejrepedéstől. — Bővebb felvilágosítás: KEMÉNY MANÓ, Budapest, (V., Akadémia-u. 21.)

Karczag és Társa műszaki cég, Budapest, VI., Lázár-u. 13. Tel.: 119-084

Az ideai búzák és rozsozok az árvizek és esőzések miatt iszaposak, csírások és üszkösek. — Kizárólag csak:

PERNYÉSZ-féle
érdes felületű

verőléccel tisztíthatók jól.

Kizárólag cégünknel kaphatók a legrégebb svájci szitaselyemgyár, H Th. Pestalozzi cég világhírű gyártmányú

szitaselymei.

Várjuk rendelését.

GABONA-TERMÉNY-ÉS LISZTPIAC

Gabonapiac.

Buza. A kínálat mérsékelt, miután a nagy uradalmak még nem fejezték be cesplési munkálataikat. A beérkezett minták alapján a minőségek állományként eltérőek, a buzáknak sűrűtartalmú általában jó.

Rozs. A magas tengeriárra való tekintettel a gazdák nem hozzák piacra árujukat és így nagyon forgalom nem alakulhatott ki.

Árpa. Sörárpából kisebb tételek kerültek piacra, melyekért a sör- és malátagyárak a megállapított árkereten belüli legmagasabb árakat fizetik. Takarmányárpából nincsen kínálat, mert azt a gazdaságok hízlalásra tartják vissza.

Korpa. A malmok csupán buza ellenében tudják feleiket kisebb mértékben kielégíteni a kiörlés arányában.

Gabonakészáruüzlet.

(Az árak pesti paritásában.)

Buza 78 kg-os	23.00	Kiváló sörárpa	26.00
Rozs 71 kg-os	19.00	Prima sörárpa	25.00
Más szárm. rozs	—	Sörárpa	21.00
Tiszántúli tengeri	—	Ia. 65-66 kg tak. ár	—
Más áll. tengeri	—	Középmín. tak. árpa	—
Bpest közr. teng	—	Zab 41 kg-os	20.70

Vagyonváltásbúza ára: augusztus hóra 23.— P.

Lisztpiac.

A forgalom élénk és a megállapított hivatalos árakon úgy a pesti, mint a vidéki malmok részéről nagyobb eladások eszközöltettek augusztus-szeptemberi lehívásra.

Hivatalos lisztárfolyamok:

	Búzaliszt	Rozsliiszt	
DARA	42.60	43.60	FR
OGG, OG, O.	41.60-42.60	SR	—
EB, EB 1.	35.20-36.20		
SB	28.20-29.30		

Órellenőrzőóra

és azok tartozékai: papírszalag vagy számlap, könyv, fésű kulcs, doboz, börtök állandóan raktáron. — ÓR-ÉS AUTÓÓRAK, valamint kilométerjelzők szakjavító műhelye

SCHVARCZ TESTVÉREK
aranyéremmel kitüntetett órásmesterek
Budapest, VI. Podmaniczky-u. 59. Tel.: 129-624
Vidéki rendeléseket, javításokat elfogadunk

SZEGŐ VILMOS BŐR- ÉS GÉPSZIGYÁRA

Pestszenterzsébet, Határ-út 61-66. sz.

Telefon: 147-503 és 147-904

Központi iroda és raktár:

Budapest, VI., Paulay Ede-utca 40. szám

Telefon: 121-090 és 121-095

Géphajtósíjak

legolcsóbban, legjobb minőségű ökörszínbőr crouponokból készítve, nedvesen nyújtva, tiszta gödör szerzésű és chrom speciális hajtósíjak, varró- és kötősíjak stb. stb.

Minőségsíjak:

„Sze-Vi”, „Rekord”, „Favorit”, „Globus”.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Szerény molnár. A hetibér heti 48 órai tényleges munkáért jár. Az ezen felül munkában töltött minden óráért külön órabér (hetibér osztva 48-cal) és azonkívül 25% túlmunkadíj jár. Napi 1 órát igényelhet még a munkaadó előkészítő munkáért a következő munkanapra, tehát összesen heti 6 órát. Ezért nem jár sem külön órabér, sem túlmunkadíj. Voltaképpen tehát összesen heti 54 óra van a hetibérrel megfizetve. Az ebédidő nem számít sem munkában töltött óráknak, sem különórának. Ha tehát Ön napi 12 órát tölt a malomban s ebből 1 óra az ebédidő, 1 óra előkészítőmunka, akkor napi kétórát túlmunkát teljesít, melynek órabérét és túlmunkadíját jogosan igényelheti.

Vizsgázott motorkezelő. Kisebbségi Dieselmotornál rendes körülmények között minden 200 üzemóra után kell a kenőolajat megújítani. Ha azonban az olaj korábban kap tisztáltságot, főképpen ha vizet kap, akkor az olajat azonnal cserélni kell s egyben megállapítani a szennyeződés okát. Nagyobb motoroknál rendes körülmények között elegendő, ha az olajat 5-6 havonként újítjuk meg. De az olajvezetékeket és az olajszűrőt 3-4 hetenként kell tisztogatni. Ajánlatos egyébként, hogy bizonyos esetekben az olajat közben is olajtisztító-készüléken engedjük keresztül. Nagy motoroknál is nagyon kell vigyázni arra, hogy az olaj be ne szennyeződjék, de különösen arra, hogy víz ne kerüljön az olajhoz. Ha ez mégis megtörténik, akkor az olajat azonnal cserélje.

K. J. malomkönyvelő. Igaz, hogy számos olyan nemesfém ismerünk, mely az ezüstnél, sőt az aranynál is jóval értékesebb, anélkül, hogy valakinek eszébe jutott volna, hogy ezekből pénzt készítsen. Bár Oroszországban a világháború előtt platinából készült rubelek is voltak forgalomban, ez a példa nem talált követőkre, már a platina aránylag ritka volta miatt sem. Hogy az emberiség miért éppen az ezüstöt és aranyat választotta a pénz anyagává, erre legjobban az említett nemesfémek geológiai, fizikai és kémiai tulajdonságai adnak feleletet. Hogy a gazdasági életnek pénzre okvetlen szüksége van, az már be van bizonyítva. Itt van például a kommunista Oroszország példája is. Hogy az arany valóban pénz, az történelmi valóság, melyet minden pillanatban saját maga is kipróbálhat, habár ennek okát racionális gondolkodás mellett nem is lehet teljesen megérteni. Természetesen nincs kizárva, hogy egy szép napon a technika olyan olcsón fog aranyat előállítani, hogy az arany lekerül trónjáról. De a világ akkor sem fog megállani, hanem majd egy más anyagot keres, mely az aranyat pótolni fogja. Lehet, hogy ez az idő messze van, de az is lehetséges, hogy már holnap bekövetkezik. Addig azonban ne okozzon nekünk felesleges fejtörést.

Sz. M., főmolnár. A svábbogár a malomból és a lisztraktárból a következő szerrel irtható ki: 10 rész lisztet, 1 rész poreukrot, 10 rész boraxot és 1 rész natriumfluoridot jól összekeverve a fal mentén el kell szórni. A szert azonban óvatosan kell kezelni, mert a nátriumfluorid mérges. A svábok már akkor is elhullanak, ha az elszórt keveréken keresztül sétálnak, mert rájuk a szer bőrméregként is hat.

Érettségizett molnár. A mai értelemben használt energia kifejezés a görög „energeia” szóból származik. Eredetileg más jelentett, mint amit ma értünk alatta. Az irodalomban először Platon tanítványa, Aristoteles (384-322 Kr. e.) használta. A szó eredeti jelentését csak körülírni lehet. Aristoteles bölcsességében óriási szerepet játszott az alak, a forma fogalma. Szerinte a forma az a valami, ami valamely dolognak lényegét ad. A formának köszönheti a tehetetlen, egyúttal női jellegű anyag, hogy meghatározott valamivé válik. Ha az anyag valamilyen formát kap, azzal létének célját már elérte. Más szóval a forma minden dolog számára maga a valóság, vagy másképpen: a forma és a valóság azonos. Azt a bizonyos meghatározatlan „valamit”, ami az anyagot formába kényszeríti, nevezte Aristoteles energieá-nak. Napjainkban, mint Ön jól tudja, egyaránt használják erkölcsi, szellemi, fizikai, vegyi, sugárzási, hőtani, technikai stb., stb. olyan jelenségek megjelölésére, melyeknek speciális, sajátos megjelölésére az erő, erély szavak nem eléggé kifejezőek.

B. S. Hengermalom. A buza kiörlésére és az őrlémények jelzésére vonatkozó rendelkezések valójában a földművelésügyi minisztérium hatáskörébe tartoz-

nak, noha a malmok ipari tevékenységét fejtenek ki. Ennek oka az, hogy az élelmiszerforgalmát az 1895:XLVI. tc. nem közegészségügyi szempontok alapján szabályozta, mert — bár ezek a szempontok sincsenek ugyan figyelmen kívül hagyva — a szabályozás súlypontja a hamisítások megakadályozására van helyezve és elsősorban a mezőgazdasági érdekeket veszi figyelembe. Az idézett törvény, valamint ennek végrehajtása tárgyában kiadott 38.286/1896. F. M. számú rendelet a törvény hatálya alá vont és szabályozta a tej- és tejtermékek, az állati és növényi zsírok, a zsiradékok és olajneműek, a gabona- és liszttermékek, ezek őrléményei, az ezekből készült tészta- és kenyérfélék, az abrak- és takarmányok, fűszerpaprika stb. stb. forgalmát. A törvény végrehajtása a földművelésügyi miniszterre lévén bízva, ezen a címen minden malomipari ténykedésbe beleszólási és intézkedési joga van. A miniszter ezt a jogát gyakorolja is, még pedig többnyire „élelmiszerhamisítási” ügyosztálya útján.

Özv. V. F.-né, Öskü. A gabonaértékesítési rendelet végrehajtásának szempontjából nincs akadály annak, hogy a gabonavételi és eladási engedélyt kérhessen és kaphasson. Ha az engedélyt megkapja, nagyon kell arra ügyelni, hogy minden beérkező gabonátétel a gabonarakárkönyvbe azonnal bevezetessék. A kimenő gabonátételek szintén és pontosan könyvvelendők.

K. P. kezelőmolnár. Az őrlető ismeretes panaszja, hogy lisztjét „elégetik”, komolyan veendő. Az ilyen kenyér tudvalevőleg lapos és ragadós. Az oka a hengerek, illetve ezek felületének túlságos felmelegedésében rejlik. Ez síma hengereknél akkor következik be, ha a hengerek túlságosan össze vannak szorítva; rovátkolt hengereknél pedig akkor, ha a lapos, finom rovátkájú hengerre aránylag túlsok buzát eresztünk, továbbá ha a buza túlmedves, ha a hűtés és a szívás elégtelen, ha a hengerek el vannak kenve és ha a símahengerek kaparókéséi a hengert túlságosan súrolják. Ilyenkor a fejlődő hő a sikért megbontja, vagy legalább is meggyengíti, a liszt szemcséjét is megváltoztatja, más károkat is okoz, melyekről jelen üzenet keretében nincs hely beszélni és a kenyér lapos marad, amellet tésztaja ragadós és heja gyakran felesik. A hibán segíteni kell. Még pedig akként, hogy megfigyeli, melyik baj fordul elő a fentebb felsoroltak közül és azokat megszünteti. Amint a hengerek felmelegedése megszűnik, a kellemtelen következmények is elmaradnak. A küldött összeggel előfizetése ez év végéig ki van egyenlítve.

Felelős szerkesztő és kiadó:

Dr. KARACSON JENŐ

Merkantil-nyomda, (Havas Ödön) Budapest, VIII., Vajda Hunyad-utca 43.

3-6
tonna terhet
rossz úton is szállíthat
1-2 lóval

OK légengörgő lovashocsin

Gyártja: **ORENSTEIN ÉS KOPPEL**
MAGYAR RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG
BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-UT 31.

EREDETISVÁJCI

szitaselyem

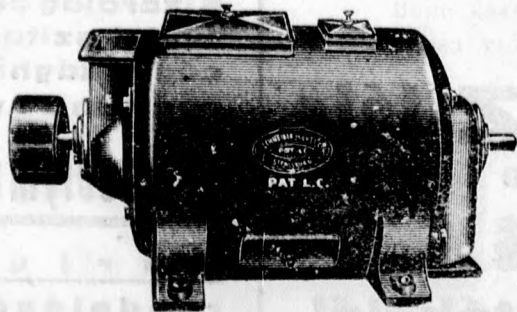
ALBERT WYDLER (Zürich) Márka

szavatolt tartósságáért és a legnagyobb szítáló-képességéért. Azonnali szállítás friss gyári áruból.

Képviselet: **KOZMA SÁNDOR**, Budapest, VI., Podmaniczky-utca 35. sz.

SCHNEIDER, JAQUET & CIE A.G. SRTASSBOURG
konstrukciója

PAT L.-C- töretkorpapagép

Fehébb és több liszt.

Könnyű meghajtás.

Egyszerű beépítés.

Alacsony fordulatszám.